

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tīpiṭaka)

Ο Κανόνας των Ομιλιών (Sutta Piṭaka)

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών (2. Majjhima Nikāya)

2. Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες (2. Majjhimaṇṣaṣaṭṭhi)

5. Το κεφάλαιο για τους Βραχμάνους (5. Brāhmaṇavaggo)

[MN 91-100, PTS 2.132-2.213]

PaliVerse

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών

2. Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες

5. Το κεφάλαιο για τους Βραχμάνους

1. Η ομιλία για τον Μπραχμάγιου

383. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος περιπλανιόταν στους Βιντέχα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, περίπου πεντακόσιους μοναχούς. Εκείνη την περίοδο ο βραχμάνος Μπραχμάγιου διέμενε στη Μιθιλά, γηραιός, ηλικιωμένος, προχωρημένης ηλικίας, έχοντας διανύσει μεγάλη περίοδο και έχοντας φτάσει στο τέλος της ζωής του, εκατόν είκοσι ετών από τη γέννησή του, που είχε διαβεί στην άλλη όχθη των τριών Βεδών μαζί με τα λεξικά και τα τελετουργικά, με την ανάλυση των συλλαβών, με την ιστορία ως πέμπτη, ειδικός στη γραμματική και τη σύνταξη, πλήρως καταρτισμένος στην κοσμική γνώση και στα χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου. Άκουσε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου - «Ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκκα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκκα, περιπλανιέται στους Βιντέχα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, περίπου πεντακόσιους μοναχούς. Και για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, και φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Είναι πράγματι καλό να δει κανείς τέτοιους Άξιους'».

384. Εκείνη την περίοδο ο βραχμάνος Μπραχμάγιου είχε έναν μαθητευόμενο, έναν νεαρό βραχμάνο ονόματι Ούτταρα, που είχε διαβεί στην άλλη όχθη των τριών Βεδών μαζί με τα λεξικά και τα τελετουργικά, με την ανάλυση των συλλαβών, με την ιστορία ως πέμπτη, ειδικός στη γραμματική και τη σύνταξη, πλήρως καταρτισμένος στην κοσμική γνώση και στα χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου. Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου απευθύνθηκε στον νεαρό βραχμάνο Ούτταρα: «Αυτός, αγαπητέ Ούτταρα, ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκκα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκκα, περιπλανιέται στους Βιντέχα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, περίπου πεντακόσιους μοναχούς. Και για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος... κ.λπ... Είναι πράγματι καλό να δει κανείς τέτοιους Άξιους'. Έλα εσύ, αγαπητέ Ούτταρα, πήγαινε εκεί που είναι ο ασκητής Γκόταμα· αφού πας, μάθε για τον ασκητή Γκόταμα, αν πράγματι για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα, που είναι πραγματικά έτσι, έχει διαδοθεί αυτή η φήμη, ή όχι έτσι· αν αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα είναι τέτοιος, ή αν δεν είναι τέτοιος. Έτσι θα γνωρίσουμε αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα». «Πώς όμως εγώ, αγαπητέ, θα γνωρίσω αυτόν τον αξιότιμο

Γκόταμα, αν πράγματι για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα, που είναι πραγματικά έτσι, έχει διαδοθεί αυτή η φήμη, ή όχι έτσι· αν αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα είναι τέτοιος, ή αν δεν είναι τέτοιος;» «Έχουν παραδοθεί, αγαπητέ Ούτταρα, στις ιερές γραφές μας τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου, με τα οποία για έναν μεγάλο άνθρωπο που τα διαθέτει υπάρχουν μόνο δύο προορισμοί και κανένας άλλος. Αν παραμείνει εντός οικίας, γίνεται βασιλιάς, παγκόσμιος μονάρχης, δίκαιος, βασιλιάς της δικαιοσύνης, κυρίαρχος των τεσσάρων σημείων του ορίζοντα, νικητής, που έχει επιτύχει σταθερότητα στη χώρα, προικισμένος με τα επτά κοσμήματα. Αυτός έχει αυτά τα επτά κοσμήματα, δηλαδή - το κόσμημα του τροχού, το κόσμημα του ελέφαντα, το κόσμημα του αλόγου, το κόσμημα του πολύτιμου λίθου, το κόσμημα της γυναίκας, το κόσμημα του οικοδεσπότη, και το κόσμημα του συμβούλου ως έβδομο. Και έχει περισσότερους από χίλιους γιους, γενναίους, με ηρωική μορφή, ικανούς να συντρίψουν εχθρικούς στρατούς. Αυτός κατακτά αυτή τη γη που περιβάλλεται από τον ωκεανό χωρίς ραβδί, χωρίς όπλο, με δικαιοσύνη, και κατοικεί σε αυτήν. Αν όμως εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, γίνεται Άξιος, Πλήρως Αυτοφωτισμένος, που αποκαλύπτει τον κόσμο αφαιρώντας το κάλυμμα. Εγώ, αγαπητέ Ούτταρα, είμαι ο δάσκαλος των ιερών γραφών· εσύ είσαι ο μαθητής των ιερών γραφών».

385. «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο νεαρός βραχμάνος Ούτταρα στον βραχμάνο Μπραχμάγιου και αφού σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον βραχμάνο Μπραχμάγιου, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και αναχώρησε για περιπλάνηση στους Βιντέχα, εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος. Περιπλανώμενος σταδιακά, πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο νεαρός βραχμάνος Ούτταρα εξέτασε τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου στο σώμα του Ευλογημένου. Ο νεαρός βραχμάνος Ούτταρα είδε τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου στο σώμα του Ευλογημένου ως επί το πλείστον, εκτός από δύο. Ήταν αβέβαιος, αμφέβαλλε σκεπτικιστικά, δεν αποφάσιζε και δεν είχε εμπιστοσύνη για δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου - για το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος και για τη μεγάλη γλώσσα. Τότε στον Ευλογημένο ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτός ο νεαρός βραχμάνος Ούτταρα βλέπει τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου σε μένα ως επί το πλείστον, εκτός από δύο. Ήταν αβέβαιος, αμφέβαλλε σκεπτικιστικά, δεν αποφάσιζε και δεν είχε εμπιστοσύνη για δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου - για το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος και για τη μεγάλη γλώσσα». Τότε ο Ευλογημένος εκτέλεσε τέτοια επίδειξη υπερφυσικών δυνάμεων ώστε ο νεαρός βραχμάνος Ούτταρα είδε το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος του Ευλογημένου. Τότε ο Ευλογημένος, αφού έβγαλε τη γλώσσα του, άγγιξε και ξανάγγιξε και τα δύο αυτιά, άγγιξε και ξανάγγιξε και τα δύο ρουθούνια· και κάλυψε ολόκληρο τον κύκλο του μετώπου με τη γλώσσα. Τότε στον νεαρό βραχμάνο Ούτταρα ήρθε αυτή η σκέψη: «Ο ασκητής Γκόταμα διακατέχεται από τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου. Γιατί να μην ακολουθήσω τον ασκητή Γκόταμα, για να δω τη συμπεριφορά του;» Τότε ο νεαρός βραχμάνος Ούτταρα ακολούθησε τον Ευλογημένο για επτά μήνες σαν σκιά αχώριστη.

386. Τότε ο νεαρός βραχμάνος Ούτταρα, μετά την παρέλευση επτά μηνών, αναχώρησε για περιπλάνηση στους Βιντέχα προς τη Μιθιλά. Περιπλανώμενος σταδιακά, πήγε στη Μιθιλά, εκεί όπου ήταν ο βραχμάνος Μπραχμάγιου· αφού

πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον βραχμάνο Μπραχμάγιου και κάθισε στο πλάι. Στον νεαρό βραχμάνο Ούτταρα που καθόταν στο πλάι, ο βραχμάνος Μπραχμάγιου είπε αυτό: «Μήπως, αγαπητέ Ούτταρα, για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα, που είναι πραγματικά έτσι, έχει διαδοθεί αυτή η φήμη και όχι διαφορετικά; Μήπως αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα είναι τέτοιος και όχι διαφορετικός;» «Πραγματικά έτσι, αγαπητέ, για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η φήμη και όχι διαφορετικά· τέτοιος ακριβώς είναι αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα και όχι διαφορετικός. Και αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα διακατέχεται από τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου.

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει καλά εδραιωμένα πόδια· αυτό επίσης είναι ένα χαρακτηριστικό του μεγάλου ανθρώπου για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα, τον μεγάλο άνθρωπο.

«Κάτω στα πέλματα των ποδιών αυτού του αξιότιμου Γκόταμα υπάρχουν τροχοί με χίλιες ακτίνες, με στεφάνη και πλήρη, πλήρεις σε κάθε λεπτομέρεια...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει μακριές φτέρνες...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει μακριά δάχτυλα...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει απαλά και τρυφερά χέρια και πόδια...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει χέρια και πόδια με μεμβράνη...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει υψηλά τοποθετημένους αστραγάλους...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει κνήμες σαν αντιλόπης...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα, ενώ στέκεται όρθιος χωρίς να σκύβει, αγγίζει και χαϊδεύει τα γόνατά του με τις δύο παλάμες του...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει τα γεννητικά του όργανα καλυμμένα σε θήκη...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει χρυσό χρώμα, με δέρμα που μοιάζει με χρυσάφι...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει λεπτή επιδερμίδα. Λόγω της λεπτότητας της επιδερμίδας του, η σκόνη και η βρωμιά δεν κολλούν στο σώμα του...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει μία τρίχα σε κάθε πόρο· μεμονωμένες τρίχες φυτρώνουν στους τριχοφόρους πόρους...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει τρίχες με τις άκρες στραμμένες προς τα πάνω· οι τρίχες του φυτρώνουν με τις άκρες στραμμένες προς τα πάνω, μπλε, με χρώμα κολλυρίου, σγουρές σε σπείρες, στριμμένες προς τα δεξιά...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει ευθυτενές σώμα σαν του Βράχμα...

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει επτά εξογκώματα...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει το μπροστινό μέρος του σώματος σαν λιοντάρι...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει γεμάτο το διάστημα μεταξύ των ώμων...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει αναλογίες σαν δέντρο μπανιάν· όσο είναι το ύψος του σώματός του, τόσο είναι το άνοιγμα των χεριών του, και όσο είναι το άνοιγμα των χεριών του, τόσο είναι το ύψος του σώματός του...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει ομοιόμορφα στρογγυλεμένο λαιμό...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει εξαιρετικές γευστικές αισθήσεις...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει σαγόνι σαν λιοντάρι...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει σαράντα δόντια...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει ομοιόμορφα δόντια...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει δόντια χωρίς κενά...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει πολύ λευκούς κυνόδοντες...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει μεγάλη γλώσσα...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει φωνή σαν του Βράχμα και μιλάει σαν το πουλί καραβίκα...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει βαθυγάλανα μάτια...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει βλεφαρίδες σαν αγελάδας...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει μια τρίχα που φύτρωσε ανάμεσα στα φρύδια του, λευκή, που μοιάζει με απαλό βαμβάκι...

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει κεφάλι σαν τούρμπαν· αυτό επίσης είναι ένα χαρακτηριστικό του μεγάλου ανθρώπου για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα, τον μεγάλο άνθρωπο.

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα, αγαπητέ, διακατέχεται από αυτά τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου.

387. «Όταν περπατά, αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα ξεκινά πρώτα με το δεξί πόδι. Αυτός δεν σηκώνει το πόδι πολύ μακριά, δεν ακουμπά το πόδι πολύ κοντά· αυτός δεν περπατά πολύ γρήγορα, δεν περπατά πολύ αργά· και δεν περπατά χτυπώντας γόνατο με γόνατο, και δεν περπατά χτυπώντας αστράγαλο με αστράγαλο. Αυτός περπατώντας δεν σηκώνει τον μηρό, δεν κατεβάζει τον μηρό· δεν σφίγγει τον μηρό, δεν κουνά τον μηρό. Όταν περπατά αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα, μόνο το κάτω μέρος του σώματος κινείται, και δεν περπατά με σωματική δύναμη. Όταν κοιτάζει γύρω, αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα κοιτάζει με ολόκληρο το σώμα· αυτός δεν κοιτάζει προς τα πάνω, δεν κοιτάζει προς τα κάτω· και δεν περπατά κοιτάζοντας γύρω, αλλά κοιτάζει μόνο ένα ζυγό μπροστά· και πέρα από αυτό η γνώση και ενόρασή του είναι ανεμπόδιστη. Αυτός, μπαίνοντας σε κατοικημένη περιοχή, δεν σηκώνει το σώμα, δεν κατεβάζει το σώμα· δεν σφίγγει το σώμα, δεν κουνά το σώμα. Αυτός στρέφεται ούτε πολύ μακριά ούτε πολύ κοντά από το κάθισμα, και δεν κάθεται στο κάθισμα πιάνοντας με το χέρι, και δεν ρίχνει το σώμα στο κάθισμα. Αυτός, καθισμένος μέσα στην κατοικημένη περιοχή, δεν κάνει ανήσυχες κινήσεις με τα χέρια, δεν κάνει ανήσυχες κινήσεις με τα πόδια· δεν κάθεται βάζοντας γόνατο πάνω σε γόνατο· και δεν κάθεται βάζοντας αστράγαλο πάνω σε αστράγαλο· και δεν κάθεται στηρίζοντας το πηγούνι στην παλάμη. Αυτός, καθισμένος μέσα στην κατοικημένη περιοχή, δεν φοβάται, δεν τρέμει, δεν σείεται, δεν ταραίζεται. Αυτός είναι άφοβος, ατρόμητος, ασάλευτος, αταραχός, χωρίς ανατριχίλα. Και αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα κάθεται μέσα στην κατοικημένη περιοχή αφοσιωμένος στην απομόνωση. Αυτός, δεχόμενος

νερό για το κύπελλο, δεν σηκώνει το κύπελλο, δεν κατεβάζει το κύπελλο· δεν σφίγγει το κύπελλο, δεν κουνά το κύπελλο. Αυτός δέχεται νερό για το κύπελλο ούτε πολύ λίγο ούτε πολύ πολύ. Αυτός δεν πλένει το κύπελλο κάνοντας θόρυβο πιτσιλίσματος, δεν πλένει το κύπελλο γυρίζοντάς το, δεν πλένει τα χέρια αφού ακουμπήσει το κύπελλο στο έδαφος· όταν τα χέρια είναι πλυμένα, το κύπελλο είναι πλυμένο, όταν το κύπελλο είναι πλυμένο, τα χέρια είναι πλυμένα. Αυτός πετά το νερό του κυπέλλου ούτε πολύ μακριά ούτε πολύ κοντά, και χωρίς να το σκορπίζει. Αυτός, δεχόμενος μαγειρεμένο ρύζι, δεν σηκώνει το κύπελλο, δεν κατεβάζει το κύπελλο· δεν σφίγγει το κύπελλο, δεν κουνά το κύπελλο. Αυτός δέχεται μαγειρεμένο ρύζι ούτε πολύ λίγο ούτε πολύ πολύ. Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα τρώει λαχανικά σε αναλογία με τα λαχανικά, και δεν υπερβαίνει τη μπουκιά με τα λαχανικά. Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα, αφού περιστρέψει τη μπουκιά στο στόμα δύο ή τρεις φορές, την καταπίνει· και κανένας κόκκος ρυζιού δεν εισέρχεται στο σώμα του αμάσητος, και κανένας κόκκος ρυζιού δεν μένει στο στόμα του· έπειτα φέρνει άλλη μπουκιά. Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα τρώει τροφή βιώνοντας τη γεύση, αλλά όχι βιώνοντας πάθος για τη γεύση.

«Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα τρώει τροφή προικισμένη με οκτώ ιδιότητες -ούτε για διασκέδαση, ούτε για ματαιότητα, ούτε για στολισμό, ούτε για ομορφιά, μόνο για τη διάρκεια και τη συντήρηση αυτού του σώματος, για την αποχή από τη βία, για την υποστήριξη της άγιας ζωής - με τη σκέψη: «Έτσι θα εξαλείψω το παλιό αίσθημα και δεν θα δημιουργήσω νέο αίσθημα, και θα υπάρχει συντήρηση για μένα και αναμαρτησία και άνετη διαμονή». Αυτός, αφού τελειώσει να τρώει, δεχόμενος νερό για το κύπελλο, δεν σηκώνει το κύπελλο ψηλά, δεν κατεβάζει το κύπελλο χαμηλά· δεν σφίγγει το κύπελλο, δεν κουνά το κύπελλο. Αυτός δέχεται νερό για το κύπελλο ούτε πολύ λίγο ούτε πολύ πολύ. Αυτός δεν πλένει το κύπελλο κάνοντας θόρυβο πιτσιλίσματος, δεν πλένει το κύπελλο γυρίζοντάς το, δεν πλένει τα χέρια αφού ακουμπήσει το κύπελλο στο έδαφος· όταν τα χέρια είναι πλυμένα, το κύπελλο είναι πλυμένο, όταν το κύπελλο είναι πλυμένο, τα χέρια είναι πλυμένα. Αυτός πετά το νερό του κυπέλλου ούτε πολύ μακριά ούτε πολύ κοντά, και χωρίς να το σκορπίζει. Αυτός, αφού τελειώσει να τρώει, δεν ακουμπά το κύπελλο στο έδαφος ούτε πολύ μακριά ούτε πολύ κοντά, και ούτε είναι αδιάφορος για το κύπελλο, ούτε είναι υπερβολικά προσεκτικός με το κύπελλο. Αυτός, αφού τελειώσει να τρώει, κάθεται σιωπηλός για λίγο, και δεν αφήνει να περάσει η ώρα της ευχαριστίας. Αυτός, αφού τελειώσει να τρώει, δίνει ευχαριστίες, δεν επικρίνει εκείνο το γεύμα, δεν προσδοκά άλλο γεύμα· στην πραγματικότητα διδάσκει, παρακινεί, ενθαρρύνει και ευχαριστεί εκείνη τη συνέλευση με μια ομιλία για το Ντάμμα. Αυτός, αφού διδάξει, παρακινήσει, ενθαρρύνει και ευχαριστήσει εκείνη τη συνέλευση με μια ομιλία για το Ντάμμα, σηκώνεται από τη θέση του και φεύγει. Αυτός δεν πηγαίνει πολύ γρήγορα, δεν πηγαίνει πολύ αργά, και δεν πηγαίνει σαν να θέλει να ξεφύγει· και ο χιτώνας στο σώμα αυτού του αξιότιμου Γκόταμα δεν είναι ούτε πολύ ψηλά ούτε πολύ χαμηλά, ούτε κολλημένος στο σώμα ούτε πολύ χαλαρός από το σώμα· και ο άνεμος δεν παρασύρει τον χιτώνα από το σώμα αυτού του αξιότιμου Γκόταμα· και η σκόνη και η βρωμιά δεν κολλούν στο σώμα αυτού του αξιότιμου Γκόταμα. Αυτός, αφού φτάσει στο μοναστήρι, κάθεται στο προετοιμασμένο κάθισμα. Αφού καθίσει, πλένει τα πόδια του· και αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα δεν διαμένει αφοσιωμένος στην επιδίωξη του στολισμού των ποδιών. Αυτός, αφού πλύνει τα πόδια του, κάθεται διασταυρώνοντας τα πόδια του, κρατώντας το σώμα του ευθύ, εδραιώνοντας τη μνήμη μπροστά στο πρόσωπο. Αυτός δεν προτίθεται ούτε για πάθηση του εαυτού του, ούτε προτίθεται

για πάθηση άλλου, ούτε προτίθεται για πάθηση και των δύο· αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα κάθετα σκεπτόμενος μόνο την προσωπική ευημερία, την ευημερία των άλλων, την ευημερία και των δύο, την ευημερία ολόκληρου του κόσμου. Αυτός, αφού φτάσει στο μοναστήρι, διδάσκει τη Διδασκαλία στη συνέλευση, δεν επαινεί εκείνη τη συνέλευση, δεν υποτιμά εκείνη τη συνέλευση· στην πραγματικότητα διδάσκει, παρακινεί, ενθαρρύνει και ευχαριστεί εκείνη τη συνέλευση με μια ομιλία για το Ντάμμα.

«Από το στόμα αυτού του αξιότιμου Γκόταμα βγαίνει φωνή προικισμένη με οκτώ ιδιότητες - ευκρινής και κατανοητή και γλυκιά και ευχάριστη στο άκουσμα και συμπαγής και εύφωνη και βαθιά και ηχηρή. Όπως ακριβώς στη συνέλευση, αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα ενημερώνει με τη φωνή του· και ο ήχος του δεν βγαίνει έξω από τη συνέλευση. Αυτοί, αφού διδαχθούν, παρακινηθούν, ενθαρρυνθούν και ευχαριστηθούν από αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα με μια ομιλία για το Ντάμμα, σηκώνονται από τη θέση τους και φεύγουν κοιτάζοντας πίσω, επειδή δεν τον εγκαταλείπουν. Τον είδαμε, αγαπητέ, αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα να πηγαίνει, τον είδαμε να στέκεται, τον είδαμε να μπαίνει στην κατοικημένη περιοχή, τον είδαμε καθισμένο σιωπηλό στην κατοικημένη περιοχή, τον είδαμε να τρώει στην κατοικημένη περιοχή, τον είδαμε αφού τελείωσε να τρώει καθισμένο σιωπηλό, τον είδαμε αφού τελείωσε να τρώει να δίνει ευχαριστίες, τον είδαμε να πηγαίνει στο μοναστήρι, τον είδαμε αφού έφτασε στο μοναστήρι καθισμένο σιωπηλό, τον είδαμε αφού έφτασε στο μοναστήρι να διδάσκει τη Διδασκαλία στη συνέλευση. Τέτοιος και τέτοιος είναι αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα, και ακόμα περισσότερο».

388. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Μπραχμάγιου σηκώθηκε από τη θέση του, τακτοποίησε τον άνω χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου και εξέφρασε τρεις φορές αυτόν τον εμπνευσμένο λόγο:

«Τιμή σε εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο.

«Τιμή σε εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο.

Τιμή σε εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο».

«Ίσως κάποτε εμείς να συναντούσαμε αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα; Ίσως να γινόταν κάποια συνομιλία»!

389. Τότε ο Ευλογημένος, περιπλανώμενος σταδιακά στους Βιντέχα, έφτασε στη Μιθιλά. Εκεί ο Ευλογημένος διέμενε στη Μιθιλά, στο άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα. Οι βραχμάνοι και οικοδεσπότες της Μιθιλά άκουσαν: «Ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκυα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκυα, περιπλανώμενος στους Βιντέχα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, περίπου πεντακόσιους μοναχούς, έφτασε στη Μιθιλά και διαμένει στη Μιθιλά, στο άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα. Και για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους

ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, και φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Είναι πράγματι καλό να δει κανείς τέτοιους Άξιους'».

Τότε οι βραχμάνοι και οικοδεσπότες της Μιθιλά πλησίασαν τον Ευλογημένο· αφού πλησίασαν, μερικοί αφού απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο, κάθισαν στο πλάι· μερικοί χαιρέτησαν τον Ευλογημένο, και αφού ολοκλήρωσαν την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισαν στο πλάι· μερικοί χαιρέτησαν με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου και κάθισαν στο πλάι· μερικοί αφού ανακοίνωσαν το όνομα και το σόι τους κοντά στον Ευλογημένο, κάθισαν στο πλάι· μερικοί σιωπηλοί κάθισαν στο πλάι.

390. Άκουσε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου - «Ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκυα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκυα, έφτασε στη Μιθιλά και διαμένει στη Μιθιλά, στο άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα». Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου μαζί με πολλούς μαθητές πήγε στο άλσος μανγκοδέντρων του Μαγκαντέβα. Τότε στον βραχμάνο Μπραχμάγιου, όταν ήταν κοντά στο άλσος μανγκοδέντρων, ήρθε αυτή η σκέψη: «Δεν είναι πρόπον για μένα αυτό, να πάω να δω τον ασκητή Γκόταμα απροειδοποίητος». Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου απευθύνθηκε σε κάποιον νεαρό βραχμάνο: «Έλα εσύ, νεαρέ βραχμάνε, πήγαινε εκεί που είναι ο ασκητής Γκόταμα· αφού πας, ρώτησε εκ μέρους μου τον ασκητή Γκόταμα αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή - "Ο βραχμάνος Μπραχμάγιου, αγαπητέ Γκόταμα, ρωτά τον αξιότιμο Γκόταμα αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή". Και πες έτσι: "Ο βραχμάνος Μπραχμάγιου, αγαπητέ Γκόταμα, είναι γηραιός, ηλικιωμένος, προχωρημένης ηλικίας, έχει διανύσει μεγάλη περίοδο και έχει φτάσει στο τέλος της ζωής του, εκατόν είκοσι ετών από τη γέννησή του, που έχει διαβεί στην άλλη όχθη των τριών Βεδών μαζί με τα λεξικά και τα τελετουργικά, με την ανάλυση των συλλαβών, με την ιστορία ως πέμπτη, ειδικός στη γραμματική και τη σύνταξη, πλήρως καταρτισμένος στην κοσμική γνώση και στα χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου. Όσοι, κύριε, βραχμάνοι και οικοδεσπότες διαμένουν στη Μιθιλά, ο βραχμάνος Μπραχμάγιου φαίνεται ως ο κορυφαίος μεταξύ τους - δηλαδή σε πλούτη· ο βραχμάνος Μπραχμάγιου φαίνεται ως ο κορυφαίος μεταξύ τους - δηλαδή σε μάντρα· ο βραχμάνος Μπραχμάγιου φαίνεται ως ο κορυφαίος μεταξύ τους - δηλαδή σε ηλικία και σε φήμη. Αυτός επιθυμεί να δει τον αξιότιμο Γκόταμα"».

«Ναι, αγαπητέ», απάντησε εκείνος ο νεαρός βραχμάνος στον βραχμάνο Μπραχμάγιου και πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, στάθηκε στο πλάι. Καθώς στεκόταν στο πλάι, εκείνος ο νεαρός βραχμάνος είπε στον Ευλογημένο: «Ο βραχμάνος Μπραχμάγιου, αγαπητέ Γκόταμα, ρωτά τον αξιότιμο Γκόταμα αν είναι χωρίς ασθένεια, χωρίς πάθηση, ελαφρύς στο σήκωμα, δυνατός και με άνετη διαμονή· και λέει επίσης: "Ο βραχμάνος Μπραχμάγιου, αγαπητέ Γκόταμα, είναι γηραιός, ηλικιωμένος, προχωρημένης ηλικίας, έχει διανύσει μεγάλη περίοδο και έχει φτάσει στο τέλος της ζωής του, εκατόν είκοσι ετών από τη γέννησή του, που έχει διαβεί στην άλλη όχθη των τριών Βεδών μαζί με τα λεξικά και τα τελετουργικά, με την ανάλυση των συλλαβών, με την ιστορία ως πέμπτη, ειδικός στη γραμματική και τη

σύνταξη, πλήρως καταρτισμένος στην κοσμική γνώση και στα χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου. Όσοι, κύριε, βραχμάνοι και οικοδεσπότες διαμένουν στη Μιθιλά, ο βραχμάνος Μπραχμάγιου φαίνεται ως ο κορυφαίος μεταξύ τους - δηλαδή σε πλούτη· ο βραχμάνος Μπραχμάγιου φαίνεται ως ο κορυφαίος μεταξύ τους - δηλαδή σε μάντρα· ο βραχμάνος Μπραχμάγιου φαίνεται ως ο κορυφαίος μεταξύ τους - δηλαδή σε ηλικία και σε φήμη. Αυτός επιθυμεί να δει τον αξιότιμο Γκόταμα"». «Όποτε τώρα, νεαρέ, ο βραχμάνος Μπραχμάγιου θεωρεί ότι είναι η κατάλληλη ώρα». Τότε εκείνος ο νεαρός βραχμάνος πήγε εκεί όπου ήταν ο βραχμάνος Μπραχμάγιου· αφού πήγε, είπε στον βραχμάνο Μπραχμάγιου: «Μου δόθηκε η ευκαιρία από τον αξιότιμο ασκητή Γκόταμα. Όποτε τώρα ο αξιότιμος θεωρεί ότι είναι η κατάλληλη ώρα».

391. Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου πλησίασε τον Ευλογημένο. Εκείνη η συνέλευση είδε τον βραχμάνο Μπραχμάγιου να έρχεται από μακριά. Αφού τον είδαν, σηκώθηκαν γρήγορα και έκαναν χώρο, όπως αρμόζει σε έναν γνωστό και ένδοξο άνθρωπο. Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου είπε σε εκείνη τη συνέλευση: «Αρκεί, αγαπητοί! Καθίστε εσείς στα δικά σας καθίσματα. Εδώ εγώ θα καθίσω κοντά στον ασκητή Γκόταμα».

Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βραχμάνος Μπραχμάγιου εξέτασε τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου στο σώμα του Ευλογημένου. Ο βραχμάνος Μπραχμάγιου είδε τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου στο σώμα του Ευλογημένου ως επί το πλείστον, εκτός από δύο. Ήταν αβέβαιος, αμφέβαλλε σκεπτικιστικά, δεν αποφάσιζε και δεν είχε εμπιστοσύνη για δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου - για το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος και για τη μεγάλη γλώσσα. Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου απευθύνθηκε στον Ευλογημένο με στίχους:

«Αυτά τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου που έχω ακούσει·
δύο από αυτά δεν βλέπω στο σώμα του αξιότιμου Γκόταμα.

Μήπως είναι καλυμμένο σε θήκη το απόκρυφο μέλος του αξιότιμου, ύψιστε
μεταξύ των ανθρώπων;
Μήπως η γλώσσα δεν πρέπει να ονομάζεται όπως της γυναίκας, μήπως δεν
φαίνεται;

Μήπως έχεις μεγάλη γλώσσα, όπως θα μπορούσαμε να γνωρίζουμε;
Βγάλε αυτή τη μεγάλη, απομάκρυνε την αβεβαιότητά μας, σοφέ.

Για την ευημερία και το όφελος στην παρούσα ζωή, και για την ευτυχία στη
μέλλουσα·
μας δόθηκε η ευκαιρία, ρωτάμε ό,τι επιθυμούμε».

392. Τότε στον Ευλογημένο ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτός ο βραχμάνος Μπραχμάγιου βλέπει τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου σε μένα ως επί το πλείστον, εκτός από δύο. Ήταν αβέβαιος, αμφέβαλλε σκεπτικιστικά, δεν αποφάσιζε και δεν είχε εμπιστοσύνη για δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου - για το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος και για τη μεγάλη γλώσσα». Τότε ο Ευλογημένος εκτέλεσε τέτοια επίδειξη υπερφυσικών δυνάμεων ώστε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου

είδε το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος του Ευλογημένου. Τότε ο Ευλογημένος, αφού έβγαλε τη γλώσσα του, άγγιξε και ξανάγγιξε και τα δύο αυτιά· άγγιξε και ξανάγγιξε και τα δύο ρουθούνια· και κάλυψε ολόκληρο τον κύκλο του μετώπου με τη γλώσσα. Τότε ο Ευλογημένος απάντησε στον βραχμάνο Μπραχμάγιου με στίχους:

«Αυτά τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου που έχεις ακούσει· όλα αυτά είναι στο σώμα μου, μην είσαι αβέβαιος, βραχμάνε.

«Ό,τι πρέπει να γίνει άμεσα γνωστό έχει γίνει άμεσα γνωστό, ό,τι πρέπει να αναπτυχθεί έχει αναπτυχθεί· ό,τι πρέπει να εγκαταλειφθεί έχει εγκαταλειφθεί από μένα, γι' αυτό είμαι Βούδας, βραχμάνε.

Για την ευημερία και το όφελος στην παρούσα ζωή, και για την ευτυχία στη μέλλουσα· Σου δόθηκε η ευκαιρία, ρώτησε ό,τι επιθυμείς".

393. Τότε στον βραχμάνο Μπραχμάγιου ήρθε αυτή η σκέψη: «Μου δόθηκε η ευκαιρία από τον ασκητή Γκόταμα. Τι λοιπόν να ρωτήσω τον ασκητή Γκόταμα -για θέματα σχετικά με την παρούσα ζωή ή για θέματα που αφορούν τη μελλοντική ζωή;» Τότε στον βραχμάνο Μπραχμάγιου ήρθε αυτή η σκέψη: «Εγώ είμαι επιδέξιος στα θέματα σχετικά με την παρούσα ζωή. Και άλλοι με ρωτούν για θέματα σχετικά με την παρούσα ζωή. Γιατί να μην ρωτήσω τον ασκητή Γκόταμα μόνο για θέματα που αφορούν τη μελλοντική ζωή;» Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου απευθύνθηκε στον Ευλογημένο με στίχους:

«Πώς κάποιος γίνεται βραχμάνος, πώς γίνεται γνώστης· Πώς, κύριε, γίνεται κάτοχος της τριπλής αληθινής γνώσης, πώς ονομάζεται μελετητής;

Πώς, κύριε, γίνεται Άξιος, πώς γίνεται ολοκληρωμένος· Και πώς, κύριε, γίνεται σοφός, πώς ονομάζεται Φωτισμένος;»

394. Τότε ο Ευλογημένος απάντησε στον βραχμάνο Μπραχμάγιου με στίχους:

«Αυτός που γνώρισε τις προηγούμενες ζωές, και βλέπει τον παράδεισο και τους κόσμους της αθλιότητας· και επίσης έφτασε στην εξάλειψη της γέννησης, ο σοφός που ολοκληρώθηκε μέσω της άμεσης γνώσης.

«Γνωρίζει ότι η συνείδηση είναι καθαρή, απελευθερωμένη από τα πάθη εντελώς· έχοντας εγκαταλείψει τη γέννηση και τον θάνατο, ολοκληρωμένος στην άγια ζωή· έχοντας διαβεί στην άλλη όχθη όλων των φαινομένων, αυτός ο τέτοιος ονομάζεται Φωτισμένος».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Μπραχμάγιου σηκώθηκε από τη θέση του, τακτοποίησε τον άνω χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, έπεσε με το κεφάλι του στα πόδια του Ευλογημένου, φιλούσε τα πόδια του Ευλογημένου με το στόμα του, τα

έτριβε με τα χέρια του και ανακοίνωνε το όνομά του: «Μπραχμάγιου είμαι εγώ, αγαπητέ Γκόταμα, βραχμάνος· Μπραχμάγιου είμαι εγώ, αγαπητέ Γκόταμα, βραχμάνος». Τότε εκείνη η συνέλευση γέμισε με θαυμασμό και έκπληξη: «Καταπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ, εκπληκτικό, πράγματι, αγαπητέ! Που αυτός ο βραχμάνος Μπραχμάγιου, γνωστός και ένδοξος, θα δείξει τέτοια ύψιστη ευλάβεια». Τότε ο Ευλογημένος είπε στον βραχμάνο Μπραχμάγιου: «Αρκετά, βραχμάνε, σήκω και κάθισε εσύ στο δικό σου κάθισμα, αφού ο νους σου έχει πίστη σε εμένα». Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου, αφού σηκώθηκε, κάθισε στο δικό του κάθισμα.

395. Τότε ο Ευλογημένος έκανε στον βραχμάνο Μπραχμάγιου μια σταδιακή ομιλία, δηλαδή - ομιλία για τη δωρεά, ομιλία για την ηθική, ομιλία για τον ευδαιμονικό κόσμο· φανέρωσε τον κίνδυνο, την ευτέλεια και τη μόλυνση των ηδονών, και το όφελος της απάρνησης. Όταν ο Ευλογημένος κατάλαβε ότι ο βραχμάνος Μπραχμάγιου είχε εύκαμπτη συνείδηση, μαλακή συνείδηση, συνείδηση απαλλαγμένη από νοητικά εμπόδια, ανυψωμένη συνείδηση, γαλήνια συνείδηση, τότε φανέρωσε τη διδαχή της Διδασκαλίας που είναι ιδιαίτερη στους Βούδες - τον υπαρξιακό πόνο, την προέλευση, την παύση, την οδό. Όπως ακριβώς ένα καθαρό ύφασμα, απαλλαγμένο από κηλίδες, θα δεχόταν τέλεια τη βαφή· ακριβώς έτσι, στον βραχμάνο Μπραχμάγιου, σε εκείνο ακριβώς το κάθισμα, εγέρθηκε ο οφθαλμός της Διδασκαλίας, χωρίς σκόνη, χωρίς ρύπο - «ό,τι έχει τη φύση της έγερσης, όλο αυτό έχει τη φύση της παύσης». Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου, έχοντας δει τη Διδασκαλία, έχοντας επιτύχει τη Διδασκαλία, έχοντας κατανοήσει τη Διδασκαλία, έχοντας βυθιστεί στη Διδασκαλία, έχοντας διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία, έχοντας απαλλαγεί από τη σύγχυση, έχοντας επιτύχει αυτοπεποίθηση, μη εξαρτώμενος από άλλους στη διδαχή του Δασκάλου, είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα, θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα! Όπως, αγαπητέ Γκόταμα, κάποιος θα έστηνε όρθιο κάτι που είχε αναποδογυριστεί, ή θα αποκάλυπτε κάτι που ήταν κρυμμένο, ή θα έδειχνε τον δρόμο σε κάποιον που είχε χαθεί, ή θα κρατούσε μια λάμπα λαδιού στο σκοτάδι - 'αυτοί που έχουν μάτια να δουν τα αντικείμενα' - έτσι ακριβώς η Διδασκαλία έχει φανερωθεί από τον αξιότιμο Γκόταμα με πολλούς τρόπους. Εγώ καταφεύγω στον αξιότιμο Γκόταμα ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής. Και ας αποδεχθεί ο αξιότιμος Γκόταμα το αυριανό γεύμα μου μαζί με την Κοινότητα των μοναχών». Ο Ευλογημένος αποδέχθηκε με σιωπή. Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου, γνωρίζοντας τη συναίνεση του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και έφυγε. Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου, αφού πέρασε εκείνη η νύχτα, έβαλε να ετοιμάσουν εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή στην κατοικία του και ανακοίνωσε στον Ευλογημένο την κατάλληλη ώρα - «Είναι η ώρα, αγαπητέ Γκόταμα, το γεύμα είναι έτοιμο».

Τότε ο Ευλογημένος, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, πήγε στην κατοικία του βραχμάνου Μπραχμάγιου· αφού έφτασε, κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα μαζί με την Κοινότητα των μοναχών. Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου για επτά ημέρες ιδιοχειρώς ικανοποίησε και περιποιήθηκε την Κοινότητα των μοναχών με επικεφαλής τον Βούδα με εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή. Τότε ο Ευλογημένος, μετά την παρέλευση εκείνων των επτά ημερών, αναχώρησε για περιπλάνηση στους Βιντέχα. Τότε ο βραχμάνος Μπραχμάγιου, λίγο μετά την αναχώρηση του Ευλογημένου, πέθανε. Τότε αρκετοί μοναχοί πήγαν εκεί

όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Καθισμένοι στο πλάι, εκείνοι οι μοναχοί είπαν στον Ευλογημένο: «Ο βραχμάνος Μπραχμάγιου, σεβάσμιε κύριε, πέθανε. Ποιος είναι ο προορισμός του, ποια η μελλοντική ζωή του;» «Σοφός, μοναχοί, ήταν ο βραχμάνος Μπραχμάγιου· ακολούθησε τη Διδασκαλία σύμφωνα με τη Διδασκαλία, και δεν με ενόχλησε εξαιτίας της Διδασκαλίας. Ο βραχμάνος Μπραχμάγιου, μοναχοί, με την πλήρη εξάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών, γίνεται αυθόρμητα γεννημένος, εκεί επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα, μη υποκείμενος σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μπραχμάγιου, πρώτη.

2. Η ομιλία στον Σέλα

396. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος περιπλανιόταν στους Ανγκουτταράπα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, χίλιους διακόσιους πενήντα μοναχούς, και έφτασε σε μια κωμόπολη των Ανγκουτταράπα ονόματι Άπανα. Άκουσε ο ασκητής με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια - «Ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκυα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκυα, περιπλανώμενος στους Ανγκουτταράπα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, χίλιους διακόσιους πενήντα μοναχούς, έφτασε στην Άπανα. Και για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, και φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Είναι πράγματι καλό να δει κανείς τέτοιους Άξιους'».

Τότε ο ασκητής με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιοσημείωνη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Τον ασκητή με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια που καθόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος δίδαξε, παρακίνησε, ενθάρρυνε και ευχαρίστησε με μια ομιλία για το Ντάμμα. Τότε ο ασκητής με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια, αφού διδάχθηκε, παρακινήθηκε, ενθαρρύνθηκε και ευχαριστήθηκε από τον Ευλογημένο με μια ομιλία για το Ντάμμα, είπε στον Ευλογημένο: «Ας αποδεχθεί ο αξιότιμος Γκόταμα το αυριανό γεύμα μου μαζί με την Κοινότητα των μοναχών». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Ευλογημένος είπε στον ασκητή με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια: «Μεγάλη, Κενίγια, είναι η Κοινότητα μοναχών, χίλιοι διακόσιοι πενήντα μοναχοί, και εσύ έχεις πίστη στους βραχμάνους». Για δεύτερη φορά ο ασκητής με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια είπε στον Ευλογημένο: «Αν και, αγαπητέ Γκόταμα, μεγάλη είναι η Κοινότητα μοναχών, χίλιοι διακόσιοι πενήντα μοναχοί, και εγώ έχω πίστη στους βραχμάνους· ας αποδεχθεί ο αξιότιμος Γκόταμα το αυριανό γεύμα μου μαζί με την Κοινότητα των μοναχών». Για δεύτερη φορά ο Ευλογημένος είπε στον ασκητή με

πλεγμένα μαλλιά Κενίγια: «Μεγάλη, Κενίγια, είναι η Κοινότητα μοναχών, χίλιοι διακόσιοι πενήντα μοναχοί, και εσύ έχεις πίστη στους βραχμάνους». Για τρίτη φορά ο ασκητής με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια είπε στον Ευλογημένο: «Αν και, αγαπητέ Γκόταμα, μεγάλη είναι η Κοινότητα μοναχών, χίλιοι διακόσιοι πενήντα μοναχοί, και εγώ έχω πίστη στους βραχμάνους· ας αποδεχθεί ο αξιότιμος Γκόταμα το αυριανό γεύμα μου μαζί με την Κοινότητα των μοναχών». Ο Ευλογημένος αποδέχθηκε με σιωπή. Τότε ο ασκητής με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια, γνωρίζοντας τη συναίνεση του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του και πήγε στο δικό του ερημητήριο· αφού πλησίασε, απευθύνθηκε στους φίλους και συμβούλους, στους συγγενείς και ομόαιμους: «Ας ακούσουν οι αξιότιμοι φίλοι και σύμβουλοί μου, συγγενείς και ομόαιμοι· ο ασκητής Γκόταμα έχει προσκληθεί από μένα για αυριανό γεύμα μαζί με την Κοινότητα των μοναχών. Ας μου κάνετε τη σωματική εξυπηρέτηση». «Ναι, αγαπητέ», απάντησαν οι φίλοι και σύμβουλοι, οι συγγενείς και ομόαιμοι του ασκητή με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια στον ασκητή με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια· μερικοί σκάβουν εστίες, μερικοί σχίζουν ξύλα, μερικοί πλένουν σκεύη, μερικοί τοποθετούν τη στάμνα με νερό, μερικοί ετοιμάζουν τα καθίσματα. Ο ασκητής με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια όμως ετοίμαζε ο ίδιος την υφασμάτινη σκηνή.

397. Εκείνη την περίοδο ο βραχμάνος Σέλα διέμενε στην Άπανα, που είχε διαβεί στην άλλη όχθη των τριών Βεδών μαζί με τα λεξικά και τα τελετουργικά, με την ανάλυση των συλλαβών, με την ιστορία ως πέμπτη, ειδικός στη γραμματική και τη σύνταξη, πλήρως καταρτισμένος στην κοσμική γνώση και στα χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου, και δίδασκε τα ιερά κείμενα σε τριακόσιους νεαρούς βραχμάνους. Εκείνη την περίοδο ο ασκητής με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια είχε πίστη στον βραχμάνο Σέλα. Τότε ο βραχμάνος Σέλα, περιτριγυρισμένος από τριακόσιους νεαρούς βραχμάνους, περπατώντας εδώ κι εκεί για περίπατο, κατευθύνθηκε προς το ερημητήριο του ασκητή με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια. Ο βραχμάνος Σέλα είδε στο ερημητήριο του ασκητή με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια μερικούς να σκάβουν εστίες, μερικούς να σχίζουν ξύλα, μερικούς να πλένουν σκεύη, μερικούς να τοποθετούν τη στάμνα με νερό, μερικούς να ετοιμάζουν τα καθίσματα, και τον ασκητή με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια να ετοιμάζει ο ίδιος την υφασμάτινη σκηνή. Αφού είδε τον ασκητή με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια, είπε αυτό: «Μήπως του αξιότιμου Κενίγια θα γίνει διευθέτηση γάμου από την πλευρά της νύφης ή θα γίνει διευθέτηση γάμου από την πλευρά του γαμπρού ή έχει ετοιμαστεί μεγάλη θυσία, ή ο βασιλιάς της Μαγκάντα Σενίγια Μπιμπισάρα έχει προσκληθεί για αύριο μαζί με το στράτευμα;» «Δεν θα γίνει σε μένα, αγαπητέ Σέλα, διευθέτηση γάμου από την πλευρά της νύφης ούτε θα γίνει διευθέτηση γάμου από την πλευρά του γαμπρού ούτε ο βασιλιάς της Μαγκάντα Σενίγια Μπιμπισάρα έχει προσκληθεί για αύριο μαζί με το στράτευμα· αλλά όμως έχω ετοιμάσει μεγάλη θυσία. Υπάρχει, αγαπητέ, ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκυα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκυα, περιπλανώμενος στους Ανγκουτταράπα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, χίλιους διακόσιους πενήντα μοναχούς, έφτασε στην Άπανα. Και για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'. Αυτός έχει προσκληθεί από μένα για το αυριανό γεύμα μαζί με την Κοινότητα των μοναχών».

«Βούδας - αγαπητέ Κενίγια, λες;»

«Βούδας - αγαπητέ Σέλα, λέω».

«Βούδας - αγαπητέ Κενίγια, λες;»

«Βούδας - αγαπητέ Σέλα, λέω».

398. Τότε στον βραχμάνο Σέλα ήρθε αυτή η σκέψη: «Ακόμη και αυτή η φήμη είναι σπάνια στον κόσμο - δηλαδή "Βούδας". Έχουν παραδοθεί στις ιερές γραφές μας τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου, με τα οποία για έναν μεγάλο άνθρωπο που τα διαθέτει υπάρχουν μόνο δύο προορισμοί και κανένας άλλος. Αν παραμείνει εντός οικίας, γίνεται βασιλιάς, παγκόσμιος μονάρχης, δίκαιος, βασιλιάς της δικαιοσύνης, κυρίαρχος των τεσσάρων σημείων του ορίζοντα, νικητής, που έχει επιτύχει σταθερότητα στη χώρα, προικισμένος με τα επτά κοσμήματα. Αυτός έχει αυτά τα επτά κοσμήματα, δηλαδή - το κόσμημα του τροχού, το κόσμημα του ελέφαντα, το κόσμημα του αλόγου, το κόσμημα του πολύτιμου λίθου, το κόσμημα της γυναίκας, το κόσμημα του οικοδεσπότη, και το κόσμημα του συμβούλου ως έβδομο. Και έχει περισσότερους από χίλιους γιους, γενναίους, με ηρωική μορφή, ικανούς να συντρίψουν εχθρικούς στρατούς. Αυτός κατακτά αυτή τη γη που περιβάλλεται από τον ωκεανό χωρίς ραβδί, χωρίς όπλο, με δικαιοσύνη, και κατοικεί σε αυτήν. Αν όμως εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, γίνεται Άξιος, Πλήρως Αυτοφωτισμένος, που αποκαλύπτει τον κόσμο αφαιρώντας το κάλυμμα».

«Πού όμως, αγαπητέ Κενίγια, διαμένει τώρα αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος;» Όταν αυτό ειπώθηκε, ο ασκητής με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια, σηκώνοντας το δεξί του χέρι, είπε στον βραχμάνο Σέλα: «Εκεί όπου είναι, αγαπητέ Σέλα, εκείνη η σειρά από γαλάζια δέντρα». Τότε ο βραχμάνος Σέλα μαζί με τριακόσιους νεαρούς βραχμάνους πήγε στον Ευλογημένο. Τότε ο βραχμάνος Σέλα απευθύνθηκε σε εκείνους τους νεαρούς βραχμάνους: «Ας έρθουν οι αξιότιμοι ήσυχα, βάζοντας το ένα πόδι μετά το άλλο· διότι αυτοί οι Ευλογημένοι είναι δυσπρόσιτοι, σαν λιοντάρια που περπατούν μόνα. Και όταν εγώ, αξιότιμοι, συνομιλώ με τον ασκητή Γκόταμα, μην παρεμβάλλετε, αξιότιμοι, τη συζήτησή σας ανάμεσα. Ας περιμένουν οι αξιότιμοι το τέλος της ομιλίας μου». Τότε ο βραχμάνος Σέλα πήγε στον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βραχμάνος Σέλα εξέτασε τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου στο σώμα του Ευλογημένου.

Ο βραχμάνος Σέλα είδε τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου στο σώμα του Ευλογημένου ως επί το πλείστον, εκτός από δύο. Ήταν αβέβαιος, αμφέβαλλε σκεπτικιστικά, δεν αποφάσιζε και δεν είχε εμπιστοσύνη για δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου - για το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος και για τη μεγάλη γλώσσα. Τότε στον Ευλογημένο ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτός ο βραχμάνος Σέλα βλέπει τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου σε μένα ως επί το πλείστον, εκτός από δύο. Ήταν αβέβαιος, αμφέβαλλε σκεπτικιστικά, δεν αποφάσιζε και δεν είχε εμπιστοσύνη για δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου - για το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος και για τη μεγάλη γλώσσα». Τότε ο Ευλογημένος εκτέλεσε τέτοια επίδειξη υπερφυσικών δυνάμεων ώστε ο βραχμάνος Σέλα είδε το καλυμμένο σε θήκη απόκρυφο μέλος του Ευλογημένου. Τότε ο Ευλογημένος, αφού έβγαλε τη γλώσσα του, άγγιξε και ξανάγγιξε και τα δύο αυτιά· άγγιξε και ξανάγγιξε και τα δύο ρουθούνια· και κάλυψε ολόκληρο τον κύκλο του

μετώπου με τη γλώσσα. Τότε στον βραχμάνο Σέλα ήρθε αυτή η σκέψη: «Ο ασκητής Γκόταμα διακατέχεται από τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου πλήρη, όχι ελλιπή· αλλά δεν γνωρίζω αν είναι Βούδας ή όχι. Έχω ακούσει όμως αυτό από τους μεγαλύτερους και ηλικιωμένους βραχμάνους, τους δασκάλους και τους δασκάλους των δασκάλων, να λένε: 'Εκείνοι που είναι Άξιοι, Πλήρως Αυτοφωτισμένοι, όταν ο δικός τους έπαινος εκφωνείται, αποκαλύπτουν τον εαυτό τους'. Γιατί να μην επαινέσω τον ασκητή Γκόταμα μπροστά του με κατάλληλους στίχους;»

399. Τότε ο βραχμάνος Σέλα επαίνεσε τον Ευλογημένο μπροστά του με κατάλληλους στίχους:

«Με πλήρες σώμα, με όμορφη λάμψη, καλής καταγωγής, με γοητευτική εμφάνιση·
έχεις χρυσό χρώμα, Ευλογημένε, με κατάλευκα δόντια, γεμάτος ενεργητικότητα.

Διότι σε έναν άνδρα καλής καταγωγής, όσα χαρακτηριστικά υπάρχουν·
όλα αυτά βρίσκονται στο σώμα σου, τα χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου.

Με καθαρά μάτια, με όμορφο πρόσωπο, μεγαλοπρεπής, ευθύς, ακτινοβόλος·
στη μέση της Κοινότητας των ασκητών, λάμπεις σαν τον ήλιο.

Μοναχός με όμορφη εμφάνιση, με δέρμα που μοιάζει με χρυσάφι·
τι σου χρειάζεται η ασκητική ζωή, σε σένα με τέτοια ύψιστη ομορφιά;

Αξίζεις να γίνεις βασιλιάς, παγκόσμιος μονάρχης, άριστος αρματηλάτης·
κυρίαρχος των τεσσάρων σημείων του ορίζοντα, νικητής, άρχοντας της Τζαμπουσάντα.

Πολεμιστές και πλούσιοι βασιλιάδες, ας γίνουν ακόλουθοί σου·
βασιλιάς των βασιλιάδων, άρχοντας των ανθρώπων, άσκησε τη βασιλεία, Γκόταμα».

«Είμαι βασιλιάς, Σέλα», είπε ο Ευλογημένος, «βασιλιάς της Διδασκαλίας, ανυπέρβλητος·
με τη Διδασκαλία περιστρέφω τον τροχό, τον τροχό που δεν μπορεί να αναστραφεί».

«Διακηρύσσεις ότι είσαι Αυτοφωτισμένος, βασιλιάς της Διδασκαλίας, ανυπέρβλητος·
'με τη Διδασκαλία περιστρέφω τον τροχό', έτσι λες, Γκόταμα.

Ποιος άραγε είναι ο στρατηγός του αξιότιμου, ο μαθητής που ακολουθεί τον Διδάσκαλο;
Ποιος συνεχίζει μετά από σένα τον τροχό της Διδασκαλίας που έθεσες σε κίνηση;»

«Ο τροχός που τέθηκε σε κίνηση από εμένα, Σέλα», είπε ο Ευλογημένος, «ο

ανυπέρβλητος τροχός της Διδασκαλίας·
ο Σαριπούττα τον συνεχίζει, γεννημένος κατ' εικόνα του Τατχάγκατα.

«Ό,τι πρέπει να γίνει άμεσα γνωστό έχει γίνει άμεσα γνωστό, ό,τι πρέπει να αναπτυχθεί έχει αναπτυχθεί·
ό,τι πρέπει να εγκαταλειφθεί έχει εγκαταλειφθεί από μένα, γι' αυτό είμαι Βούδας, βραχμάνε.

Απομάκρυνε την αβεβαιότητα για μένα, απόφασε, βραχμάνε·
σπάνια είναι η θέαση των Αυτοφωτισμένων συχνά.

Αυτών πράγματι η εμφάνιση στον κόσμο είναι σπάνια συχνά·
εγώ λοιπόν, βραχμάνε, είμαι ο Αυτοφωτισμένος, ο ανυπέρβλητος χειρουργός.

Αυτός που έγινε Βράχμα, ασύγκριτος, συντρίβων τον στρατό του Μάρα·
έχοντας υποτάξει όλους τους εχθρούς, χαίρομαι χωρίς φόβο από πουθενά».

«Ας ακούσουν αυτό οι αξιότιμοι, πώς μιλάει αυτός που έχει μάτια·
ο χειρουργός, ο μεγάλος ήρωας, βρυχάται σαν λιοντάρι στο δάσος.

Αυτόν που έγινε ο ανώτατος, τον ασύγκριτο, τον συντριπτή του στρατού του Μάρα·
ποιος βλέποντάς τον δεν θα αποκτούσε πίστη, ακόμη κι αν είναι γεννημένος σε σκοτεινή τάξη;

Όποιος με θέλει ας με ακολουθήσει, όποιος δεν θέλει ας φύγει·
εδώ εγώ θα αναχωρήσω, κοντά σε αυτόν με την ανώτατη σοφία».

«Αν αυτό αρέσει στον αξιότιμο, η Διδαχή του Πλήρως Αυτοφωτισμένου·
κι εμείς θα αναχωρήσουμε, κοντά σε αυτόν με την ανώτατη σοφία».

«Αυτοί οι τριακόσιοι βραχμάνοι, ζητούν με ενωμένες παλάμες·
θα ακολουθήσουμε την άγια ζωή, Ευλογημένε, κοντά σου».

«Καλά διδαγμένοι είναι η άγια ζωή, Σέλα», είπε ο Ευλογημένος, «ορατή εδώ
και τώρα, άμεσα αποτελεσματική·
όπου η αναχώρηση δεν είναι μάταιη, για τον επιμελή που εξασκείται».

Ο βραχμάνος Σέλα μαζί με την ακολουθία του έλαβε την αναχώρηση κοντά στον Ευλογημένο, έλαβε την πλήρη χειροτονία.

400. Τότε ο ασκητής με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια, αφού πέρασε εκείνη η νύχτα, έβαλε να ετοιμάσουν εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή στο δικό του ερημητήριο και ανακοίνωσε στον Ευλογημένο την κατάλληλη ώρα - «Είναι η ώρα, αγαπητέ Γκόταμα, το γεύμα είναι έτοιμο». Τότε ο Ευλογημένος, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, πήγε στο ερημητήριο του ασκητή με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια· αφού έφτασε, κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα μαζί με την Κοινότητα των μοναχών. Τότε ο ασκητής με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια ιδιοχειρώς ικανοποίησε και περιποιήθηκε την Κοινότητα των μοναχών με επικεφαλής τον Βούδα με εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή. Τότε ο ασκητής με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια, όταν ο

Ευλογημένος τελείωσε να τρώει και είχε απομακρύνει το χέρι του από το κύπελλο, πήρε κάποιο χαμηλό κάθισμα και κάθισε στο πλάι. Τον ασκητή με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια που καθόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος έδωσε ευχαριστίες με αυτούς τους στίχους:

«Οι θυσίες έχουν ως κύριο την προσφορά στη φωτιά, η Σαβίττι είναι η κύρια των μέτρων·

ο βασιλιάς είναι ο κύριος των ανθρώπων, ο ωκεανός είναι ο κύριος των ποταμών.

Η σελήνη είναι η κύρια των αστεριών, ο ήλιος είναι ο κύριος αυτών που λάμπουν·

για εκείνους που επιθυμούν αξιέπαινη πράξη, η Κοινότητα πράγματι είναι η κύρια αυτών που θυσιάζουν».

Τότε ο Ευλογημένος, αφού έδωσε ευχαριστίες στον ασκητή με πλεγμένα μαλλιά Κενίγια με αυτούς τους στίχους, σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε.

Τότε ο σεβάσμιος Σέλα μαζί με την ακολουθία του, μένοντας μόνος, αποτραβηγμένος, επιμελής, ενεργητικός, αποφασισμένος, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, παρέμεινε. Γνώρισε άμεσα: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Και ο σεβάσμιος Σέλα μαζί με την ακολουθία του έγινε ένας από τους Αξιους. Τότε ο σεβάσμιος Σέλα μαζί με την ακολουθία του πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, τακτοποίησε τον χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου και απευθύνθηκε στον Ευλογημένο με στίχους:

«Αφού καταφύγαμε σε εκείνο το καταφύγιο, την όγδοη ημέρα από τότε, Εσύ που έχεις μάτια·

σε επτά νύχτες, Ευλογημένε, δαμαστήκαμε στη Διδαχή σου.

Εσύ είσαι ο Φωτισμένος, εσύ είσαι ο Διδάσκαλος, εσύ είσαι ο κυρίαρχος του Μάρα, ο σοφός·

εσύ, αφού έκοψες τις υπολανθάνουσες τάσεις, έχοντας διαβεί, οδηγείς αυτή τη γενιά στην άλλη όχθη.

Οι προσκολλήσεις σου έχουν ξεπεραστεί, οι νοητικές διαφθορές σου έχουν συντριβεί·

σαν λιοντάρι χωρίς προσκόλληση, έχοντας εγκαταλείψει τον φόβο και τον τρόμο.

Αυτοί οι τριακόσιοι μοναχοί στέκονται με ενωμένες παλάμες·

άπλωσε τα πόδια σου, ήρωα, ας αποδώσουν σεβασμό οι ελέφαντες στον Διδάσκαλο».

Τέλος της ομιλίας Σέλα, δεύτερη.

3. Η ομιλία στον Ασσαλάγιανα

401. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκείνη την περίοδο περίπου πεντακόσιοι βραχμάνοι από διάφορα βασίλεια διέμεναν στη Σαβάτθι για κάποια υπόθεση. Τότε σε εκείνους τους βραχμάνους ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτός ο ασκητής Γκόταμα διακηρύσσει εξαγνισμό για τις τέσσερις κάστες. Ποιος άραγε είναι ικανός να συζητήσει με τον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα;» Εκείνη την περίοδο ένας νεαρός βραχμάνος ονόματι Ασσαλάγιανα διέμενε στη Σαβάτθι, νέος, με ξυρισμένο κεφάλι, δεκαέξι ετών από τη γέννησή του, που είχε διαβεί στην άλλη όχθη των τριών Βεδών μαζί με τα λεξικά και τα τελετουργικά, με την ανάλυση των συλλαβών, με την ιστορία ως πέμπτη, ειδικός στη γραμματική και τη σύνταξη, πλήρως καταρτισμένος στην κοσμική γνώση και στα χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου. Τότε σε εκείνους τους βραχμάνους ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτός ο νεαρός βραχμάνος Ασσαλάγιανα διαμένει στη Σαβάτθι, νέος, με ξυρισμένο κεφάλι, δεκαέξι ετών από τη γέννησή του, που έχει διαβεί στην άλλη όχθη των τριών Βεδών... κ.λπ... πλήρως καταρτισμένος. Αυτός είναι ικανός να συζητήσει με τον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα».

Τότε εκείνοι οι βραχμάνοι πήγαν στον νεαρό βραχμάνο Ασσαλάγιανα· αφού πλησίασαν, είπαν στον νεαρό βραχμάνο Ασσαλάγιανα: «Αυτός, αγαπητέ Ασσαλάγιανα, ο ασκητής Γκόταμα διακηρύσσει εξαγνισμό για τις τέσσερις κάστες. Ας έρθει ο αξιότιμος Ασσαλάγιανα να συζητήσει με τον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο νεαρός βραχμάνος Ασσαλάγιανα είπε σε εκείνους τους βραχμάνους: «Ο ασκητής Γκόταμα πράγματι, αγαπητοί, είναι αυτός που μιλάει για ό,τι είναι η Διδασκαλία· και αυτοί που μιλούν για ό,τι είναι η Διδασκαλία είναι δύσκολο να αντικρουστούν. Δεν μπορώ να συζητήσω με τον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα». Για δεύτερη φορά εκείνοι οι βραχμάνοι είπαν στον νεαρό βραχμάνο Ασσαλάγιανα: «Αυτός, αγαπητέ Ασσαλάγιανα, ο ασκητής Γκόταμα διακηρύσσει εξαγνισμό για τις τέσσερις κάστες. Ας έρθει ο αξιότιμος Ασσαλάγιανα να συζητήσει με τον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα. Ο αξιότιμος Ασσαλάγιανα έχει ασκηθεί στον τρόπο ζωής του περιπλανώμενου ασκητή». Για δεύτερη φορά ο νεαρός βραχμάνος Ασσαλάγιανα είπε σε εκείνους τους βραχμάνους: «Ο ασκητής Γκόταμα πράγματι, αγαπητοί, είναι αυτός που μιλάει για ό,τι είναι η Διδασκαλία· και αυτοί που μιλούν για ό,τι είναι η Διδασκαλία είναι δύσκολο να αντικρουστούν. Δεν μπορώ να συζητήσω με τον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα». Για τρίτη φορά εκείνοι οι βραχμάνοι είπαν στον νεαρό βραχμάνο Ασσαλάγιανα: «Αυτός, αγαπητέ Ασσαλάγιανα, ο ασκητής Γκόταμα διακηρύσσει εξαγνισμό για τις τέσσερις κάστες. Ας έρθει ο αξιότιμος Ασσαλάγιανα να συζητήσει με τον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα. Ο αξιότιμος Ασσαλάγιανα έχει ασκηθεί στον τρόπο ζωής του περιπλανώμενου ασκητή. Ας μην ηττηθεί ο αξιότιμος Ασσαλάγιανα χωρίς μάχη».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο νεαρός βραχμάνος Ασσαλάγιανα είπε σε εκείνους τους βραχμάνους: «Σίγουρα, αξιότιμοι, δεν μπορώ να το κάνω. Ο ασκητής Γκόταμα πράγματι, αγαπητοί, μιλάει για ό,τι είναι η Διδασκαλία· και αυτοί που μιλούν για ό,τι είναι η Διδασκαλία είναι δύσκολο να αντικρουστούν. Δεν μπορώ να συζητήσω με τον ασκητή Γκόταμα σε αυτό το θέμα. Αλλά θα πάω σύμφωνα με τα λόγια των αξιότιμων».

402. Τότε ο νεαρός βραχμάνος Ασσαλάγιανα μαζί με μια μεγάλη ομάδα βραχμάνων πήγε στον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο νεαρός βραχμάνος Ασσαλάγιανα είπε στον Ευλογημένο: «Οι βραχμάνοι, αγαπητέ Γκόταμα, λένε έτσι: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη· μόνο η βραχμανική κάστα είναι λευκή, η άλλη κάστα είναι μαύρη· μόνο οι βραχμάνοι εξαγνίζονται, όχι οι μη-βραχμάνοι· μόνο οι βραχμάνοι είναι γιοι του Βράχμα, γνήσιοι, γεννημένοι από το στόμα του, γεννήματα του Βράχμα, δημιουργήματα του Βράχμα, κληρονόμοι του Βράχμα'. Εδώ τι λέει ο αξιότιμος Γκόταμα;» «Αλλά βλέπουμε, Ασσαλάγιανα, ότι οι βραχμάνισσες των βραχμάνων έχουν έμμηνο κύκλο, μένουν έγκυες, γεννούν και θηλάζουν. Και αυτοί, αν και γεννημένοι από μήτρα βραχμάνισσας, λένε έτσι: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη· μόνο η βραχμανική κάστα είναι λευκή, η άλλη κάστα είναι μαύρη· μόνο οι βραχμάνοι εξαγνίζονται, όχι οι μη-βραχμάνοι· μόνο οι βραχμάνοι είναι γιοι του Βράχμα, γνήσιοι, γεννημένοι από το στόμα του, γεννήματα του Βράχμα, δημιουργήματα του Βράχμα, κληρονόμοι του Βράχμα'». «Αν και ο αξιότιμος Γκόταμα λέει έτσι, ωστόσο εδώ οι βραχμάνοι φαντάζονται αυτό: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'».

403. «Τι νομίζεις, Ασσαλάγιανα, έχεις ακούσει - 'στους Γιόνακα και Καμπότζα και σε άλλες συνοριακές περιοχές υπάρχουν μόνο δύο κάστες - κύριος και δούλος· ενώ είναι κύριος γίνεται δούλος, ενώ είναι δούλος γίνεται κύριος';» «Ναι, αγαπητέ, αυτό έχω ακούσει - 'στους Γιόνακα και Καμπότζα και σε άλλες συνοριακές περιοχές υπάρχουν μόνο δύο κάστες - κύριος και δούλος· ενώ είναι κύριος γίνεται δούλος, ενώ είναι δούλος γίνεται κύριος'». «Εδώ, Ασσαλάγιανα, ποια είναι η δύναμη των βραχμάνων, ποια η στήριξη, όταν εδώ οι βραχμάνοι λένε έτσι - 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα';» «Αν και ο αξιότιμος Γκόταμα λέει έτσι, ωστόσο εδώ οι βραχμάνοι φαντάζονται αυτό: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'».

404. «Τι νομίζεις, Ασσαλάγιανα, μόνο ένας πολεμιστής που σκοτώνει έμβια όντα, που παίρνει αυτό που δεν του έχει δοθεί, που συμπεριφέρεται λανθασμένα στις αισθησιακές ηδονές, που λέει ψέματα, που μιλάει διχαστικά, που μιλάει σκληρά, που φλυαρεί, που είναι πλεονέκτης, που έχει κακόβουλο νου, που έχει λανθασμένες απόψεις, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση, και όχι ένας βραχμάνος; Μόνο ένας έμπορος λοιπόν... κ.λπ... μόνο ένας εργάτης λοιπόν που σκοτώνει έμβια όντα, που παίρνει αυτό που δεν του έχει δοθεί, που συμπεριφέρεται λανθασμένα στις αισθησιακές ηδονές, που λέει ψέματα, που μιλάει διχαστικά, που μιλάει σκληρά, που φλυαρεί, που είναι πλεονέκτης, που έχει κακόβουλο νου, που έχει λανθασμένες απόψεις, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση, και όχι ένας βραχμάνος;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα. Ένας πολεμιστής επίσης, αγαπητέ Γκόταμα, που σκοτώνει έμβια όντα, που παίρνει αυτό που δεν του έχει δοθεί, που συμπεριφέρεται λανθασμένα στις αισθησιακές ηδονές, που λέει ψέματα, που μιλάει διχαστικά, που μιλάει σκληρά, που φλυαρεί, που είναι πλεονέκτης, που έχει κακόβουλο νου, που έχει

λανθασμένες απόψεις, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση. Ένας βραχμάνος επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... κ.λπ... ένας έμπορος επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... κ.λπ... ένας εργάτης επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... κ.λπ... και οι τέσσερις κάστες επίσης, αγαπητέ Γκόταμα, που σκοτώνουν έμβια όντα, που παίρνουν αυτό που δεν τους έχει δοθεί, που συμπεριφέρονται λανθασμένα στις αισθησιακές ηδονές, που λένε ψέματα, που μιλούν διχαστικά, που μιλούν σκληρά, που φλυαρούν, που είναι πλεονέκτες, που έχουν κακόβουλο νου, που έχουν λανθασμένες απόψεις, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόντουσαν στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση». «Εδώ, Ασσαλάγιανα, ποια είναι η δύναμη των βραχμάνων, ποια η στήριξη, όταν εδώ οι βραχμάνοι λένε έτσι - 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα';» «Αν και ο αξιότιμος Γκόταμα λέει έτσι, ωστόσο εδώ οι βραχμάνοι φαντάζονται αυτό: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'».

405. «Τι νομίζεις, Ασσαλάγιανα, μόνο ένας βραχμάνος που απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, που απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου, που απέχει από τη λανθασμένη σεξουαλική συμπεριφορά, που απέχει από την ψευδολογία, που απέχει από τη διχαστική ομιλία, που απέχει από τη σκληρή ομιλία, που απέχει από τη φλυαρία, που δεν είναι πλεονέκτης, που δεν έχει κακόβουλο νου, που έχει ορθή άποψη, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο, και όχι ένας πολεμιστής, όχι ένας έμπορος, όχι ένας εργάτης;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα! Ένας πολεμιστής επίσης, αγαπητέ Γκόταμα, που απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, που απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου, που απέχει από τη λανθασμένη σεξουαλική συμπεριφορά, που απέχει από την ψευδολογία, που απέχει από τη διχαστική ομιλία, που απέχει από τη σκληρή ομιλία, που απέχει από τη φλυαρία, που δεν είναι πλεονέκτης, που δεν έχει κακόβουλο νου, που έχει ορθή άποψη, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόταν στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο. Ένας βραχμάνος επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... κ.λπ... ένας έμπορος επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... κ.λπ... ένας εργάτης επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... κ.λπ... και οι τέσσερις κάστες επίσης, αγαπητέ Γκόταμα, που απέχουν από τον φόνο έμβιων όντων, που απέχουν από τη λήψη του μη δοσμένου, που απέχουν από τη λανθασμένη σεξουαλική συμπεριφορά, που απέχουν από την ψευδολογία, που απέχουν από τη διχαστική ομιλία, που απέχουν από τη σκληρή ομιλία, που απέχουν από τη φλυαρία, που δεν είναι πλεονέκτες, που δεν έχουν κακόβουλο νου, που έχουν ορθή άποψη, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο θα επαναγεννιόντουσαν στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο». «Εδώ, Ασσαλάγιανα, ποια είναι η δύναμη των βραχμάνων, ποια η στήριξη, όταν εδώ οι βραχμάνοι λένε έτσι - 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα';» «Αν και ο αξιότιμος Γκόταμα λέει έτσι, ωστόσο εδώ οι βραχμάνοι φαντάζονται αυτό: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'».

406. «Τι νομίζεις, Ασσαλάγιανα, μόνο ένας βραχμάνος είναι ικανός σε αυτή την περιοχή να αναπτύξει νου φιλικότητας χωρίς εχθρότητα και χωρίς κακία, και όχι ένας πολεμιστής, όχι ένας έμπορος, όχι ένας εργάτης;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ

Γκόταμα! Ένας πολεμιστής επίσης, αγαπητέ Γκόταμα, είναι ικανός σε αυτή την περιοχή να αναπτύξει νου φιλικότητας χωρίς εχθρότητα και χωρίς κακία· ένας βραχμάνος επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... ένας έμπορος επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... ένας εργάτης επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... και οι τέσσερις κάστες επίσης, αγαπητέ Γκόταμα, είναι ικανές σε αυτή την περιοχή να αναπτύξουν νου φιλικότητας χωρίς εχθρότητα και χωρίς κακία». «Εδώ, Ασσαλάγιανα, ποια είναι η δύναμη των βραχμάνων, ποια η στήριξη, όταν εδώ οι βραχμάνοι λένε έτσι - 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα';» «Αν και ο αξιότιμος Γκόταμα λέει έτσι, ωστόσο εδώ οι βραχμάνοι φαντάζονται αυτό: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'».

407. «Τι νομίζεις, Ασσαλάγιανα, μόνο ένας βραχμάνος είναι ικανός να πάρει τα σαπούνια για μπάνιο, να πάει στο ποτάμι και να ξεπλύνει τη σκόνη και τη βρωμιά, και όχι ένας πολεμιστής, όχι ένας έμπορος, όχι ένας εργάτης;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα! Ένας πολεμιστής επίσης, αγαπητέ Γκόταμα, είναι ικανός να πάρει τα σαπούνια για μπάνιο, να πάει στο ποτάμι και να ξεπλύνει τη σκόνη και τη βρωμιά· ένας βραχμάνος επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... ένας έμπορος επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... ένας εργάτης επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... και οι τέσσερις κάστες επίσης, αγαπητέ Γκόταμα, είναι ικανές να πάρουν τα σαπούνια για μπάνιο, να πάνε στο ποτάμι και να ξεπλύνουν τη σκόνη και τη βρωμιά». «Εδώ, Ασσαλάγιανα, ποια είναι η δύναμη των βραχμάνων, ποια η στήριξη, όταν εδώ οι βραχμάνοι λένε έτσι - 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα';» «Αν και ο αξιότιμος Γκόταμα λέει έτσι, ωστόσο εδώ οι βραχμάνοι φαντάζονται αυτό: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'».

408. «Τι νομίζεις, Ασσαλάγιανα, εδώ ένας βασιλιάς της πολεμικής κάστας χρισμένος στην κορυφή θα συγκέντρωνε εκατό άνδρες από διάφορες καταγωγές - 'Ελάτε, αξιότιμοι, όσοι εκεί έχουν γεννηθεί από οικογένεια της πολεμικής κάστας, από βραχμανική οικογένεια, από βασιλική οικογένεια, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς από δέντρο σάκα ή σάλα ή σαλάλα ή σανδαλόξυλο ή παντούμακα, ας ανάψουν φωτιά, ας κάνουν να εμφανιστεί θερμότητα. Ελάτε όμως, αξιότιμοι, όσοι εκεί έχουν γεννηθεί από οικογένεια παριών, από οικογένεια κυνηγών, από οικογένεια καλαθοπλεκτών, από οικογένεια αμαξοποιών, από οικογένεια σκουπιδιάρηδων, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς από γούρνα σκύλων ή γούρνα χοίρων ή γούρνα πλυντών ή ξύλο ρετσινόδεντρου, ας ανάψουν φωτιά, ας κάνουν να εμφανιστεί θερμότητα'.

«Τι νομίζεις, Ασσαλάγιανα, εκείνη η φωτιά που ανάφτηκε από αυτούς που γεννήθηκαν από οικογένεια της πολεμικής κάστας, από βραχμανική οικογένεια, από βασιλική οικογένεια, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς από δέντρο σάκα ή σάλα ή σαλάλα ή σανδαλόξυλο ή παντούμακα, που έκανε να εμφανιστεί θερμότητα, μόνο εκείνη η φωτιά θα είχε φλόγα και χρώμα και λαμπρότητα, και με εκείνη τη φωτιά θα μπορούσε να γίνει ό,τι πρέπει να γίνει με φωτιά· ενώ εκείνη η φωτιά που ανάφτηκε από αυτούς που γεννήθηκαν από οικογένεια παριών, από οικογένεια κυνηγών, από οικογένεια καλαθοπλεκτών, από οικογένεια αμαξοποιών, από οικογένεια σκουπιδιάρηδων, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς από γούρνα σκύλων ή γούρνα χοίρων ή γούρνα πλυντών ή ξύλο ρετσινόδεντρου, που

έκανε να εμφανιστεί θερμότητα, εκείνη η φωτιά δεν θα είχε ούτε φλόγα ούτε χρώμα ούτε λαμπρότητα, και με εκείνη τη φωτιά δεν θα μπορούσε να γίνει ό,τι πρέπει να γίνει με φωτιά;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα! Διότι και εκείνη, αγαπητέ Γκόταμα, η φωτιά που ανάφτηκε από αυτούς που γεννήθηκαν από οικογένεια της πολεμικής κάστας, από βραχμανική οικογένεια, από βασιλική οικογένεια, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς από δέντρο σάκα ή σάλα ή σαλάλα ή σανδαλόξυλο ή παντούμακα, που έκανε να εμφανιστεί θερμότητα, εκείνη η φωτιά θα είχε φλόγα και χρώμα και λαμπρότητα, και με εκείνη τη φωτιά θα μπορούσε να γίνει ό,τι πρέπει να γίνει με φωτιά· και εκείνη η φωτιά που ανάφτηκε από αυτούς που γεννήθηκαν από οικογένεια παριών, από οικογένεια κυνηγών, από οικογένεια καλαθοπλεκτών, από οικογένεια αμαξοποιών, από οικογένεια σκουπιδιάρηδων, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς από γούρνα σκύλων ή γούρνα χοίρων ή γούρνα πλυντών ή ξύλο ρετσινόδεντρου, που έκανε να εμφανιστεί θερμότητα, εκείνη η φωτιά θα είχε φλόγα και χρώμα και λαμπρότητα, και με εκείνη τη φωτιά θα μπορούσε να γίνει ό,τι πρέπει να γίνει με φωτιά. Διότι, αγαπητέ Γκόταμα, κάθε φωτιά έχει φλόγα και χρώμα και λαμπρότητα, και με κάθε φωτιά μπορεί να γίνει ό,τι πρέπει να γίνει με φωτιά». «Εδώ, Ασσαλάγιανα, ποια είναι η δύναμη των βραχμάνων, ποια η στήριξη, όταν εδώ οι βραχμάνοι λένε έτσι - 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη· μόνο η βραχμανική κάστα είναι λευκή, η άλλη κάστα είναι μαύρη· μόνο οι βραχμάνοι εξαγνίζονται, όχι οι μη-βραχμάνοι· μόνο οι βραχμάνοι είναι γιοι του Βράχμα, γνήσιοι, γεννημένοι από το στόμα του, γεννήματα του Βράχμα, δημιουργήματα του Βράχμα, κληρονόμοι του Βράχμα';» «Αν και ο αξιότιμος Γκόταμα λέει έτσι, ωστόσο εδώ οι βραχμάνοι φαντάζονται αυτό: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'».

409. «Τι νομίζεις, Ασσαλάγιανα, αν εδώ ένας νεαρός της πολεμικής κάστας συγκατοικούσε με μια νεαρή βραχμάνισσα, και από τη συγκατοίκησή τους γεννιόταν ένας γιος· αυτός ο γιος που γεννήθηκε από έναν νεαρό της πολεμικής κάστας και μια νεαρή βραχμάνισσα, θα ήταν όμοιος και με τη μητέρα και με τον πατέρα, θα έπρεπε να λέγεται και 'της πολεμικής κάστας' και 'βραχμάνος';» «Αυτός ο γιος, αγαπητέ Γκόταμα, που γεννήθηκε από έναν νεαρό της πολεμικής κάστας και μια νεαρή βραχμάνισσα, θα ήταν όμοιος και με τη μητέρα και με τον πατέρα, θα έπρεπε να λέγεται και 'της πολεμικής κάστας' και 'βραχμάνος'».

«Τι νομίζεις, Ασσαλάγιανα, αν εδώ ένας νεαρός βραχμάνος συγκατοικούσε με μια νεαρή της πολεμικής κάστας, και από τη συγκατοίκησή τους γεννιόταν ένας γιος· αυτός ο γιος που γεννήθηκε από έναν νεαρό βραχμάνο και μια νεαρή της πολεμικής κάστας, θα ήταν όμοιος και με τη μητέρα και με τον πατέρα, θα έπρεπε να λέγεται και 'της πολεμικής κάστας' και 'βραχμάνος';» «Αυτός ο γιος, αγαπητέ Γκόταμα, που γεννήθηκε από έναν νεαρό βραχμάνο και μια νεαρή της πολεμικής κάστας, θα ήταν όμοιος και με τη μητέρα και με τον πατέρα, θα έπρεπε να λέγεται και 'της πολεμικής κάστας' και 'βραχμάνος'».

«Τι νομίζεις, Ασσαλάγιανα, αν εδώ ζευγάρωναν μια φοράδα με έναν γάιδαρο, και από το ζευγάρωμά τους γεννιόταν ένα πουλάρι· αυτό το πουλάρι που γεννήθηκε από μια φοράδα και έναν γάιδαρο, θα ήταν όμοιο και με τη μητέρα και με τον πατέρα, θα έπρεπε να λέγεται και 'άλογο' και 'γάιδαρος';» «Αυτό πράγματι, αγαπητέ Γκόταμα, είναι μουλάρι. Εδώ βλέπω, αγαπητέ Γκόταμα, αυτή τη διαφορά· αλλά εκεί δεν βλέπω καμία διαφορά μεταξύ τους».

«Τι νομίζεις, Ασσαλάγιανα, αν εδώ υπήρχαν δύο νεαροί βραχμάνοι αδέρφια από την ίδια μήτρα, ο ένας απαγγελέας και μυημένος, ο άλλος μη απαγγελέας και αμύητος. Ποιον από αυτούς θα τάιζαν πρώτα οι βραχμάνοι σε γεύμα για τους νεκρούς ή σε γεύμα για ευοίωνες περιστάσεις ή σε θυσία ή σε φιλοξενία;» «Εκείνον, αγαπητέ Γκόταμα, τον νεαρό βραχμάνο που είναι απαγγελέας και μυημένος, αυτόν θα τάιζαν πρώτα οι βραχμάνοι σε γεύμα για τους νεκρούς ή σε γεύμα για ευοίωνες περιστάσεις ή σε θυσία ή σε φιλοξενία. Διότι τι μεγάλο καρπό θα είχε, αγαπητέ Γκόταμα, αυτό που δίνεται σε έναν μη απαγγελέα και αμύητο;»

«Τι νομίζεις, Ασσαλάγιανα, αν εδώ υπήρχαν δύο νεαροί βραχμάνοι αδέρφια από την ίδια μήτρα, ο ένας απαγγελέας και μυημένος αλλά ανήθικος και κακόβουλου χαρακτήρα, ο άλλος μη απαγγελέας και αμύητος αλλά ηθικός και καλού χαρακτήρα. Ποιον από αυτούς θα τάιζαν πρώτα οι βραχμάνοι σε γεύμα για τους νεκρούς ή σε γεύμα για ευοίωνες περιστάσεις ή σε θυσία ή σε φιλοξενία;» «Εκείνον, αγαπητέ Γκόταμα, τον νεαρό βραχμάνο που είναι μη απαγγελέας και αμύητος αλλά ηθικός και καλού χαρακτήρα, αυτόν θα τάιζαν πρώτα οι βραχμάνοι σε γεύμα για τους νεκρούς ή σε γεύμα για ευοίωνες περιστάσεις ή σε θυσία ή σε φιλοξενία. Διότι τι μεγάλο καρπό θα είχε, αγαπητέ Γκόταμα, αυτό που δίνεται σε έναν ανήθικο και κακόβουλου χαρακτήρα;»

«Πρώτα πράγματι εσύ, Ασσαλάγιανα, κατέφυγες στη γέννηση· αφού κατέφυγες στη γέννηση, κατέφυγες στα ιερά κείμενα· αφού κατέφυγες στα ιερά κείμενα, κατέφυγες στον αυστηρό ασκητισμό· αφού κατέφυγες στον αυστηρό ασκητισμό, επέστρεψες στον εξαγνισμό για τις τέσσερις κάστες, που εγώ διακηρύσσω». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο νεαρός βραχμάνος Ασσαλάγιανα έμεινε σιωπηλός, ντροπιασμένος, με σκυμμένους ώμους, με το κεφάλι κάτω, σκεπτόμενος βαθιά, χωρίς οξυδέρκεια, καθισμένος.

410. Τότε ο Ευλογημένος, γνωρίζοντας ότι ο νεαρός βραχμάνος Ασσαλάγιανα ήταν σιωπηλός, ταραγμένος, με πεσμένους ώμους, με το κεφάλι σκυμμένο, σκεπτικός και χωρίς απάντηση, είπε στον νεαρό βραχμάνο Ασσαλάγιανα: «Κάποτε στο παρελθόν, Ασσαλάγιανα, σε επτά βραχμάνους σοφούς που συζητούσαν στις καλύβες από φύλλα στη δασική περιοχή, είχε εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: 'Μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'. Άκουσε, Ασσαλάγιανα, ο Ασίτα Ντέβαλα σοφός: 'Σε επτά βραχμάνους σοφούς, λένε, που συζητούσαν στις καλύβες από φύλλα στη δασική περιοχή, είχε εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη... κ.λπ... κληρονόμοι του Βράχμα'. Τότε, Ασσαλάγιανα, ο Ασίτα Ντέβαλα σοφός, αφού περιποιήθηκε τα μαλλιά και τα γένια του, αφού φόρεσε υφάσματα με χρώμα ερυθροδάνου, αφού φόρεσε σανδάλια με λουριά, αφού πήρε ένα χρυσό ραβδί, εμφανίστηκε στην αυλή των επτά βραχμάνων σοφών. Τότε, Ασσαλάγιανα, ο Ασίτα Ντέβαλα σοφός, περπατώντας πέρα-δώθε στην αυλή των επτά βραχμάνων σοφών, είπε έτσι: 'Λοιπόν, πού άραγε πήγαν αυτοί οι αξιότιμοι βραχμάνοι σοφοί; Λοιπόν, πού άραγε πήγαν αυτοί οι αξιότιμοι βραχμάνοι σοφοί;' Τότε, Ασσαλάγιανα, στους επτά βραχμάνους σοφούς ήρθε αυτή η σκέψη: 'Ποιος είναι αυτός που μοιάζει με αγενή χωριάτη, περπατώντας πέρα-δώθε στην αυλή των επτά βραχμάνων σοφών, λέει έτσι: 'Λοιπόν, πού άραγε πήγαν αυτοί οι αξιότιμοι βραχμάνοι σοφοί; Λοιπόν, πού άραγε πήγαν αυτοί οι αξιότιμοι βραχμάνοι σοφοί;' Λοιπόν, ας τον καταραστούμε'. Τότε, Ασσαλάγιανα, οι επτά βραχμάνοι σοφοί καταράστηκαν τον

Ασίτα Ντέβαλα σοφό: 'Γίνε στάχτη, παρίας· γίνε στάχτη, παρίας'. Με όποιον τρόπο, Ασσαλάγιανα, οι επτά βραχμάνοι σοφοί καταράστηκαν τον Ασίτα Ντέβαλα σοφό, με τον ίδιο τρόπο ο Ασίτα Ντέβαλα σοφός γινόταν ακόμη πιο όμορφος και ακόμη πιο αξιοθέατος και ακόμη πιο ευχάριστος. Τότε, Ασσαλάγιανα, στους επτά βραχμάνους σοφούς ήρθε αυτή η σκέψη: 'Μάταιος πράγματι ο ασκητισμός μας, άκαρπη η άγια ζωή μας. Εμείς πράγματι προηγουμένως όποιον καταριόμασταν - γίνε στάχτη, παρίας· γίνε στάχτη, παρίας - γινόταν στάχτη κάποιος. Αυτόν όμως εμείς με όποιον τρόπο καταριόμαστε, με τον ίδιο τρόπο γίνεται ακόμη πιο όμορφος και ακόμη πιο αξιοθέατος και ακόμη πιο ευχάριστος'. 'Δεν είναι μάταιος ο ασκητισμός των αξιότιμων, δεν είναι άκαρπη η άγια ζωή. Εμπρός, αξιότιμοι, όποια νοητική διαφθορά έχετε προς εμένα, εγκαταλείψτε την'. 'Όποια νοητική διαφθορά υπάρχει, την εγκαταλείπουμε. Ποιος είναι ο αξιότιμος;' 'Έχουν ακούσει οι αξιότιμοι - τον Ασίτα Ντέβαλα σοφό;' 'Ναι, κύριε'. 'Αυτός είμαι εγώ, κύριε'. Τότε, Ασσαλάγιανα, οι επτά βραχμάνοι σοφοί άρχισαν να αποδίδουν σεβασμό στον Ασίτα Ντέβαλα σοφό.

411. «Τότε, Ασσαλάγιανα, ο Ασίτα Ντέβαλα σοφός είπε αυτό στους επτά βραχμάνους σοφούς - 'Έχω ακούσει αυτό, κύριοι, ότι σε επτά βραχμάνους σοφούς που συζητούσαν στις καλύβες από φύλλα στη δασική περιοχή, είχε εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη - μόνο η βραχμανική κάστα είναι η ανώτερη, η άλλη κάστα είναι κατώτερη· μόνο η βραχμανική κάστα είναι λευκή, η άλλη κάστα είναι μαύρη· μόνο οι βραχμάνοι εξαγνίζονται, όχι οι μη-βραχμάνοι· μόνο οι βραχμάνοι είναι γιοι του Βράχμα, γνήσιοι, γεννημένοι από το στόμα του, γεννήματα του Βράχμα, δημιουργήματα του Βράχμα, κληρονόμοι του Βράχμα'. 'Ναι, κύριε'.

'«Γνωρίζουν όμως οι αξιότιμοι - αν η μητέρα που τουςγέννησε πήγε μόνο με βραχμάνο, όχι με μη-βραχμάνο;' 'Όχι βέβαια, κύριε'.

'«Γνωρίζουν όμως οι αξιότιμοι - αν η μητέρα της μητέρας που τουςγέννησε μέχρι την έβδομη γενιά προγόνων από τη μητέρα πήγε μόνο με βραχμάνο, όχι με μη-βραχμάνο;' 'Όχι βέβαια, κύριε'.

'«Γνωρίζουν όμως οι αξιότιμοι - αν ο πατέρας που τουςγέννησε πήγε μόνο με βραχμάνο, όχι με μη-βραχμάνο;' 'Όχι βέβαια, κύριε'.

'«Γνωρίζουν όμως οι αξιότιμοι - αν ο πατέρας του πατέρα που τουςγέννησε μέχρι την έβδομη γενιά προγόνων από τον πατέρα πήγε μόνο με βραχμάνο, όχι με μη-βραχμάνο;' 'Όχι βέβαια, κύριε'.

'«Γνωρίζουν όμως οι αξιότιμοι - πώς γίνεται η σύλληψη σε μήτρα;' 'Γνωρίζουμε εμείς, κύριε - πώς γίνεται η σύλληψη σε μήτρα. Εδώ η μητέρα και ο πατέρας έχουν συνευρεθεί, και η μητέρα είναι στην περίοδο εμμηνόρροιας, και ένα ον έτοιμο για σύλληψη είναι παρόν· έτσι από τη συνάντηση τριών γίνεται σύλληψη σε μήτρα'.

'«Γνωρίζουν όμως οι αξιότιμοι - πράγματι αν αυτό το ον έτοιμο για σύλληψη είναι της πολεμικής κάστας ή βραχμάνος ή της εμπορικής κάστας ή της εργατικής κάστας;' 'Δεν γνωρίζουμε εμείς, κύριε - πράγματι αν αυτό το ον έτοιμο για σύλληψη είναι της πολεμικής κάστας ή βραχμάνος ή της εμπορικής κάστας ή της εργατικής κάστας'. 'Αφού έτσι έχουν τα πράγματα, κύριοι, γνωρίζετε - ποιοι είστε εσείς;' 'Αφού έτσι έχουν τα πράγματα, κύριε, δεν γνωρίζουμε εμείς - ποιοι είμαστε εμείς'. Αυτοί λοιπόν, Ασσαλάγιανα, οι επτά βραχμάνοι σοφοί, ρωτώμενοι, πιεζόμενοι και νουθετούμενοι από τον Ασίτα Ντέβαλα σοφό στη δική τους θέση περί καταγωγής,

δεν μπόρεσαν να απαντήσουν· πώς τώρα εσύ, ρωτώμενος, πιεζόμενος και νουθετούμενος από εμένα στη δική σου θέση περί καταγωγής, θα μπορέσεις να απαντήσεις, εσύ που μαζί με τον δάσκαλό σου δεν είσαι ούτε ο Πούννα που κρατούσε την κουτάλα;»

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο νεαρός βραχμάνος Ασσαλάγιανα είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα... κ.λπ... Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Ασσαλάγιανα, τρίτη.

4. Η ομιλία στον Γκοταμούκα

412. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο σεβάσμιος Ουντένα διέμενε στη Μπαρνασί, στο άλσος μάνγκο του Κχεμιγια. Εκείνη την περίοδο ο βραχμάνος Γκχοταμούκχα είχε φτάσει στη Μπαρνασί για κάποια υπόθεση. Τότε ο βραχμάνος Γκχοταμούκχα, περπατώντας εδώ κι εκεί για περίπατο, κατευθύνθηκε προς το άλσος μάνγκο του Κχεμιγια. Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Ουντένα περπατούσε στο ύπαιθρο. Τότε ο βραχμάνος Γκχοταμούκχα πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Ουντένα· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Ουντένα. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, περπατώντας πίσω από τον σεβάσμιο Ουντένα καθώς αυτός περπατούσε, είπε έτσι: «Ε, ασκητή, 'δεν υπάρχει δίκαιη μοναχική ζωή' - έτσι σκέφτομαι εδώ. Και αυτό είτε λόγω της μη συνάντησης με αξιότιμους σαν εσάς, είτε λόγω της αρχής που ισχύει εδώ».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Ουντένα, αφού κατέβηκε από το μονοπάτι περιπάτου και μπήκε στη διαμονή, κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Και ο βραχμάνος Γκχοταμούκχα, αφού κατέβηκε από το μονοπάτι περιπάτου και μπήκε στη διαμονή, στάθηκε στο πλάι. Στον βραχμάνο Γκχοταμούκχα που στεκόταν στο πλάι, ο σεβάσμιος Ουντένα είπε αυτό: «Υπάρχουν, βραχμάνε, καθίσματα. Αν επιθυμείς, κάθισε». «Αυτό ακριβώς περιμένοντας τον αξιότιμο Ουντένα καθόμαστε. Πώς θα μπορούσε κάποιος σαν εμένα να σκεφτεί να καθίσει σε κάθισμα χωρίς να έχει προσκληθεί πρώτα;» Τότε ο βραχμάνος Γκχοταμούκχα, αφού πήρε κάποιο χαμηλό κάθισμα, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βραχμάνος Γκχοταμούκχα είπε στον σεβάσμιο Ουντένα: «Ε, ασκητή, 'δεν υπάρχει δίκαιη μοναχική ζωή' - έτσι σκέφτομαι εδώ. Και αυτό είτε λόγω της μη συνάντησης με αξιότιμους σαν εσάς, είτε λόγω της αρχής που ισχύει εδώ». «Αν όμως εσύ, βραχμάνε, αποδεχθείς αυτό που πρέπει να αποδεχθείς και απορρίψεις αυτό που πρέπει να απορριφθεί· και αν δεν κατανοήσεις το νόημα κάποιου λόγου μου, να με ρωτήσεις περαιτέρω γι' αυτό: 'Αυτό, αξιότιμε Ουντένα, πώς είναι, ποιο είναι το νόημά του;' Κάνοντας έτσι, θα μπορούσε να υπάρξει εδώ συνομιλία μεταξύ μας». «Θα αποδεχθώ αυτό που πρέπει να αποδεχθώ από τον αξιότιμο Ουντένα, και θα απορρίψω αυτό που πρέπει να απορριφθεί· και αν δεν κατανοήσω το νόημα κάποιου λόγου του αξιότιμου Ουντένα, θα ρωτήσω περαιτέρω τον ίδιο τον αξιότιμο Ουντένα γι' αυτό: 'Αυτό, αξιότιμε Ουντένα, πώς είναι, ποιο είναι το νόημά του;' Κάνοντας έτσι, ας υπάρξει εδώ συνομιλία μεταξύ μας».

413. «Υπάρχουν, βραχμάνε, αυτά τα τέσσερα άτομα στον κόσμο. Ποιοι τέσσερις; Εδώ, βραχμάνε, κάποιο άτομο βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας. Εδώ επίσης, βραχμάνε, κάποιο άτομο βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων. Εδώ επίσης, βραχμάνε, κάποιο άτομο και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων. Εδώ επίσης, βραχμάνε, κάποιο άτομο ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων. Αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση. Από αυτά, βραχμάνε, τα τέσσερα άτομα, ποιο άτομο ικανοποιεί τον νου σου;»

«Αυτό, αξιότιμε Ουντένα, το άτομο που βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, αυτό το άτομο δεν ικανοποιεί τον νου μου· και αυτό, αξιότιμε Ουντένα, το άτομο που βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτό επίσης το άτομο δεν ικανοποιεί τον νου μου· και αυτό, αξιότιμε Ουντένα, το άτομο που και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτό επίσης το άτομο δεν ικανοποιεί τον νου μου· αλλά αυτό, αξιότιμε Ουντένα, το άτομο που ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση. Αυτό ακριβώς το άτομο ικανοποιεί τον νου μου».

«Γιατί όμως, βραχμάνε, αυτά τα τρία άτομα δεν ικανοποιούν τον νου σου;» «Αυτό, αξιότιμε Ουντένα, το άτομο που βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, αυτός βασανίζει και ταλαιπωρεί τον εαυτό του που επιθυμεί την ευτυχία και αποστρέφεται τον πόνο· γι' αυτό αυτό το άτομο δεν ικανοποιεί τον νου μου. Και αυτό, αξιότιμε Ουντένα, το άτομο που βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτός βασανίζει και ταλαιπωρεί τους άλλους που επιθυμούν την ευτυχία και αποστρέφονται τον πόνο· γι' αυτό αυτό το άτομο δεν ικανοποιεί τον νου μου. Και αυτό, αξιότιμε Ουντένα, το άτομο που και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτός βασανίζει και ταλαιπωρεί και τον εαυτό του και τους άλλους που επιθυμούν την ευτυχία και αποστρέφονται τον πόνο· γι' αυτό αυτό το άτομο δεν ικανοποιεί τον νου μου. Αλλά αυτό, αξιότιμε Ουντένα, το άτομο που ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση, αυτός ούτε βασανίζει ούτε ταλαιπωρεί ούτε τον εαυτό του ούτε τους άλλους που επιθυμούν την ευτυχία και αποστρέφονται τον πόνο· γι' αυτό αυτό το άτομο ικανοποιεί τον νου

μου».

414. «Υπάρχουν αυτές οι δύο συνελεύσεις, βραχμάνε. Ποιες δύο; Εδώ, βραχμάνε, κάποια συνέλευση πολύ γεμάτη με λαγνεία για πολύτιμα σκουλαρίκια αναζητά γιους και σύζυγο, αναζητά δούλες και δούλους, αναζητά χωράφια και τοποθεσίες, αναζητά χρυσό και ασήμι.

«Εδώ επίσης, βραχμάνε, κάποια συνέλευση χωρίς λαγνεία για πολύτιμα σκουλαρίκια, εγκαταλείποντας γιους και σύζυγο, εγκαταλείποντας δούλες και δούλους, εγκαταλείποντας χωράφια και τοποθεσίες, εγκαταλείποντας χρυσό και ασήμι, έχει αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αυτό, βραχμάνε, το άτομο ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων. Αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση. Εδώ ποιο άτομο εσύ, βραχμάνε, σε ποια συνέλευση βλέπεις επανειλημμένα - αυτή η συνέλευση που είναι πολύ γεμάτη με λαγνεία για πολύτιμα σκουλαρίκια, αναζητά γιους και σύζυγο, αναζητά δούλες και δούλους, αναζητά χωράφια και τοποθεσίες, αναζητά χρυσό και ασήμι, ή αυτή η συνέλευση που είναι χωρίς λαγνεία για πολύτιμα σκουλαρίκια, εγκαταλείποντας γιους και σύζυγο, εγκαταλείποντας δούλες και δούλους, εγκαταλείποντας χωράφια και τοποθεσίες, εγκαταλείποντας χρυσό και ασήμι, έχει αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;»

«Αυτό, αξιότιμε Ουντένα, το άτομο που ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων, αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση· αυτό το άτομο σε αυτή τη συνέλευση που είναι χωρίς λαγνεία για πολύτιμα σκουλαρίκια, εγκαταλείποντας γιους και σύζυγο, εγκαταλείποντας δούλες και δούλους, εγκαταλείποντας χωράφια και τοποθεσίες, εγκαταλείποντας χρυσό και ασήμι, έχει αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, σε αυτή τη συνέλευση βλέπω επανειλημμένα».

«Μόλις τώρα όμως, βραχμάνε, ειπώθηκε από σένα - 'εμείς έτσι κατανοούμε - ε, ασκητή, δεν υπάρχει δίκαιη μοναχική ζωή, έτσι σκέφτομαι εδώ. Και αυτό είτε λόγω της μη συνάντησης με αξιότιμους σαν εσάς, είτε λόγω της αρχής που ισχύει εδώ'». «Σίγουρα αυτά, αξιότιμε Ουντένα, είναι λόγια με αιτιολόγηση που ειπώθηκαν. 'Υπάρχει δίκαιη μοναχική ζωή' - έτσι σκέφτομαι εδώ. Και έτσι ας με θεωρεί ο αξιότιμος Ουντένα. Και αυτά τα τέσσερα άτομα που ειπώθηκαν συνοπτικά από τον αξιότιμο Ουντένα χωρίς να αναλυθούν εκτενώς, καλώς, ας αναλύσει ο αξιότιμος Ουντένα αυτά τα τέσσερα άτομα εκτενώς από συμπόνια». «Τότε λοιπόν, βραχμάνε, άκουσε, πρόσεχε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο βραχμάνος Γκχοταμούκχα στον σεβάσμιο Ουντένα. Ο σεβάσμιος Ουντένα είπε αυτό -

415. «Και ποιο, βραχμάνε, είναι το άτομο που βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας; Εδώ, βραχμάνε, κάποιο άτομο είναι γυμνός ασκητής, χωρίς περιορισμούς στη συμπεριφορά του, γλείφει τα χέρια του, δεν έρχεται όταν του λένε "έλα, σεβάσμιε", δεν στέκεται όταν του λένε

"στάσου, σεβάσμιε", δεν δέχεται τροφή που του φέρνουν, ούτε τροφή ειδικά παρασκευασμένη για αυτόν, ούτε συναινεί σε πρόσκληση. Αυτός δεν δέχεται τροφή από το στόμιο της στάμνας, δεν δέχεται από το στόμιο του καλαθιού, ούτε πέρα από το κατώφλι, ούτε πέρα από ένα ραβδί, ούτε πέρα από ένα γουδοχέρι, ούτε από δύο που τρώνε μαζί, ούτε από έγκυο γυναίκα, ούτε από γυναίκα που θηλάζει, ούτε από γυναίκα που συνευρίσκεται με άνδρα, ούτε από συλλογές τροφής, ούτε όπου στέκεται σκύλος, ούτε όπου πετούν μύγες σε σμήνη, δεν τρώει ψάρι, δεν τρώει κρέας, δεν πίνει οινοπνευματώδη ποτά, δεν πίνει ζυμωμένα ποτά, δεν πίνει νερό από πίτουρα. Αυτός είτε παίρνει τροφή από ένα σπίτι και τρώει μία μπουκιά, είτε παίρνει τροφή από δύο σπίτια και τρώει δύο μπουκιές... κ.λπ... είτε παίρνει τροφή από επτά σπίτια και τρώει επτά μπουκιές· συντηρείται ακόμη και με μία μερίδα, συντηρείται ακόμη και με δύο μερίδες... κ.λπ... συντηρείται ακόμη και με επτά μερίδες· τρώει τροφή ακόμη και μία φορά την ημέρα, τρώει τροφή ακόμη και μία φορά κάθε δύο ημέρες... κ.λπ... τρώει τροφή ακόμη και μία φορά κάθε επτά ημέρες -έτσι διαμένει αφοσιωμένος σε τέτοιου είδους επιδίωξη περιοδικής κατανάλωσης τροφής ακόμη και κάθε μισό μήνα. Αυτός τρώει λαχανικά, ή τρώει κεχρί, ή τρώει άγριο ρύζι, ή τρώει απορρίμματα δέρματος, ή τρώει βρύα, ή τρώει πίτουρα, ή τρώει καμένο ρύζι από τον πάτο της κατσαρόλας, ή τρώει πίτα σησαμιού, ή τρώει χορτάρι, ή τρώει κοπριά αγελάδας, συντηρείται με ρίζες και καρπούς του δάσους τρώγοντας πεσμένους καρπούς. Αυτός φορά κανναβένια ρούχα, φορά μεικτά ρούχα, φορά ρούχα από νεκρούς, φορά κουρέλια, φορά φλοιό δέντρου, φορά δέρμα αντιλόπης, φορά σχισμένο δέρμα αντιλόπης, φορά ένδυμα από γρασίδι κούσα, φορά ένδυμα από φλοιό, φορά ένδυμα από ξύλινες πλάκες, φορά κουβέρτα από ανθρώπινα μαλλιά, φορά κουβέρτα από τρίχες ουράς αλόγου, φορά ένδυμα από φτερά κουκουβάγιας· ξεριζώνει τα μαλλιά και τα γένια του αφοσιωμένος στην πρακτική του ξεριζώματος μαλλιών και γενιών, στέκεται όρθιος αρνούμενος να καθίσει, οκλάζει αφοσιωμένος στην επίμονη προσπάθεια του οκλαδόν, κοιμάται σε αγκάθια φτιάχνοντας κρεβάτι από αγκάθια· και διαμένει αφοσιωμένος στην πρακτική της βύθισης στο νερό τρεις φορές την ημέρα συμπεριλαμβανομένου του βραδιού - έτσι διαμένει αφοσιωμένος σε τέτοιου είδους πολλαπλή επιδίωξη θέρμανσης και ταλαιπωρίας του σώματος. Αυτό ονομάζεται, βραχμάνε, το άτομο που βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας.

416. «Και ποιο, βραχμάνε, είναι το άτομο που βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων; Εδώ, βραχμάνε, κάποιο άτομο είναι σφαγέας προβάτων, σφαγέας χοίρων, κυνηγός πουλιών, κυνηγός ελαφιών, σκληρός κυνηγός, ψαράς, κλέφτης, δήμιος κλεφτών, χασάπης βοδιών, δεσμοφύλακας - ή οποιοσδήποτε άλλος με άγριες δραστηριότητες. Αυτό ονομάζεται, βραχμάνε, το άτομο που βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων.

417. «Και ποιο, βραχμάνε, είναι το άτομο που και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων; Εδώ, βραχμάνε, κάποιο άτομο είναι είτε βασιλιάς της πολεμικής κάστας χρισμένος στην κορυφή, είτε βραχμάνος με μεγάλη περιουσία. Αυτός, αφού κτίσει μια νέα αίθουσα θυσιών ανατολικά της πόλης, αφού ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του, αφού φορέσει τραχύ δέρμα αντιλόπης, αφού αλείψει το σώμα του με βουτυρέλαιο και λάδι, ξύνοντας την πλάτη του με κέρατο ελαφιού, εισέρχεται στη νέα αίθουσα θυσιών μαζί με την κύρια

βασίλισσα και τον βραχμάνο αρχιερέα. Εκεί φτιάχνει κρεβάτι στο γυμνό έδαφος αλειμμένο με πράσινη βλάστηση. Από μία αγελάδα με μοσχάρι όμοιο με αυτήν, το γάλα που υπάρχει στη μία θηλή με αυτό συντηρείται ο βασιλιάς, το γάλα που υπάρχει στη δεύτερη θηλή με αυτό συντηρείται η κύρια βασίλισσα, το γάλα που υπάρχει στην τρίτη θηλή με αυτό συντηρείται ο βραχμάνος αρχιερέας, το γάλα που υπάρχει στην τέταρτη θηλή με αυτό κάνει προσφορά στη φωτιά, με το υπόλοιπο συντηρείται το μοσχαράκι. Αυτός λέει τα εξής: «Τόσοι ταύροι ας σφαγούν για τη θυσία, τόσα νεαρά βόδια ας σφαγούν για τη θυσία, τόσες νεαρές αγελάδες ας σφαγούν για τη θυσία, τόσες κατσίκες ας σφαγούν για τη θυσία, τόσα πρόβατα ας σφαγούν για τη θυσία, τόσα άλογα ας σφαγούν για τη θυσία, τόσα δέντρα ας κοπούν για στύλους θυσίας, τόσα χόρτα κούσα ας θεριστούν για ιερό στρώμα». Και όσοι είναι δούλοι ή υπηρέτες ή εργάτες του, αυτοί επίσης κάνουν τις προετοιμασίες απειλούμενοι με ρόπαλα, απειλούμενοι με φόβο, με δακρυσμένα πρόσωπα κλαίγοντας. Αυτό ονομάζεται, βραχμάνε, το άτομο που και βασανίζει τον εαυτό του και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, και βασανίζει τους άλλους και είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων.

418. «Και ποιο, βραχμάνε, είναι το άτομο που ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων· αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση; Εδώ, βραχμάνε, ο Τατχάγκατα εγείρεται στον κόσμο, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, και φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Αυτή τη Διδασκαλία την ακούει ένας οικοδεσπότης ή ο γιος ενός οικοδεσπότη ή κάποιος που γεννήθηκε σε κάποια άλλη οικογένεια. Αφού ακούσει αυτή τη Διδασκαλία, αποκτά πίστη στον Τατχάγκατα. Προικισμένος με αυτή την απόκτηση πίστης, σκέφτεται έτσι: «Η οικογενειακή ζωή είναι εγκλεισμός, ένα μονοπάτι σκόνης· η αναχώρηση είναι σαν τον ανοιχτό ουρανό. Δεν είναι εύκολο για κάποιον που ζει εντός οικίας να ακολουθήσει την άγια ζωή απόλυτα ολοκληρωμένη, απόλυτα αγνή, γυαλισμένη σαν κοχύλι. Γιατί να μην ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου, να ντυθώ με ώχρινα ρούχα και να εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» Και αργότερα, εγκαταλείποντας είτε λίγα είτε πολλά πλούτη, εγκαταλείποντας είτε μικρό είτε μεγάλο κύκλο συγγενών, αφού ξύρισε τα μαλλιά και τα γένια του και ντύθηκε με ώχρινα ρούχα, αναχωρεί από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Έχοντας αναχωρήσει έτσι, έχοντας επιτύχει την εξάσκηση και τον τρόπο ζωής των μοναχών, έχοντας εγκαταλείψει τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων. Έχει αφήσει το ραβδί και το μαχαίρι, είναι ευσυνείδητος, γεμάτος συμπόνια, και διαμένει επιδιώκοντας το καλό όλων των έμβιων όντων.

Έχοντας εγκαταλείψει τη λήψη του μη δοσμένου, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου. Παίρνει μόνο ό,τι του δίνεται, περιμένει μόνο ό,τι του δίνεται. Διαμένει με

ειλικρίνεια χωρίς σκέψεις κλοπής.

«Έχοντας εγκαταλείπει τη μη αγνή ζωή, ζει αγνή ζωή, μένοντας μακριά και απέχοντας από τη σεξουαλική πράξη, τη συνήθη πρακτική των χωρικών.

«Έχοντας εγκαταλείπει το ψέμα, απέχει από το ψέμα. Λέει την αλήθεια, είναι αφοσιωμένος στην αλήθεια, είναι αξιόπιστος, έμπιστος, δεν εξαπατά τον κόσμο.

«Έχοντας εγκαταλείπει τη συκοφαντική ομιλία, απέχει από τη συκοφαντική ομιλία· δεν επαναλαμβάνει αλλού αυτά που άκουσε εδώ για να διχάσει εκείνους, ούτε επαναλαμβάνει εδώ αυτά που άκουσε αλλού για να διχάσει αυτούς. Έτσι είναι αυτός που ενώνει αυτούς που είναι διχασμένοι, που ενθαρρύνει αυτούς που είναι ενωμένοι, που απολαμβάνει την αρμονία, χαιρείται με την αρμονία, ευχαριστείται με την αρμονία, εκφράζει λόγια που δημιουργούν αρμονία.

Έχοντας εγκαταλείπει τη σκληρή ομιλία, απέχει από τη σκληρή ομιλία. Εκφράζει λόγια που είναι απαλά, ευχάριστα στο αυτί, στοργικά, που πηγαίνουν στην καρδιά, ευγενικά, αρεστά και ευχάριστα στους πολλούς.

«Έχοντας εγκαταλείπει τη φλυαρία, απέχει από τη φλυαρία. Μιλάει την κατάλληλη στιγμή, εκφράζει αυτό που είναι πραγματικό, μιλάει για το όφελος, για τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή. Τα λόγια του είναι πολύτιμα, έγκαιρα, λογικά, μετρημένα και γεμάτα νόημα.

«Αυτός απέχει από το να βλάπτει σπόρους και φυτά. Τρώει μόνο ένα γεύμα την ημέρα, απέχει από το φαγητό τη νύχτα και σε ακατάλληλες ώρες. Απέχει από το να παρακολουθεί χορό, τραγούδι, μουσική και θεάματα. Απέχει από το να φορά γιρλάντες, να χρησιμοποιεί αρώματα και καλλυντικά και να στολίζεται. Απέχει από τη χρήση ψηλών και μεγάλων κρεβατιών. Απέχει από το να δέχεται χρυσό και ασήμι. Απέχει από το να δέχεται ωμά σιτηρά. Απέχει από το να δέχεται ωμό κρέας. Απέχει από το να δέχεται γυναίκες και κορίτσια. Απέχει από το να δέχεται δούλους και δούλες. Απέχει από το να δέχεται κατσίκες και πρόβατα. Απέχει από το να δέχεται κοτόπουλα και γουρούνια. Απέχει από το να δέχεται ελέφαντες, βόδια, άλογα και φοράδες. Απέχει από το να δέχεται χωράφια και γη. Απέχει από το να αναλαμβάνει αποστολές και μεταφορές μηνυμάτων. Απέχει από την αγορά και πώληση. Απέχει από το να εξαπατά με ψεύτικες ζυγαριές, ψεύτικα μέταλλα και ψεύτικα μέτρα. Απέχει από τη δωροδοκία, την εξαπάτηση, την απάτη και την ανεντιμότητα. Απέχει από τον ακρωτηριασμό, τη δολοφονία, τη φυλάκιση, τη ληστεία, το πλιάτσικο και τη βία.

Αυτός είναι ικανοποιημένος με χιτώνα για να καλύπτει το σώμα του, με προσφερόμενη τροφή για να γεμίζει την κοιλιά του. Όπου κι αν πηγαίνει, φεύγει παίρνοντας μαζί του μόνο αυτά. Όπως ακριβώς ένα φτερωτό πουλί όπου κι αν πετά, πετά μόνο με το φορτίο των φτερών του, ακριβώς έτσι ένας μοναχός είναι ικανοποιημένος με χιτώνα για να καλύπτει το σώμα του, με προσφερόμενη τροφή για να γεμίζει την κοιλιά του. Όπου κι αν πηγαίνει, φεύγει παίρνοντας μαζί του μόνο αυτά. Αυτός, προικισμένος με αυτό το ευγενές σύνολο ηθικής, βιώνει εσωτερικά την ευτυχία που είναι χωρίς σφάλμα.

419. Αυτός, έχοντας δει μια μορφή με το μάτι, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό της ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επειδή αν παρέμενε με την οφθαλμική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φάυλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει

την οφθαλμική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στην οφθαλμική ικανότητα. Έχοντας ακούσει έναν ήχο με το αυτί... κ.λπ... έχοντας μυρίσει μια οσμή με τη μύτη... έχοντας γευτεί μια γεύση με τη γλώσσα... έχοντας αγγίξει ένα από αντικείμενο με το σώμα... έχοντας αντιληφθεί ένα νοητικό φαινόμενο με τον νου, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό του ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Επειδή αν παρέμενε με τη νοητική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φάυλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει τη νοητική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στη νοητική ικανότητα. Αυτός, προικισμένος με αυτή την ευγενή αυτοσυγκράτηση των ικανοτήτων, βιώνει εσωτερικά την αμόλυντη ευτυχία.

Αυτός ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν προχωρεί και όταν επιστρέφει, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν κοιτάζει μπροστά και όταν κοιτάζει γύρω, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν λυγίζει και όταν τεντώνει, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν φορά τον διπλό χιτώνα, το κύπελλο και τον χιτώνα, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν τρώει, πίνει, μασά και γεύεται, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν αφοδεύει και ουρεί, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν περπατά, στέκεται, κάθεται, κοιμάται, είναι ξύπνιος, μιλά και σιωπά.

«Αυτός, προικισμένος με αυτό το ευγενές σύνολο ηθικής, προικισμένος με αυτή την ευγενή αυτοσυγκράτηση των ικανοτήτων, προικισμένος με αυτή την ευγενή μνήμη και ενσυνειδητότητα, αναζητά ένα απομονωμένο κατάλυμα - ένα δάσος, τη βάση ενός δένδρου, ένα βουνό, μια χαράδρα, μια σπηλιά στο βουνό, ένα νεκροταφείο, ένα βαθύ δάσος, ένα ανοιχτό μέρος, έναν σωρό από άχυρα. Αυτός, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κάθεται διασταυρώνοντας τα πόδια του, κρατώντας το σώμα του ευθύ, εδραιώνοντας τη μνήμη μπροστά στο πρόσωπο. Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει την πλεονεξία στον κόσμο, διαμένει με νου απαλλαγμένο από πλεονεξία, καθαρίζει τη συνείδηση από την πλεονεξία· έχοντας εγκαταλείψει τον θυμό και τη μοχθηρία, διαμένει με νου χωρίς κακία, γεμάτος συμπόνια για την ευημερία όλων των έμβιων όντων, καθαρίζει τη συνείδηση από τον θυμό και τη μοχθηρία· έχοντας εγκαταλείψει τη νωθρότητα και την υπνηλία, διαμένει απαλλαγμένος από νωθρότητα και υπνηλία, με αντίληψη του φωτός, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, καθαρίζει τη συνείδηση από τη νωθρότητα και την υπνηλία· έχοντας εγκαταλείψει την ανησυχία και την τύψη, διαμένει χωρίς ανησυχία, με εσωτερικά γαλήνιο νου, καθαρίζει τη συνείδηση από την ανησυχία και την τύψη· έχοντας εγκαταλείψει τη σκεπτικιστική αμφιβολία, διαμένει έχοντας διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία, χωρίς αμφιβολία για τις καλές νοητικές καταστάσεις, καθαρίζει τη συνείδηση από τη σκεπτικιστική αμφιβολία.

Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει αυτά τα πέντε νοητικά εμπόδια, τις ακαθαρσίες του νου που εξασθενίζουν τη σοφία, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φάυλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένει. Με την απαλλαγή από την αγαλλίαση, παραμένει με αταραξία, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, και βιώνει σωματική ευτυχία, αυτό που οι

ευγενείς περιγράφουν ως - 'αυτός που έχει αταραξία και μνήμη, που διαμένει στην ευτυχία', έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει. Με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και με την εγκατάλειψη του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας, έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο και την εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, διαμένει.

420. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της ανάμνησης προηγούμενων ζώων. Θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή: μία γέννηση, δύο γεννήσεις, τρεις γεννήσεις, τέσσερις γεννήσεις, πέντε γεννήσεις, δέκα γεννήσεις, είκοσι γεννήσεις, τριάντα γεννήσεις, σαράντα γεννήσεις, πενήντα γεννήσεις, εκατό γεννήσεις, χίλιες γεννήσεις, εκατό χιλιάδες γεννήσεις, πολλούς κοσμικούς κύκλους συστολής του σύμπαντος, πολλούς κοσμικούς κύκλους διαστολής του σύμπαντος, πολλούς κοσμικούς κύκλους συστολής και διαστολής του σύμπαντος - «εκεί ήμουν, με τέτοιο όνομα, με τέτοια οικογένεια, με τέτοια εμφάνιση, με τέτοια τροφή, βιώνοντας τέτοιες χαρές και λύπες, με τέτοια διάρκεια ζωής· πεθαίνοντας από εκεί, γεννήθηκα εκεί· εκεί επίσης ήμουν, με τέτοιο όνομα, με τέτοια οικογένεια, με τέτοια εμφάνιση, με τέτοια τροφή, βιώνοντας τέτοιες χαρές και λύπες, με τέτοια διάρκεια ζωής· πεθαίνοντας από εκεί, γεννήθηκα εδώ'. Έτσι θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους.

Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση του θανάτου και της επαναγέννησης των όντων. Με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους - «Αυτά τα αξιοσέβαστα όντα, βεβαίως, διακατέχονται από κακή σωματική συμπεριφορά... κ.λπ... συκοφαντούν τους ευγενείς, έχουν λανθασμένες απόψεις, αναλαμβάνουν πράξεις βασισμένες σε λανθασμένες απόψεις· αυτοί, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο, έχουν γεννηθεί στον κόσμο της αθλιότητας, στον κακότυχο κόσμο, στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση. Ενώ αυτά τα αξιοσέβαστα όντα διακατέχονται από καλή σωματική συμπεριφορά... κ.λπ... δεν συκοφαντούν τους ευγενείς, έχουν ορθές απόψεις, αναλαμβάνουν πράξεις βασισμένες σε ορθές απόψεις· αυτοί, με την κατάρρευση του σώματος κατά τον θάνατο, έχουν γεννηθεί στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο». Έτσι με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους.

Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της εξάλειψης των νοητικών διαφθορών. Αυτός κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση του υπαρξιακού πόνου», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση του υπαρξιακού

πόνου», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου»· κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτές είναι οι νοητικές διαφθορές», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση των νοητικών διαφθορών», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση των νοητικών διαφθορών», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση των νοητικών διαφθορών». Καθώς αυτός γνωρίζει έτσι και βλέπει έτσι, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της φιληδονίας, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της προσκόλλησης στην ύπαρξη, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της άγνοιας. Υπάρχει η γνώση: «στον απελευθερωμένο, υπάρχει απελευθέρωση». Κατανοεί: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης».

Αυτό ονομάζεται, βραχμάνε, το άτομο που ούτε βασανίζει τον εαυτό του ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της αυτοταλαιπωρίας, ούτε βασανίζει τους άλλους ούτε είναι αφοσιωμένο στην επιδίωξη της ταλαιπωρίας των άλλων. Αυτός, μη βασανίζοντας τον εαυτό του, μη βασανίζοντας τους άλλους, στην παρούσα ζωή χωρίς πόθο, κατασβεσμένος, ψυχρός, βιώνοντας ευτυχία, διαμένει με τον εαυτό του σε υψηλή κατάσταση.»

421. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Γκχοταμούκχα είπε στον σεβάσμιο Ουντένα: «Θαυμάσιο, αξιότιμε Ουντένα, θαυμάσιο, αξιότιμε Ουντένα! Όπως, αξιότιμε Ουντένα, κάποιος θα έστηνε όρθιο κάτι που είχε αναποδογυριστεί, ή θα αποκάλυπτε κάτι που ήταν κρυμμένο, ή θα έδειχνε τον δρόμο σε κάποιον που είχε χαθεί, ή θα κρατούσε μια λάμπα λαδιού στο σκοτάδι ώστε 'αυτοί που έχουν μάτια να δουν τα αντικείμενα' - έτσι ακριβώς η Διδασκαλία έχει φανερωθεί από τον αξιότιμο Ουντένα με πολλούς τρόπους. Εγώ καταφεύγω στον αξιότιμο Ουντένα ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Ουντένα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής». «Μη καταφεύγεις σε μένα ως καταφύγιο, βραχμάνε. Κατάφυγε σε εκείνον τον Ευλογημένο ως καταφύγιο, στον οποίο εγώ έχω καταφύγει». «Πού όμως, αξιότιμε Ουντένα, διαμένει τώρα αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος;» «Αυτός ο Ευλογημένος, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, βραχμάνε, έχει τώρα επιτύχει το τελικό Νιμπάνα».

«Αν ακούγαμε, αξιότιμε Ουντένα, ότι αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα βρίσκεται σε απόσταση δέκα γιότζανα, θα πηγαίναμε δέκα γιότζανα για να δούμε αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Αν ακούγαμε, αξιότιμε Ουντένα, ότι αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα βρίσκεται σε απόσταση είκοσι γιότζανα... τριάντα γιότζανα... σαράντα γιότζανα... πενήντα γιότζανα, θα πηγαίναμε πενήντα γιότζανα για να δούμε αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Ακόμη κι αν ακούγαμε, αξιότιμε Ουντένα, ότι αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα βρίσκεται σε απόσταση εκατό γιότζανα, θα πηγαίναμε εκατό γιότζανα για να δούμε αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο.

«Αλλά επειδή, αξιότιμε Ουντένα, αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα, εμείς καταφεύγουμε σε αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα που έχει επιτύχει το τελικό Νιμπάνα ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Ουντένα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής. Και υπάρχει, αξιότιμε Ουντένα, ο

βασιλιάς της Άνγκα που μου δίνει καθημερινά μόνιμη προσφερόμενη τροφή· από αυτή εγώ δίνω στον αξιότιμο Ουντένα μία μόνιμη προσφερόμενη τροφή». «Τι όμως σου δίνει, βραχμάνε, ο βασιλιάς της Άνγκα ως καθημερινή μόνιμη προσφερόμενη τροφή;» «Πεντακόσια νομίσματα, αξιότιμε Ουντένα». «Δεν μας επιτρέπεται, βραχμάνε, να δεχόμαστε χρυσό και ασήμι». «Αν αυτό δεν επιτρέπεται στον αξιότιμο Ουντένα, θα κατασκευάσω ένα μοναστήρι για τον αξιότιμο Ουντένα». «Αν θέλεις να κατασκευάσεις ένα μοναστήρι για μένα, βραχμάνε, κατασκεύασε μια αίθουσα συνάθροισης για την Κοινότητα στην Παταλίπουττα». «Με αυτό είμαι ακόμη περισσότερο ευχαριστημένος και χαρούμενος με τον αξιότιμο Ουντένα, που ο αξιότιμος Ουντένα με παρακινεί να δίνω δωρεές στην Κοινότητα. Εγώ, αξιότιμε Ουντένα, με αυτή τη μόνιμη προσφερόμενη τροφή και με μια άλλη μόνιμη προσφερόμενη τροφή, θα κατασκευάσω μια αίθουσα συνάθροισης για την Κοινότητα στην Παταλίπουττα». Τότε ο βραχμάνος Γκχοταμούκχα με αυτή τη μόνιμη προσφερόμενη τροφή και με μια άλλη μόνιμη προσφερόμενη τροφή κατασκεύασε μια αίθουσα συνάθροισης για την Κοινότητα στην Παταλίπουττα. Αυτή τώρα ονομάζεται «Γκχοταμουκχί».

Τέλος της ομιλίας Γκοτάμουκχα, τέταρτη.

5. Η ομιλία με τον Τσάνκι

422. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος περιπλανιόταν στους Κοσάλα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών και έφτασε σε ένα βραχμανικό χωριό των Κοσάλα που ονομαζόταν Οπασάντα. Εκεί ο Ευλογημένος διέμενε στην Οπασάντα, βόρεια της Οπασάντα, σε ένα άλσος δέντρων σάλα στο άλσος των θεών. Εκείνη την περίοδο ο βραχμάνος Τσανγκί κατοικούσε στην Οπασάντα, γεμάτη κόσμο, με άφθονο χορτάρι, ξύλα και νερό, με άφθονα δημητριακά, βασιλική κτήση που του είχε δοθεί από τον βασιλιά Πασενάντι των Κοσάλα ως βασιλική δωρεά, ως ύψιστη δωρεά. Οι βραχμάνοι και οικοδεσπότες της Οπασάντα άκουσαν: «Ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκυα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκυα, περιπλανώμενος στους Κοσάλα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, έφτασε στην Οπασάντα και διαμένει στην Οπασάντα, βόρεια της Οπασάντα, σε ένα άλσος δέντρων σάλα στο άλσος των θεών. Και για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία, και φανερώνει την άγια ζωή ολοκληρωμένη και αγνή. Είναι πράγματι καλό να δει κανείς τέτοιους Άξιους».

423. Τότε οι βραχμάνοι και οι οικοδεσπότες της Οπασάντα, αφού βγήκαν από την Οπασάντα, σε ομάδες και πλήθη, με τα πρόσωπα στραμμένα προς τον βορρά, κατευθύνθηκαν προς το άλσος δέντρων σάλα στο άλσος των θεών. Εκείνη την περίοδο ο βραχμάνος Τσανγκί είχε ανέβει στον επάνω όροφο του παλατιού για τη μεσημεριανή του ανάπαυση. Ο βραχμάνος Τσανγκί είδε τους βραχμάνους και τους

οικοδεσπότες της Οπασάντα, αφού βγήκαν από την Οπασάντα, σε ομάδες και πλήθη, με τα πρόσωπα στραμμένα προς τον βορρά, να κατευθύνονται προς το άλσος δέντρων σάλα στο άλσος των θεών. Αφού τους είδε, απευθύνθηκε στον θυρωρό: «Γιατί, αγαπητέ θυρωρέ, οι βραχμάνοι και οι οικοδεσπότες της Οπασάντα, αφού βγήκαν από την Οπασάντα, σε ομάδες και πλήθη, με τα πρόσωπα στραμμένα προς τον βορρά, κατευθύνονται προς το άλσος δέντρων σάλα στο άλσος των θεών;» «Υπάρχει, αγαπητέ Τσανγκί, ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκυα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκυα, περιπλανώμενος στους Κοσάλα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών, έφτασε στην Οπασάντα και διαμένει στην Οπασάντα, βόρεια της Οπασάντα, σε ένα άλσος δέντρων σάλα στο άλσος των θεών. Και για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'. Αυτοί πηγαίνουν να δουν αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα». «Λοιπόν, αγαπητέ θυρωρέ, πήγαινε στους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες της Οπασάντα· αφού πας, πες στους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες της Οπασάντα έτσι: 'Ο βραχμάνος Τσανγκί, αγαπητοί, είπε έτσι: Ας περιμένουν λοιπόν οι αξιότιμοι, και ο βραχμάνος Τσανγκί θα πάει να δει τον ασκητή Γκόταμα'». «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο θυρωρός στον βραχμάνο Τσανγκί και πήγε στους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες της Οπασάντα· αφού πήγε, είπε στους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες της Οπασάντα: «Ο βραχμάνος Τσανγκί, αγαπητοί, είπε έτσι: 'Ας περιμένουν λοιπόν οι αξιότιμοι, και ο βραχμάνος Τσανγκί θα πάει να δει τον ασκητή Γκόταμα'».

424. Εκείνη την περίοδο περίπου πεντακόσιοι βραχμάνοι από διάφορα βασίλεια διέμεναν στην Οπασάντα για κάποια υπόθεση. Εκείνοι οι βραχμάνοι άκουσαν - «Ο βραχμάνος Τσανγκί, λοιπόν, θα πάει να δει τον ασκητή Γκόταμα». Τότε εκείνοι οι βραχμάνοι πήγαν στον βραχμάνο Τσανγκί· αφού πλησίασαν, είπαν στον βραχμάνο Τσανγκί - «Είναι αλήθεια, λοιπόν, ότι ο αξιότιμος Τσανγκί θα πάει να δει τον ασκητή Γκόταμα;» «Έτσι, αγαπητοί, σκέφτομαι - 'Εγώ θα πάω να δω τον ασκητή Γκόταμα'». «Ας μην πάει ο αξιότιμος Τσανγκί να δει τον ασκητή Γκόταμα. Δεν αρμόζει στον αξιότιμο Τσανγκί να πάει να δει τον ασκητή Γκόταμα· αντιθέτως ο ασκητής Γκόταμα αρμόζει να έρθει να δει τον αξιότιμο Τσανγκί. Ο αξιότιμος Τσανγκί είναι καλής καταγωγής και από τις δύο πλευρές, από τη μητέρα και από τον πατέρα, με αγνή γενεαλογία μέχρι την έβδομη γενιά προγόνων, ακατηγόρητος και αδιάβλητος όσον αφορά την καταγωγή. Επειδή ο αξιότιμος Τσανγκί είναι καλής καταγωγής και από τις δύο πλευρές, από τη μητέρα και από τον πατέρα, με αγνή γενεαλογία μέχρι την έβδομη γενιά προγόνων, ακατηγόρητος και αδιάβλητος όσον αφορά την καταγωγή, για αυτόν τον λόγο δεν αρμόζει στον αξιότιμο Τσανγκί να πάει να δει τον ασκητή Γκόταμα· αντιθέτως ο ασκητής Γκόταμα αρμόζει να έρθει να δει τον αξιότιμο Τσανγκί. Ο αξιότιμος Τσανγκί είναι πλούσιος, με μεγάλο πλούτο, με μεγάλες απολαύσεις... κ.λπ... ο αξιότιμος Τσανγκί έχει διαβεί στην άλλη όχθη των τριών Βεδών μαζί με τα λεξικά και τα τελετουργικά, με την ανάλυση των συλλαβών, με την ιστορία ως πέμπτη, ειδικός στη γραμματική και τη σύνταξη, πλήρως καταρτισμένος στην κοσμική γνώση και στα χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου... κ.λπ... ο αξιότιμος Τσανγκί είναι όμορφος, ευπαρουσίαστος, χαριτωμένος, προικισμένος με υπέρτατη ομορφιά και λάμψη, με χρώμα Βράχμα, με σώμα Βράχμα, με μεγαλοπρεπή

εμφάνιση... κ.λπ... ο αξιότιμος Τσανγκί είναι ηθικός, με ώριμη ηθική, προικισμένος με ηθική ωριμότητα... κ.λπ... ο αξιότιμος Τσανγκί έχει καλή ομιλία, καλή έκφραση, προικισμένος με ευγενική ομιλία, ευχερή, χωρίς τραύλισμα, ικανή να εξηγήει το νόημα... κ.λπ... ο αξιότιμος Τσανγκί είναι δάσκαλος πολλών δασκάλων, διδάσκει τα ιερά κείμενα σε τριακόσιους νεαρούς βραχμάνους... κ.λπ... ο αξιότιμος Τσανγκί τιμάται, σέβεται, ευλαβείται, χαίρει ευσέβειας και εκτίμησης από τον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα... κ.λπ... ο αξιότιμος Τσανγκί τιμάται, σέβεται, ευλαβείται, χαίρει ευσέβειας και εκτίμησης από τον βραχμάνο Ποκκχαρασάτι... κ.λπ... ο αξιότιμος Τσανγκί κατοικεί στην Οπασάντα, γεμάτη κόσμο, με άφθονο χορτάρι, ξύλα και νερό, με άφθονα δημητριακά, βασιλική κτήση που του είχε δοθεί από τον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα ως βασιλική δωρεά, ως ύψιστη δωρεά. Επειδή ο αξιότιμος Τσανγκί κατοικεί στην Οπασάντα, γεμάτη κόσμο, με άφθονο χορτάρι, ξύλα και νερό, με άφθονα δημητριακά, βασιλική κτήση που του είχε δοθεί από τον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα ως βασιλική δωρεά, ως ύψιστη δωρεά, για αυτόν τον λόγο δεν αρμόζει στον αξιότιμο Τσανγκί να πάει να δει τον ασκητή Γκόταμα· αντιθέτως ο ασκητής Γκόταμα αρμόζει να έρθει να δει τον αξιότιμο Τσανγκί».

425. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Τσανγκί είπε σε εκείνους τους βραχμάνους: «Λοιπόν, αγαπητοί, ακούστε και εμένα, πώς εμείς οι ίδιοι αξίζουμε να πάμε να δούμε αυτόν τον ασκητή Γκόταμα· και καθόλου δεν αξίζει αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα να έρθει να μας δει. Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, είναι καλής καταγωγής και από τις δύο πλευρές, από τη μητέρα και από τον πατέρα, με αγνή γενεαλογία μέχρι την έβδομη γενιά προγόνων, ακατηγόρητος και αδιάβλητος όσον αφορά την καταγωγή. Επειδή, αγαπητοί, ο ασκητής Γκόταμα είναι καλής καταγωγής και από τις δύο πλευρές, από τη μητέρα και από τον πατέρα, με αγνή γενεαλογία μέχρι την έβδομη γενιά προγόνων, ακατηγόρητος και αδιάβλητος όσον αφορά την καταγωγή, για αυτόν τον λόγο δεν αξίζει αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα να έρθει να μας δει· αντιθέτως εμείς οι ίδιοι αξίζουμε να πάμε να δούμε αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα. Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, εγκαταλείποντας άφθονο χρυσάφι και σήμι αναχώρησε, θαμμένο στη γη και αποθηκευμένο ψηλά... κ.λπ... Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, ενώ ήταν ακόμα νέος, νεαρός με κατάμαυρα μαλλιά, προικισμένος με ευλογημένη νεότητα, στην πρώτη περίοδο της ζωής του, εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή... κ.λπ... Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, παρά τη θέληση των γονιών του που είχαν δακρυσμένα πρόσωπα και έκλαιγαν, αφού ξύρισε τα μαλλιά και τα γένια του και ντύθηκε με ώχρινα ρούχα, εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή... κ.λπ... Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, είναι όμορφος, ευπαρουσίαστος, χαριτωμένος, προικισμένος με υπέρτατη ομορφιά και λάμψη, με χρώμα Βράχμα, με σώμα Βράχμα, με μεγαλοπρεπή εμφάνιση... κ.λπ... Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, είναι ηθικός, με ευγενή ηθική, με καλή ηθική, προικισμένος με καλή ηθική... κ.λπ... Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, έχει καλή ομιλία, καλή έκφραση, προικισμένος με ευγενική ομιλία, ευχερή, χωρίς τραύλισμα, ικανή να εξηγήει το νόημα... κ.λπ... Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, είναι δάσκαλος πολλών δασκάλων... κ.λπ... Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, έχει εξαλείψει το ηδονικό πάθος, έχει απαλλαγεί από την επιπολαιότητα... κ.λπ... Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, διδάσκει τη δύναμη της πράξης, διδάσκει τη δύναμη της ενέργειας, δεν επιδιώκει το κακό για τη γενιά αφοσιωμένη στην άγια ζωή... κ.λπ... Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, αναχώρησε από υψηλή οικογένεια, από αδιάσπαστη οικογένεια της πολεμικής κάστας... κ.λπ... Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, αναχώρησε από πλούσια οικογένεια, με μεγάλο πλούτο,

με μεγάλη περιουσία... κ.λπ... Στον ασκητή Γκόταμα, αγαπητοί, έρχονται από μακρινά βασίλεια και μακρινές χώρες για να θέσουν ερωτήσεις... κ.λπ... Στον ασκητή Γκόταμα, αγαπητοί, πολλές χιλιάδες θεότητες έχουν καταφύγει με τη ζωή τους... κ.λπ... Για τον ασκητή Γκόταμα, αγαπητοί, έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'... κ.λπ... Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, διακατέχεται από τα τριάντα δύο χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου... κ.λπ... Στον ασκητή Γκόταμα, αγαπητοί, ο βασιλιάς της Μαγκάντα Σενίγια Μπιμπισάρα μαζί με τον γιο και τη σύζυγό του έχει καταφύγει με τη ζωή του... κ.λπ... Στον ασκητή Γκόταμα, αγαπητοί, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα μαζί με τον γιο και τη σύζυγό του έχει καταφύγει με τη ζωή του... κ.λπ... Ο ασκητής Γκόταμα, αγαπητοί, έφτασε στην Οπασάντα και διαμένει στην Οπασάντα, βόρεια της Οπασάντα, σε ένα άλσος δέντρων σάλα στο άλσος των θεών. Όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι έρχονται στην περιοχή του χωριού μας, αυτοί είναι φιλοξενούμενοί μας. Οι φιλοξενούμενοι πρέπει να τιμώνται, να σέβονται, να ευλαβούνται και να χαίρουν ευσέβειας από εμάς. Επειδή ο ασκητής Γκόταμα έφτασε στην Οπασάντα και διαμένει στην Οπασάντα, βόρεια της Οπασάντα, σε ένα άλσος δέντρων σάλα στο άλσος των θεών, ο ασκητής Γκόταμα είναι φιλοξενούμενός μας. Ο φιλοξενούμενος πρέπει να τιμάται, να σέβεται, να ευλαβείται και να χαίρει ευσέβειας από εμάς. Για αυτόν τον λόγο δεν αξίζει αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα να έρθει να μας δει· αντιθέτως εμείς οι ίδιοι αξίζουμε να πάμε να δούμε αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα. Τόσους επαίνους, αγαπητοί, έχω μάθει για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα, αλλά αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα δεν είναι μόνο τόσο αξιέπαινος· διότι αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα είναι απεριόριστα αξιέπαινος. Ακόμη και με μία μόνο από αυτές τις ιδιότητες προικισμένος, δεν αξίζει αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα να έρθει να μας δει· αντιθέτως εμείς οι ίδιοι αξίζουμε να πάμε να δούμε αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα». «Λοιπόν, αγαπητοί, ας πάμε όλοι μαζί να δούμε τον ασκητή Γκόταμα».

426. Τότε ο βραχμάνος Τσανγκί μαζί με μια μεγάλη ομάδα βραχμάνων πήγε στον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Εκείνη την περίοδο ο Ευλογημένος καθόταν, αφού είχε ολοκληρώσει κάποια αξιομνημόνευτη συζήτηση με τους μεγαλύτερους βραχμάνους. Εκείνη την περίοδο ένας νεαρός βραχμάνος ονόματι Καπάτικα, νέος, με ξυρισμένο κεφάλι, δεκαέξι ετών από τη γέννησή του, που είχε διαβεί στην άλλη όχθη των τριών Βεδών μαζί με τα λεξικά και τα τελετουργικά, με την ανάλυση των συλλαβών, με την ιστορία ως πέμπτη, ειδικός στη γραμματική και τη σύνταξη, πλήρως καταρτισμένος στην κοσμική γνώση και στα χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου, καθόταν σε εκείνη τη συνέλευση. Αυτός παρενέβαλλε τη συζήτησή του ανάμεσα στους μεγαλύτερους βραχμάνους που συνομιλούσαν με τον Ευλογημένο. Τότε ο Ευλογημένος επέπληξε τον νεαρό βραχμάνο Καπάτικα: «Ας μην παρεμβάλλει ο σεβάσμιος Μπαραντβάτζα τη συζήτησή του ανάμεσα στους μεγαλύτερους βραχμάνους που συνομιλούν. Ας περιμένει ο σεβάσμιος Μπαραντβάτζα το τέλος της ομιλίας». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Τσανγκί είπε στον Ευλογημένο: «Ας μην επιπλήττει ο αξιότιμος Γκόταμα τον νεαρό βραχμάνο

Καπάτικα. Ο νεαρός βραχμάνος Καπάτικα είναι γιος καλής οικογένειας, ο νεαρός βραχμάνος Καπάτικα είναι πολυμαθής, ο νεαρός βραχμάνος Καπάτικα είναι σοφός, ο νεαρός βραχμάνος Καπάτικα είναι γλυκόλογος, και ο νεαρός βραχμάνος Καπάτικα είναι ικανός να συζητήσει με τον αξιότιμο Γκόταμα σε αυτό το θέμα». Τότε στον Ευλογημένο ήρθε αυτή η σκέψη: «Σίγουρα ο νεαρός βραχμάνος Καπάτικα θα έχει συζήτηση για τη διδαχή της τριπλής αληθινής γνώσης. Διότι έτσι τον προβάλλουν οι βραχμάνοι». Τότε στον νεαρό βραχμάνο Καπάτικα ήρθε αυτή η σκέψη: «Όταν ο ασκητής Γκόταμα στρέψει το βλέμμα του σε μένα, τότε θα ρωτήσω τον ασκητή Γκόταμα μια ερώτηση». Τότε ο Ευλογημένος, αφού αντιλήφθηκε με τον νου του τον αναλογισμό του νου του νεαρού βραχμάνου Καπάτικα, έστρεψε τα μάτια του προς τον νεαρό βραχμάνο Καπάτικα.

427. Τότε στον νεαρό βραχμάνο Καπάτικα ήρθε αυτή η σκέψη: «Ο ασκητής Γκόταμα μου δίνει προσοχή. Γιατί να μην κάνω μια ερώτηση στον ασκητή Γκόταμα;» Τότε ο νεαρός βραχμάνος Καπάτικα είπε στον Ευλογημένο: «Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, το αρχαίο ιερό εδάφιο των βραχμάνων, μέσω της αλυσίδας φημών και ακουσμάτων, μέσω της πληρότητας του κανόνα, σε αυτό οι βραχμάνοι κατηγορηματικά καταλήγουν σε συμπέρασμα: 'Μόνο αυτό είναι αλήθεια, οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο'. Εδώ τι λέει ο αξιότιμος Γκόταμα;» «Τι όμως, Μπαρναντβάτζα, υπάρχει κάποιος από τους βραχμάνους, έστω και ένας βραχμάνος, που να λέει έτσι: 'Εγώ γνωρίζω αυτό, εγώ βλέπω αυτό. Μόνο αυτό είναι αλήθεια, οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Τι όμως, Μπαρναντβάτζα, υπάρχει κάποιος από τους βραχμάνους, έστω και ένας δάσκαλος, ή ένας δάσκαλος του δασκάλου, μέχρι την έβδομη γενιά δασκάλων, που να λέει έτσι: 'Εγώ γνωρίζω αυτό, εγώ βλέπω αυτό. Μόνο αυτό είναι αλήθεια, οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Τι όμως, Μπαρναντβάτζα, εκείνοι που ήταν οι αρχαίοι σοφοί των βραχμάνων, οι δημιουργοί των ιερών κειμένων, οι μεταδότες των ιερών κειμένων, των οποίων τα αρχαία ιερά εδάφια οι βραχμάνοι σήμερα ψάλλουν, απαγγέλλουν και έχουν συγκεντρώσει, τα επαναλαμβάνουν ψάλλοντας, τα επαναλαμβάνουν απαγγέλλοντας, επαναλαμβάνουν αυτά που ειπώθηκαν, διδάσκουν αυτά που διδάχθηκαν, δηλαδή - ο Ατθάκα, ο Βάμακα, ο Βαμαδέβα, ο Βεσσάμιττα, ο Γιαματάγκι, ο Ανγκίρασα, ο Μπαρναντβάτζα, ο Βασέθθα, ο Κάσσαπα, ο Μπάγκου - μήπως και αυτοί είπαν έτσι: 'Εμείς γνωρίζουμε αυτό, εμείς βλέπουμε αυτό. Μόνο αυτό είναι αλήθεια, οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Έτσι λοιπόν, Μπαρναντβάτζα, δεν υπάρχει κανείς από τους βραχμάνους, ούτε ένας βραχμάνος, που να λέει έτσι: 'Εγώ γνωρίζω αυτό, εγώ βλέπω αυτό. Μόνο αυτό είναι αλήθεια, οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο'· δεν υπάρχει κανείς από τους βραχμάνους, ούτε ένας δάσκαλος, ούτε ένας δάσκαλος του δασκάλου, μέχρι την έβδομη γενιά δασκάλων, που να λέει έτσι: 'Εγώ γνωρίζω αυτό, εγώ βλέπω αυτό. Μόνο αυτό είναι αλήθεια, οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο'· εκείνοι που ήταν οι αρχαίοι σοφοί των βραχμάνων, οι δημιουργοί των ιερών κειμένων, οι μεταδότες των ιερών κειμένων, των οποίων τα αρχαία ιερά εδάφια οι βραχμάνοι σήμερα ψάλλουν, απαγγέλλουν και έχουν συγκεντρώσει, τα επαναλαμβάνουν ψάλλοντας, τα επαναλαμβάνουν απαγγέλλοντας, επαναλαμβάνουν αυτά που ειπώθηκαν, διδάσκουν αυτά που διδάχθηκαν, δηλαδή - ο Ατθάκα, ο Βάμακα, ο Βαμαδέβα, ο Βεσσάμιττα, ο Γιαματάγκι, ο Ανγκίρασα, ο Μπαρναντβάτζα, ο Βασέθθα, ο Κάσσαπα, ο Μπάγκου - ούτε αυτοί είπαν έτσι: 'Εμείς γνωρίζουμε αυτό, εμείς βλέπουμε αυτό. Μόνο αυτό είναι αλήθεια, οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο'.

428. «Όπως, Μπαρναντβάτζα, μια σειρά τυφλών δεμένων ο ένας με τον άλλον - ούτε ο πρώτος βλέπει, ούτε ο μεσαίος βλέπει, ούτε ο τελευταίος βλέπει· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Μπαρναντβάτζα, τα λόγια των βραχμάνων μοιάζουν, θα έλεγα, με σειρά τυφλών - ούτε ο πρώτος βλέπει, ούτε ο μεσαίος βλέπει, ούτε ο τελευταίος βλέπει. Τι νομίζεις, Μπαρναντβάτζα, αν αυτό είναι έτσι, δεν αποδεικνύεται ότι η πίστη των βραχμάνων είναι αθεμελίωτη;» «Όχι πράγματι σε αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι δεν στηρίζονται μόνο στην πίστη· οι βραχμάνοι στηρίζονται επίσης στην προφορική παράδοση». «Πρώτα εσύ, Μπαρναντβάτζα, κατέφυγες στην πίστη, τώρα μιλάς για προφορική παράδοση. Αυτά τα πέντε, Μπαρναντβάτζα, φαινόμενα έχουν διπλό αποτέλεσμα στην παρούσα ζωή. Ποια πέντε; Η πίστη, η προσωπική προτίμηση, η προφορική παράδοση, ο αναλογισμός βάσει ενδείξεων, η αποδοχή μιας άποψης μετά από περισυλλογή - αυτά, Μπαρναντβάτζα, είναι τα πέντε φαινόμενα που έχουν διπλό αποτέλεσμα στην παρούσα ζωή. Αλλά, Μπαρναντβάτζα, κάτι μπορεί να είναι καλά πιστευμένο, και αυτό να είναι άδαιο, κενό, ψευδές· ακόμη κι αν δεν είναι καλά πιστευμένο, αυτό μπορεί να είναι πραγματικό, αληθές, μη διαφορετικό. Αλλά, Μπαρναντβάτζα, κάτι μπορεί να είναι καλά εγκεκριμένο... κ.λπ... κάτι μπορεί να είναι καλά ακουσμένο... κ.λπ... κάτι μπορεί να είναι καλά αναλογισμένο... κ.λπ... κάτι μπορεί να είναι καλά περισυλλογισμένο, και αυτό να είναι άδαιο, κενό, ψευδές· ακόμη κι αν δεν είναι καλά περισυλλογισμένο, αυτό μπορεί να είναι πραγματικό, αληθές, μη διαφορετικό. Για έναν νοήμονα άνθρωπο που προστατεύει την αλήθεια, Μπαρναντβάτζα, δεν είναι κατάλληλο να καταλήξει κατηγορηματικά σε συμπέρασμα σε αυτό - 'μόνο αυτό είναι αλήθεια και οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο'».

429. «Με ποιον τρόπο όμως, αγαπητέ Γκόταμα, υπάρχει διαφύλαξη της αλήθειας, με ποιον τρόπο κάποιος διαφυλάσσει την αλήθεια; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τη διαφύλαξη της αλήθειας». «Αν ακόμη, Μπαρναντβάτζα, ένας άνθρωπος έχει πίστη· 'έτσι είναι η πίστη μου' - λέγοντας έτσι διαφυλάσσει την αλήθεια, όμως δεν καταλήγει ακόμα κατηγορηματικά σε συμπέρασμα - 'Μόνο αυτό είναι αλήθεια, οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο'. Αν ακόμη, Μπαρναντβάτζα, ένας άνθρωπος έχει προσωπική προτίμηση... κ.λπ... αν ακόμη, Μπαρναντβάτζα, ένας άνθρωπος έχει προφορική παράδοση... κ.λπ... αν ακόμη, Μπαρναντβάτζα, ένας άνθρωπος έχει αναλογισμό βάσει ενδείξεων... κ.λπ... αν ακόμη, Μπαρναντβάτζα, ένας άνθρωπος έχει αποδοχή μιας άποψης μετά από περισυλλογή· 'έτσι είναι η αποδοχή μιας άποψης μετά από περισυλλογή μου' - λέγοντας έτσι διαφυλάσσει την αλήθεια, όμως δεν καταλήγει ακόμα κατηγορηματικά σε συμπέρασμα - 'Μόνο αυτό είναι αλήθεια, οτιδήποτε άλλο είναι μάταιο'. Σε αυτό το σημείο, Μπαρναντβάτζα, υπάρχει διαφύλαξη της αλήθειας, σε αυτό το σημείο κάποιος διαφυλάσσει την αλήθεια, σε αυτό το σημείο και εμείς διδάσκουμε τη διαφύλαξη της αλήθειας· όμως δεν υπάρχει ακόμα αφύπνιση στην αλήθεια».

430. «Σε αυτό το σημείο, αγαπητέ Γκόταμα, υπάρχει διαφύλαξη της αλήθειας, σε αυτό το σημείο κάποιος διαφυλάσσει την αλήθεια, σε αυτό το σημείο και εμείς βλέπουμε τη διαφύλαξη της αλήθειας. Με ποιον τρόπο όμως, αγαπητέ Γκόταμα, υπάρχει αφύπνιση στην αλήθεια, με ποιον τρόπο κάποιος αφυπνίζεται στην αλήθεια; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για την αφύπνιση στην αλήθεια». «Εδώ, Μπαρναντβάτζα, ένας μοναχός διαμένει εξαρτώμενος από κάποιο χωριό ή κωμόπολη. Αυτόν τον πλησιάζει ένας οικοδεσπότης ή ο γιος ενός οικοδεσπότη και τον εξετάζει σε τρία φαινόμενα - σε φαινόμενα που προκαλούν απληστία, σε φαινόμενα που προκαλούν μίσος, σε φαινόμενα που προκαλούν αυταπάτη. Υπάρχουν άραγε σε αυτόν

τον σεβάσμιο τέτοιου είδους φαινόμενα που προκαλούν απληστία, ώστε με τέτοιου είδους φαινόμενα που προκαλούν απληστία, έχοντας κατακυριευμένη τη συνείδηση, μη γνωρίζοντας θα έλεγε - «γνωρίζω», ή μη βλέποντας θα έλεγε - «βλέπω», ή θα παρακινούσε άλλον για εκείνον τον σκοπό που θα ήταν για τους άλλους για πολύ καιρό προς βλάβη και οδύνη; Αυτόν εξετάζοντας έτσι γνωρίζει - «Δεν υπάρχουν σε αυτόν τον σεβάσμιο τέτοιου είδους φαινόμενα που προκαλούν απληστία, ώστε με τέτοιου είδους φαινόμενα που προκαλούν απληστία, έχοντας κατακυριευμένη τη συνείδηση, μη γνωρίζοντας θα έλεγε - «γνωρίζω», ή μη βλέποντας θα έλεγε - "βλέπω", ή θα παρακινούσε άλλον για εκείνον τον σκοπό που θα ήταν για τους άλλους για πολύ καιρό προς βλάβη και οδύνη. Η σωματική συμπεριφορά αυτού του σεβασμίου είναι τέτοια και η λεκτική συμπεριφορά είναι τέτοια, όπως ακριβώς ενός που δεν έχει απληστία. Η Διδασκαλία όμως που αυτός ο σεβάσμιος διδάσκει, αυτή η Διδασκαλία είναι βαθιά, δυσδιάκριτη, δυσνόητη, γαλήνια, εξαίσια, απρόσιτη μέσω απλής λογικής, λεπτή, κατανοητή μόνο από τους σοφούς· αυτή η Διδασκαλία δεν μπορεί να διδαχθεί εύκολα από κάποιον που έχει απληστία».

431. «Όταν αυτόν εξετάζοντας τον θεωρεί καθαρό από φαινόμενα που προκαλούν απληστία, τότε αυτόν περαιτέρω εξετάζει σε φαινόμενα που προκαλούν μίσος. Υπάρχουν άραγε σε αυτόν τον σεβάσμιο τέτοιου είδους φαινόμενα που προκαλούν μίσος, ώστε με τέτοιου είδους φαινόμενα που προκαλούν μίσος, έχοντας κατακυριευμένη τη συνείδηση, μη γνωρίζοντας θα έλεγε - «γνωρίζω», ή μη βλέποντας θα έλεγε - «βλέπω», ή θα παρακινούσε άλλον για εκείνον τον σκοπό που θα ήταν για τους άλλους για πολύ καιρό προς βλάβη και οδύνη; Αυτόν εξετάζοντας έτσι γνωρίζει - «Δεν υπάρχουν σε αυτόν τον σεβάσμιο τέτοιου είδους φαινόμενα που προκαλούν μίσος, ώστε με τέτοιου είδους φαινόμενα που προκαλούν μίσος, έχοντας κατακυριευμένη τη συνείδηση, μη γνωρίζοντας θα έλεγε - «γνωρίζω», ή μη βλέποντας θα έλεγε - "βλέπω", ή θα παρακινούσε άλλον για εκείνον τον σκοπό που θα ήταν για τους άλλους για πολύ καιρό προς βλάβη και οδύνη. Η σωματική συμπεριφορά αυτού του σεβασμίου είναι τέτοια και η λεκτική συμπεριφορά είναι τέτοια, όπως ακριβώς ενός που δεν έχει μίσος. Η Διδασκαλία όμως που αυτός ο σεβάσμιος διδάσκει, αυτή η Διδασκαλία είναι βαθιά, δυσδιάκριτη, δυσνόητη, γαλήνια, εξαίσια, απρόσιτη μέσω απλής λογικής, λεπτή, κατανοητή μόνο από τους σοφούς· αυτή η Διδασκαλία δεν μπορεί να διδαχθεί εύκολα από κάποιον που έχει μίσος».

432. «Όταν αυτόν εξετάζοντας τον θεωρεί καθαρό από φαινόμενα που προκαλούν μίσος, τότε αυτόν περαιτέρω εξετάζει σε φαινόμενα που προκαλούν αυταπάτη. Υπάρχουν άραγε σε αυτόν τον σεβάσμιο τέτοιου είδους φαινόμενα που προκαλούν αυταπάτη, ώστε με τέτοιου είδους φαινόμενα που προκαλούν αυταπάτη, έχοντας κατακυριευμένη τη συνείδηση, μη γνωρίζοντας θα έλεγε - «γνωρίζω», ή μη βλέποντας θα έλεγε - «βλέπω», ή θα παρακινούσε άλλον για εκείνον τον σκοπό που θα ήταν για τους άλλους για πολύ καιρό προς βλάβη και οδύνη; Αυτόν εξετάζοντας έτσι γνωρίζει - «Δεν υπάρχουν σε αυτόν τον σεβάσμιο τέτοιου είδους φαινόμενα που προκαλούν αυταπάτη, ώστε με τέτοιου είδους φαινόμενα που προκαλούν αυταπάτη, έχοντας κατακυριευμένη τη συνείδηση, μη γνωρίζοντας θα έλεγε - «γνωρίζω», ή μη βλέποντας θα έλεγε - "βλέπω", ή θα παρακινούσε άλλον για εκείνον τον σκοπό που θα ήταν για τους άλλους για πολύ καιρό προς βλάβη και οδύνη. Η σωματική συμπεριφορά αυτού του σεβασμίου είναι τέτοια και η λεκτική συμπεριφορά είναι τέτοια, όπως ακριβώς ενός που δεν έχει αυταπάτη. Η Διδασκαλία όμως που αυτός ο σεβάσμιος διδάσκει, αυτή η Διδασκαλία είναι βαθιά, δυσδιάκριτη, δυσνόητη, γαλήνια,

εξαίσια, απρόσιτη μέσω απλής λογικής, λεπτή, κατανοητή μόνο από τους σοφούς· αυτή η Διδασκαλία δεν μπορεί να διδαχθεί εύκολα από κάποιον που έχει αυταπάτη».

«Όταν αυτόν εξετάζοντας τον θεωρεί καθαρό από φαινόμενα που προκαλούν αυταπάτη· τότε σε αυτόν εγκαθιστά πίστη, σε αυτόν που έχει γεννηθεί πίστη πλησιάζει, πλησιάζοντας υπηρετεί, υπηρετώντας δίνει το αυτί του, αυτός που έχει δώσει το αυτί του ακούει τη Διδασκαλία, αφού ακούσει διατηρεί τη Διδασκαλία, εξετάζει το νόημα των διδασκαλιών που διατήρησε, σε αυτόν που εξετάζει το νόημα οι διδασκαλίες επιδέχονται περισυλλογή, όταν υπάρχει αποδοχή της περισυλλογής στη Διδασκαλία γεννιέται θέληση, σε αυτόν που έχει γεννηθεί θέληση καταβάλλει προσπάθεια, αφού καταβάλει προσπάθεια κρίνει, αφού κρίνει αγωνίζεται, όντας αποφασισμένος με το σώμα πραγματοποιεί την υπέρτατη αλήθεια, και με τη σοφία τη διαπερνά και τη βλέπει. Σε αυτό το σημείο, Μπαρναντβάτζα, υπάρχει αφύπνιση στην αλήθεια, σε αυτό το σημείο κάποιος αφυπνίζεται στην αλήθεια, σε αυτό το σημείο και εμείς διδάσκουμε την αφύπνιση στην αλήθεια· όμως δεν υπάρχει ακόμα επίτευξη της αλήθειας».

433. «Σε αυτό το σημείο, αγαπητέ Γκόταμα, υπάρχει αφύπνιση στην αλήθεια, σε αυτό το σημείο κάποιος αφυπνίζεται στην αλήθεια, σε αυτό το σημείο και εμείς βλέπουμε την αφύπνιση στην αλήθεια. Με ποιον τρόπο όμως, αγαπητέ Γκόταμα, υπάρχει επίτευξη της αλήθειας, με ποιον τρόπο κάποιος επιτυγχάνει την αλήθεια; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για την επίτευξη της αλήθειας». «Η εξάσκηση, η ανάπτυξη, η καλλιέργεια εκείνων ακριβώς των φαινομένων είναι η επίτευξη της αλήθειας, Μπαρναντβάτζα. Σε αυτό το σημείο, Μπαρναντβάτζα, υπάρχει επίτευξη της αλήθειας, σε αυτό το σημείο κάποιος επιτυγχάνει την αλήθεια, σε αυτό το σημείο και εμείς διδάσκουμε την επίτευξη της αλήθειας».

434. «Σε αυτό το σημείο, αγαπητέ Γκόταμα, υπάρχει επίτευξη της αλήθειας, σε αυτό το σημείο κάποιος επιτυγχάνει την αλήθεια, σε αυτό το σημείο και εμείς βλέπουμε την επίτευξη της αλήθειας. Για την επίτευξη της αλήθειας όμως, αγαπητέ Γκόταμα, ποιος παράγοντας είναι πολύ ωφέλιμος; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για την επίτευξη της αλήθειας». «Για την επίτευξη της αλήθειας, Μπαρναντβάτζα, η επίμονη προσπάθεια είναι πολύ ωφέλιμη. Αν δεν αγωνιζόταν κάποιος, δεν θα επιτύγχανε την αλήθεια. Επειδή όμως αγωνίζεται, γι' αυτό επιτυγχάνει την αλήθεια. Γι' αυτό για την επίτευξη της αλήθειας η επίμονη προσπάθεια είναι πολύ ωφέλιμη».

«Για την επίμονη προσπάθεια όμως, αγαπητέ Γκόταμα, ποιος παράγοντας είναι πολύ ωφέλιμος; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για την επίμονη προσπάθεια». «Για την επίμονη προσπάθεια, Μπαρναντβάτζα, η κριτική εξέταση είναι πολύ ωφέλιμη. Αν δεν εξέταζε κριτικά κάποιος, δεν θα αγωνιζόταν. Επειδή όμως εξετάζει κριτικά, γι' αυτό αγωνίζεται. Γι' αυτό για την επίμονη προσπάθεια η κριτική εξέταση είναι πολύ ωφέλιμη».

«Για την κριτική εξέταση όμως, αγαπητέ Γκόταμα, ποιος παράγοντας είναι πολύ ωφέλιμος; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για την κριτική εξέταση». «Για την κριτική εξέταση, Μπαρναντβάτζα, η προσπάθεια είναι πολύ ωφέλιμη. Αν δεν κατέβαλλε προσπάθεια κάποιος, δεν θα εξέταζε κριτικά. Επειδή όμως καταβάλλει προσπάθεια, γι' αυτό εξετάζει κριτικά. Γι' αυτό για την κριτική εξέταση η προσπάθεια είναι πολύ ωφέλιμη».

«Για την προσπάθεια όμως, αγαπητέ Γκόταμα, ποιος παράγοντας είναι πολύ ωφέλιμος; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για την προσπάθεια». «Για την προσπάθεια, Μπαρναντβάτζα, η θέληση είναι πολύ ωφέλιμη. Αν δεν γεννιόταν θέληση, δεν θα κατέβαλλε προσπάθεια κάποιος. Επειδή όμως γεννιέται θέληση, γι' αυτό καταβάλλει προσπάθεια. Γι' αυτό για την προσπάθεια η θέληση είναι πολύ ωφέλιμη».

«Για τη θέληση όμως, αγαπητέ Γκόταμα, ποιος παράγοντας είναι πολύ ωφέλιμος; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για τη θέληση». «Για τη θέληση, Μπαρναντβάτζα, η αποδοχή της περισυλλογής στη Διδασκαλία είναι πολύ ωφέλιμη. Αν αυτές οι διδασκαλίες δεν επιδέχονταν περισυλλογή, δεν θα γεννιόταν θέληση. Επειδή όμως οι διδασκαλίες επιδέχονται περισυλλογή, γι' αυτό γεννιέται θέληση. Γι' αυτό για τη θέληση η αποδοχή της περισυλλογής στη Διδασκαλία είναι πολύ ωφέλιμη».

«Και για την αποδοχή της περισυλλογής στη Διδασκαλία, αγαπητέ Γκόταμα, ποιος παράγοντας είναι πολύ ωφέλιμος; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για την αποδοχή της περισυλλογής στη Διδασκαλία». «Για την αποδοχή της περισυλλογής στη Διδασκαλία, Μπαρναντβάτζα, η εξέταση του νοήματος είναι πολύ ωφέλιμη. Αν δεν εξέταζε αυτό το νόημα, αυτές οι διδασκαλίες δεν θα επιδέχονταν περισυλλογή. Επειδή όμως εξετάζει το νόημα, γι' αυτό οι διδασκαλίες επιδέχονται περισυλλογή. Γι' αυτό για την αποδοχή της περισυλλογής στη Διδασκαλία η εξέταση του νοήματος είναι πολύ ωφέλιμη».

«Και για την εξέταση του νοήματος, αγαπητέ Γκόταμα, ποιος παράγοντας είναι πολύ ωφέλιμος; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για την εξέταση του νοήματος». «Για την εξέταση του νοήματος, Μπαρναντβάτζα, η διατήρηση της Διδασκαλίας είναι πολύ ωφέλιμη. Αν δεν διατηρούσε αυτή τη Διδασκαλία, δεν θα εξέταζε αυτό το νόημα. Επειδή όμως διατηρεί τη Διδασκαλία, γι' αυτό εξετάζει το νόημα. Γι' αυτό για την εξέταση του νοήματος η διατήρηση της Διδασκαλίας είναι πολύ ωφέλιμη».

«Και για τη διατήρηση της Διδασκαλίας, αγαπητέ Γκόταμα, ποιος παράγοντας είναι πολύ ωφέλιμος; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για τη διατήρηση της Διδασκαλίας». «Για τη διατήρηση της Διδασκαλίας, Μπαρναντβάτζα, η ακοή της Διδασκαλίας είναι πολύ ωφέλιμη. Αν δεν άκουγε αυτή τη Διδασκαλία, δεν θα διατηρούσε αυτή τη Διδασκαλία. Επειδή όμως ακούει τη Διδασκαλία, γι' αυτό διατηρεί τη Διδασκαλία. Γι' αυτό για τη διατήρηση της Διδασκαλίας η ακοή της Διδασκαλίας είναι πολύ ωφέλιμη».

«Και για την ακοή της Διδασκαλίας, αγαπητέ Γκόταμα, ποιος παράγοντας είναι πολύ ωφέλιμος; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για την ακοή της Διδασκαλίας». «Για την ακοή της Διδασκαλίας, Μπαρναντβάτζα, το αφούγκρασμα είναι πολύ ωφέλιμο. Αν δεν έδινε αυτό το αυτί, δεν θα άκουγε αυτή τη Διδασκαλία. Επειδή όμως δίνει το αυτί, γι' αυτό ακούει τη Διδασκαλία. Γι' αυτό για την ακοή της Διδασκαλίας το αφούγκρασμα είναι πολύ ωφέλιμο».

«Και για το αφούγκρασμα, αγαπητέ Γκόταμα, ποιος παράγοντας είναι πολύ ωφέλιμος; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για το αφούγκρασμα». «Για το αφούγκρασμα, Μπαρναντβάτζα, η υπηρεσία είναι πολύ ωφέλιμη. Αν δεν υπηρετούσε, δεν θα έδινε αυτό το αυτί. Επειδή όμως υπηρετεί, γι'

αυτό δίνει το αυτί. Γι' αυτό για το αφούγκρασμα η υπηρεσία είναι πολύ ωφέλιμη».

«Για την υπηρεσία όμως, αγαπητέ Γκόταμα, ποιος παράγοντας είναι πολύ ωφέλιμος; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για την υπηρεσία». «Για την υπηρεσία, Μπαρναντβάτζα, το πλησίασμα είναι πολύ ωφέλιμο. Αν δεν πλησίαζε αυτόν, δεν θα τον υπηρετούσε. Επειδή όμως πλησιάζει, γι' αυτό υπηρετεί. Γι' αυτό για την υπηρεσία το πλησίασμα είναι πολύ ωφέλιμο».

«Για το πλησίασμα όμως, αγαπητέ Γκόταμα, ποιος παράγοντας είναι πολύ ωφέλιμος; Εμείς ρωτάμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για το πλησίασμα». «Για το πλησίασμα, Μπαρναντβάτζα, η πίστη είναι πολύ ωφέλιμη. Αν δεν γεννιόταν πίστη σε αυτόν, δεν θα τον πλησίαζε. Επειδή όμως γεννιέται πίστη, γι' αυτό πλησιάζει. Γι' αυτό για το πλησίασμα η πίστη είναι πολύ ωφέλιμη».

435. «Εμείς ρωτήσαμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τη διαφύλαξη της αλήθειας, και ο αξιότιμος Γκόταμα απάντησε για τη διαφύλαξη της αλήθειας· και αυτό μας αρέσει και μας ικανοποιεί, και γι' αυτό είμαστε ευχαριστημένοι. Εμείς ρωτήσαμε τον αξιότιμο Γκόταμα για την αφύπνιση στην αλήθεια, και ο αξιότιμος Γκόταμα απάντησε για την αφύπνιση στην αλήθεια· και αυτό μας αρέσει και μας ικανοποιεί, και γι' αυτό είμαστε ευχαριστημένοι. Εμείς ρωτήσαμε τον αξιότιμο Γκόταμα για την επίτευξη της αλήθειας, και ο αξιότιμος Γκόταμα απάντησε για την επίτευξη της αλήθειας· και αυτό μας αρέσει και μας ικανοποιεί, και γι' αυτό είμαστε ευχαριστημένοι. Εμείς ρωτήσαμε τον αξιότιμο Γκόταμα για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για την επίτευξη της αλήθειας, και ο αξιότιμος Γκόταμα απάντησε για τον πολύ ωφέλιμο παράγοντα για την επίτευξη της αλήθειας· και αυτό μας αρέσει και μας ικανοποιεί, και γι' αυτό είμαστε ευχαριστημένοι. Και ό,τι ακριβώς ρωτήσαμε τον αξιότιμο Γκόταμα, ακριβώς αυτό απάντησε ο αξιότιμος Γκόταμα· και αυτό μας αρέσει και μας ικανοποιεί, και γι' αυτό είμαστε ευχαριστημένοι. Εμείς πράγματι, αγαπητέ Γκόταμα, προηγουμένως γνωρίζαμε έτσι - 'ποιοι είναι αυτοί οι κουρεμένοι ασκητίσκοι, οι κατώτεροι, οι μαύροι, οι απόγονοι από τα πόδια του Βράχμα, και ποιοι είναι αυτοί που κατανοούν τη Διδασκαλία;' Πράγματι ο αξιότιμος Γκόταμα γέννησε σε μένα αγάπη για τους ασκητές μεταξύ των ασκητών, πεποίθηση στους ασκητές μεταξύ των ασκητών, σεβασμό για τους ασκητές μεταξύ των ασκητών. Θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα... κ.λπ... Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Τσανγκί, πέμπτη.

6. Η ομιλία στον Εσουκάρι

436. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Τότε ο βραχμάνος Εσουκάρι πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βραχμάνος Εσουκάρι είπε στον Ευλογημένο: «Οι βραχμάνοι, αγαπητέ Γκόταμα, θεσπίζουν τέσσερις υπηρεσίες - θεσπίζουν την υπηρεσία προς τον βραχμάνο, θεσπίζουν την υπηρεσία προς αυτόν της πολεμικής κάστας, θεσπίζουν την υπηρεσία προς αυτόν της εμπορικής κάστας, θεσπίζουν την υπηρεσία προς αυτόν της εργατικής κάστας. Σε αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν την υπηρεσία προς τον βραχμάνο - 'είτε ένας βραχμάνος θα πρέπει να υπηρετεί έναν βραχμάνο,

είτε κάποιος της πολεμικής κάστας θα πρέπει να υπηρετεί έναν βραχμάνο, είτε κάποιος της εμπορικής κάστας θα πρέπει να υπηρετεί έναν βραχμάνο, είτε κάποιος της εργατικής κάστας θα πρέπει να υπηρετεί έναν βραχμάνο'. Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως υπηρεσία προς τον βραχμάνο. Σε αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν την υπηρεσία προς αυτόν της πολεμικής κάστας - 'είτε κάποιος της πολεμικής κάστας θα πρέπει να υπηρετεί κάποιον της πολεμικής κάστας, είτε κάποιος της εμπορικής κάστας θα πρέπει να υπηρετεί κάποιον της πολεμικής κάστας, είτε κάποιος της εργατικής κάστας θα πρέπει να υπηρετεί κάποιον της πολεμικής κάστας'. Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως υπηρεσία προς αυτόν της πολεμικής κάστας. Σε αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν την υπηρεσία προς αυτόν της εμπορικής κάστας - 'είτε κάποιος της εμπορικής κάστας θα πρέπει να υπηρετεί κάποιον της εμπορικής κάστας, είτε κάποιος της εργατικής κάστας θα πρέπει να υπηρετεί κάποιον της εμπορικής κάστας'. Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως υπηρεσία προς αυτόν της εργατικής κάστας - 'μόνο κάποιος της εργατικής κάστας θα πρέπει να υπηρετεί κάποιον της εργατικής κάστας. Ποιος άλλος θα υπηρετούσε κάποιον της εργατικής κάστας;' Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως υπηρεσία προς αυτόν της εργατικής κάστας. Οι βραχμάνοι, αγαπητέ Γκόταμα, θεσπίζουν αυτές τις τέσσερις υπηρεσίες. Εδώ τι λέει ο αξιότιμος Γκόταμα;»

437. «Μήπως όμως, βραχμάνε, όλος ο κόσμος επιτρέπει αυτό στους βραχμάνους - 'ας θεσπίσουν αυτές τις τέσσερις υπηρεσίες';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Όπως, βραχμάνε, ένας άνθρωπος φτωχός, άπορος, χωρίς περιουσία. Σε αυτόν παρά τη θέλησή του θα του επέβαλαν ένα μερίδιο - 'αυτό το κρέας, άνθρωπε, πρέπει να το φας, και πρέπει να πληρώσεις και την τιμή'. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, βραχμάνε, οι βραχμάνοι χωρίς τη συγκατάθεση εκείνων των ασκητών και βραχμάνων, και όμως θεσπίζουν αυτές τις τέσσερις υπηρεσίες. Δεν λέω, βραχμάνε, 'όλοι πρέπει να υπηρετούνται'· δεν λέω, βραχμάνε, 'κανείς δεν πρέπει να υπηρετείται'. Διότι αν κάποιος, βραχμάνε, υπηρετώντας εξαιτίας της υπηρεσίας γινόταν χειρότερος και όχι καλύτερος, δεν λέω ότι αυτός 'πρέπει να υπηρετείται'· αλλά αν κάποιος, βραχμάνε, υπηρετώντας εξαιτίας της υπηρεσίας γινόταν καλύτερος και όχι χειρότερος, λέω ότι αυτός 'πρέπει να υπηρετείται'. Αν κάποιον της πολεμικής κάστας, βραχμάνε, ρωτούσαν έτσι - 'είτε υπηρετώντας εξαιτίας της υπηρεσίας θα γινόσουν χειρότερος και όχι καλύτερος, είτε υπηρετώντας εξαιτίας της υπηρεσίας θα γινόσουν καλύτερος και όχι χειρότερος· ποιον από αυτούς θα υπηρετούσες;', ακόμη και κάποιος της πολεμικής κάστας, βραχμάνε, απαντώντας σωστά θα απαντούσε έτσι - 'διότι αν υπηρετώντας εξαιτίας της υπηρεσίας γινόμουν χειρότερος και όχι καλύτερος, δεν θα τον υπηρετούσα· αλλά αν υπηρετώντας εξαιτίας της υπηρεσίας γινόμουν καλύτερος και όχι χειρότερος, αυτόν θα υπηρετούσα'. Αν κάποιον βραχμάνο, βραχμάνε... κ.λπ... αν κάποιον της εμπορικής κάστας, βραχμάνε... κ.λπ... αν κάποιον της εργατικής κάστας, βραχμάνε, ρωτούσαν έτσι - 'είτε υπηρετώντας εξαιτίας της υπηρεσίας θα γινόσουν χειρότερος και όχι καλύτερος, είτε υπηρετώντας εξαιτίας της υπηρεσίας θα γινόσουν καλύτερος και όχι χειρότερος· ποιον από αυτούς θα υπηρετούσες;', ακόμη και κάποιος της εργατικής κάστας, βραχμάνε, απαντώντας σωστά θα απαντούσε έτσι - 'διότι αν υπηρετώντας εξαιτίας της υπηρεσίας γινόμουν χειρότερος και όχι καλύτερος, δεν θα τον υπηρετούσα· αλλά αν υπηρετώντας εξαιτίας της υπηρεσίας γινόμουν καλύτερος και όχι χειρότερος, αυτόν θα

υπηρετούσα'. Δεν λέω, βραχμάνε, 'η υψηλή καταγωγή κάνει κάποιον ανώτερο', ούτε όμως λέω, βραχμάνε, 'η υψηλή καταγωγή κάνει κάποιον κατώτερο'. Δεν λέω, βραχμάνε, 'η εξαιρετική ομορφιά κάνει κάποιον ανώτερο', ούτε όμως λέω, βραχμάνε, 'η εξαιρετική ομορφιά κάνει κάποιον κατώτερο'. Δεν λέω, βραχμάνε, 'ο μεγάλος πλούτος κάνει κάποιον ανώτερο', ούτε όμως λέω, βραχμάνε, 'ο μεγάλος πλούτος κάνει κάποιον κατώτερο'.

438. «Διότι, βραχμάνε, κάποιος από υψηλή καταγωγή εδώ σκοτώνει έμβια όντα, παίρνει αυτό που δεν του έχει δοθεί, συμπεριφέρεται λανθασμένα στις αισθησιακές ηδονές, λέει ψέματα, μιλάει διχαστικά, μιλάει σκληρά, φλυαρεί, είναι πλεονέκτης, έχει κακόβουλο νου, έχει λανθασμένες απόψεις. Για αυτό το λόγο λέω 'η υψηλή καταγωγή δεν κάνει κάποιον ανώτερο'. Διότι, βραχμάνε, κάποιος από υψηλή καταγωγή εδώ απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου, απέχει από τη λανθασμένη σεξουαλική συμπεριφορά, απέχει από την ψευδολογία, απέχει από τη διχαστική ομιλία, απέχει από τη σκληρή ομιλία, απέχει από τη φλυαρία, δεν είναι πλεονέκτης, δεν έχει κακόβουλο νου, έχει ορθή άποψη. Για αυτό το λόγο λέω 'η υψηλή καταγωγή δεν κάνει κάποιον κατώτερο'.

439. «Διότι κάποιος με μεγάλη ομορφιά επίσης, βραχμάνε... κ.λπ... Διότι κάποιος με μεγάλο πλούτο επίσης, βραχμάνε, εδώ σκοτώνει έμβια όντα... κ.λπ... έχει λανθασμένες απόψεις. Για αυτό το λόγο λέω 'ο μεγάλος πλούτος δεν κάνει κάποιον ανώτερο'. Διότι κάποιος με μεγάλο πλούτο επίσης, βραχμάνε, εδώ απέχει από τον φόνο έμβιων όντων... κ.λπ... έχει ορθή άποψη. Για αυτό το λόγο λέω 'ο μεγάλος πλούτος δεν κάνει κάποιον κατώτερο'. Δεν λέω, βραχμάνε, 'όλοι πρέπει να υπηρετούνται', ούτε όμως λέω, βραχμάνε, 'κανείς δεν πρέπει να υπηρετείται'. Διότι αν κάποιος, βραχμάνε, υπηρετώντας εξαιτίας της υπηρεσίας αυξάνει την πίστη, αυξάνει την ηθική, αυξάνει τη μάθηση, αυξάνει τη γενναιοδωρία, αυξάνει τη σοφία, λέω ότι αυτός 'πρέπει να υπηρετείται'».

440. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Εσουκάρι είπε στον Ευλογημένο: «Οι βραχμάνοι, αγαπητέ Γκόταμα, θεσπίζουν τέσσερις πλούτους - θεσπίζουν τον πλούτο του βραχμάνου, θεσπίζουν τον πλούτο αυτού της πολεμικής κάστας, θεσπίζουν τον πλούτο αυτού της εμπορικής κάστας, θεσπίζουν τον πλούτο αυτού της εργατικής κάστας. Σε αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως πλούτο του βραχμάνου τη ζητεία τροφής· όμως ένας βραχμάνος που περιφρονεί τη ζητεία τροφής ως πλούτο του ενεργεί ανάρμοστα, όπως ένας βοσκός που παίρνει το μη δοσμένο. Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως πλούτο του βραχμάνου. Σε αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως πλούτο αυτού της πολεμικής κάστας το τόξο και τη φαρέτρα· όμως ένας της πολεμικής κάστας που περιφρονεί το τόξο και τη φαρέτρα ως πλούτο του ενεργεί ανάρμοστα, όπως ένας βοσκός που παίρνει το μη δοσμένο. Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως πλούτο αυτού της εμπορικής κάστας τη γεωργία και την κτηνοτροφία· όμως ένας της εμπορικής κάστας που περιφρονεί τη γεωργία και την κτηνοτροφία ως πλούτο του ενεργεί ανάρμοστα, όπως ένας βοσκός που παίρνει το μη δοσμένο. Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως πλούτο αυτού της εργατικής κάστας το δρεπάνι και το κοντάρι μεταφοράς· όμως ένας της εργατικής κάστας που περιφρονεί το δρεπάνι και το κοντάρι μεταφοράς ως πλούτο

του ενεργεί ανάρμοστα, όπως ένας βοσκός που παίρνει το μη δοσμένο. Αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως πλούτο αυτού της εργατικής κάστας. Οι βραχμάνοι, αγαπητέ Γκόταμα, θεσπίζουν αυτούς τους τέσσερις πλούτους. Εδώ τι λέει ο αξιότιμος Γκόταμα;»

441. «Μήπως όμως, βραχμάνε, όλος ο κόσμος επιτρέπει αυτό στους βραχμάνους - 'ας θεσπίσουν αυτούς τους τέσσερις πλούτους';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Όπως, βραχμάνε, ένας άνθρωπος φτωχός, άπορος, χωρίς περιουσία. Σε αυτόν παρά τη θέλησή του θα του επέβαλαν ένα μερίδιο - 'αυτό το κρέας, άνθρωπε, πρέπει να το φας, και πρέπει να πληρώσεις και την τιμή'. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, βραχμάνε, οι βραχμάνοι χωρίς τη συγκατάθεση εκείνων των ασκητών και βραχμάνων, και όμως θεσπίζουν αυτούς τους τέσσερις πλούτους. Εγώ, βραχμάνε, διακηρύσσω την ευγενή υπερκόσμια Διδασκαλία ως τον πλούτο ενός ανθρώπου. Αλλά όταν κάποιος αναθυμάται την αρχαία οικογενειακή παράδοση της μητέρας και του πατέρα του, οπουδήποτε συμβαίνει η επαναγέννηση της ατομικής ύπαρξης, με εκείνη ακριβώς θεωρείται. Αν σε οικογένεια της πολεμικής κάστας συμβαίνει η επαναγέννηση της ατομικής ύπαρξης, θεωρείται ακριβώς ως 'της πολεμικής κάστας'· αν σε βραχμανική οικογένεια συμβαίνει η επαναγέννηση της ατομικής ύπαρξης, θεωρείται ακριβώς ως 'βραχμάνος'· αν σε οικογένεια της εμπορικής κάστας συμβαίνει η επαναγέννηση της ατομικής ύπαρξης, θεωρείται ακριβώς ως 'της εμπορικής κάστας'· αν σε οικογένεια της εργατικής κάστας συμβαίνει η επαναγέννηση της ατομικής ύπαρξης, θεωρείται ακριβώς ως 'της εργατικής κάστας'. Όπως, βραχμάνε, όποια συνθήκη εξαρτώμενη από την οποία καίει η φωτιά, με εκείνη ακριβώς θεωρείται. Αν εξαρτώμενη από ξύλα καίει η φωτιά, θεωρείται ακριβώς ως 'φωτιά από ξύλα'· αν εξαρτώμενη από θρύψαλα καίει η φωτιά, θεωρείται ακριβώς ως 'φωτιά από θρύψαλα'· αν εξαρτώμενη από χόρτα καίει η φωτιά, θεωρείται ακριβώς ως 'φωτιά από χόρτα'· αν εξαρτώμενη από κοπριά καίει η φωτιά, θεωρείται ακριβώς ως 'φωτιά από κοπριά'. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο εγώ, βραχμάνε, διακηρύσσω την ευγενή υπερκόσμια Διδασκαλία ως τον πλούτο ενός ανθρώπου. Αλλά όταν κάποιος αναθυμάται την αρχαία οικογενειακή παράδοση της μητέρας και του πατέρα του, οπουδήποτε συμβαίνει η επαναγέννηση της ατομικής ύπαρξης, με εκείνη ακριβώς θεωρείται.

«Αν σε οικογένεια της πολεμικής κάστας συμβαίνει η επαναγέννηση της ατομικής ύπαρξης, θεωρείται ακριβώς ως 'της πολεμικής κάστας'· αν σε βραχμανική οικογένεια συμβαίνει η επαναγέννηση της ατομικής ύπαρξης, θεωρείται ακριβώς ως 'βραχμάνος'· αν σε οικογένεια της εμπορικής κάστας συμβαίνει η επαναγέννηση της ατομικής ύπαρξης, θεωρείται ακριβώς ως 'της εμπορικής κάστας'· αν σε οικογένεια της εργατικής κάστας συμβαίνει η επαναγέννηση της ατομικής ύπαρξης, θεωρείται ακριβώς ως 'της εργατικής κάστας'.

«Ακόμη κι αν, βραχμάνε, κάποιος από οικογένεια της πολεμικής κάστας έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, ερχόμενος στη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή που διακήρυξε ο Τατχάγκατα, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου, απέχει από τη μη-άγια ζωή, απέχει από την ψευδολογία, απέχει από τη διχαστική ομιλία, απέχει από τη σκληρή ομιλία, απέχει από τη φλυαρία, δεν είναι πλεονέκτης, δεν έχει κακόβουλο νου, έχει ορθή άποψη, είναι αυτός που επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία.

«Ακόμη κι αν, βραχμάνε, κάποιος από βραχμανική οικογένεια έχει εγκαταλείψει την

οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, ερχόμενος στη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή που διακήρυξε ο Τατχάγκατα, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων... κ.λπ... έχει ορθή άποψη, είναι αυτός που επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία.

«Ακόμη κι αν, βραχμάνε, κάποιος από οικογένεια της εμπορικής κάστας έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, ερχόμενος στη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή που διακήρυξε ο Τατχάγκατα, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων... κ.λπ... έχει ορθή άποψη, είναι αυτός που επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία.

«Ακόμη κι αν κάποιος από οικογένεια της εργατικής κάστας, βραχμάνε, έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, ερχόμενος στη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή που διακήρυξε ο Τατχάγκατα, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων... κ.λπ... έχει ορθή άποψη, είναι αυτός που επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία.

442. «Τι νομίζεις, βραχμάνε, μόνο ένας βραχμάνος είναι ικανός σε αυτή την περιοχή να αναπτύξει νου φιλικότητας χωρίς εχθρότητα και χωρίς κακία, και όχι ένας πολεμιστής, όχι ένας έμπορος, όχι ένας εργάτης;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα. Ένας πολεμιστής επίσης, αγαπητέ Γκόταμα, είναι ικανός σε αυτή την περιοχή να αναπτύξει νου φιλικότητας χωρίς εχθρότητα και χωρίς κακία· ένας βραχμάνος επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... ένας έμπορος επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... ένας εργάτης επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... και οι τέσσερις κάστες επίσης, αγαπητέ Γκόταμα, είναι ικανές σε αυτή την περιοχή να αναπτύξουν νου φιλικότητας χωρίς εχθρότητα και χωρίς κακία». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, βραχμάνε, ακόμη κι αν κάποιος από οικογένεια της πολεμικής κάστας έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, ερχόμενος στη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή που διακήρυξε ο Τατχάγκατα, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων... κ.λπ... έχει ορθή άποψη, είναι αυτός που επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία.

«Ακόμη κι αν από βραχμανική οικογένεια, βραχμάνε... ακόμη κι αν από οικογένεια της εμπορικής κάστας, βραχμάνε... ακόμη κι αν κάποιος από οικογένεια της εργατικής κάστας, βραχμάνε, έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, ερχόμενος στη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή που διακήρυξε ο Τατχάγκατα, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων... κ.λπ... έχει ορθή άποψη, είναι αυτός που επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία.

443. «Τι νομίζεις, βραχμάνε, μόνο ένας βραχμάνος είναι ικανός να πάρει τα σαπούνια για μπάνιο, να πάει στο ποτάμι και να ξεπλύνει τη σκόνη και τη βρωμιά, και όχι ένας πολεμιστής, όχι ένας έμπορος, όχι ένας εργάτης;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα. Ένας πολεμιστής επίσης, αγαπητέ Γκόταμα, είναι ικανός να πάρει τα σαπούνια για μπάνιο, να πάει στο ποτάμι και να ξεπλύνει τη σκόνη και τη βρωμιά· ένας βραχμάνος επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... ένας έμπορος επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... ένας εργάτης επίσης, αγαπητέ Γκόταμα... και οι τέσσερις κάστες επίσης, αγαπητέ Γκόταμα, είναι ικανές να πάρουν τα σαπούνια για μπάνιο, να πάνε στο ποτάμι και να ξεπλύνουν τη σκόνη και τη βρωμιά». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, βραχμάνε, ακόμη κι αν κάποιος από οικογένεια της πολεμικής κάστας έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, ερχόμενος στη

Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή που διακήρυξε ο Τατχάγκατα, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων... κ.λπ... έχει ορθή άποψη, είναι αυτός που επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία.

«Ακόμη κι αν από βραχμανική οικογένεια, βραχμάνε... ακόμη κι αν από οικογένεια της εμπορικής κάστας, βραχμάνε... ακόμη κι αν κάποιος από οικογένεια της εργατικής κάστας, βραχμάνε, έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, ερχόμενος στη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή που διακήρυξε ο Τατχάγκατα, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων... κ.λπ... έχει ορθή άποψη, είναι αυτός που επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία.

444. «Τι νομίζεις, βραχμάνε, εδώ ένας βασιλιάς της πολεμικής κάστας χρισμένος στην κορυφή θα συγκέντρωνε εκατό άνδρες από διάφορες καταγωγές - 'Ελάτε, αξιότιμοι, όσοι εκεί έχουν γεννηθεί από οικογένεια της πολεμικής κάστας, από βραχμανική οικογένεια, από βασιλική οικογένεια, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς από δέντρο σάκα ή σάλα ή σαλάλα ή σανδαλόξυλο ή παντούμακα, ας ανάψουν φωτιά, ας κάνουν να εμφανιστεί θερμότητα· ελάτε όμως, αξιότιμοι, όσοι εκεί έχουν γεννηθεί από οικογένεια παριών, από οικογένεια κυνηγών, από οικογένεια καλαθοπλεκτών, από οικογένεια αμαξοποιών, από οικογένεια σκουπιδιάρηδων, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς από γούρνα σκύλων ή γούρνα χοίρων ή γούρνα πλυντών ή ξύλο ρετσινόδεντρου, ας ανάψουν φωτιά, ας κάνουν να εμφανιστεί θερμότητα';»

«Τι νομίζεις, βραχμάνε, εκείνη η φωτιά που ανάφτηκε από αυτούς που γεννήθηκαν από οικογένεια της πολεμικής κάστας, από βραχμανική οικογένεια, από βασιλική οικογένεια, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς από δέντρο σάκα ή σάλα ή σαλάλα ή σανδαλόξυλο ή παντούμακα, που έκανε να εμφανιστεί θερμότητα, μόνο εκείνη η φωτιά θα είχε φλόγα και χρώμα και λαμπρότητα, και με εκείνη τη φωτιά θα μπορούσε να γίνει ό,τι πρέπει να γίνει με φωτιά· ενώ εκείνη η φωτιά που ανάφτηκε από αυτούς που γεννήθηκαν από οικογένεια παριών, από οικογένεια κυνηγών, από οικογένεια καλαθοπλεκτών, από οικογένεια αμαξοποιών, από οικογένεια σκουπιδιάρηδων, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς από γούρνα σκύλων ή γούρνα χοίρων ή γούρνα πλυντών ή ξύλο ρετσινόδεντρου, που έκανε να εμφανιστεί θερμότητα, εκείνη η φωτιά δεν θα είχε ούτε φλόγα ούτε χρώμα ούτε λαμπρότητα, και με εκείνη τη φωτιά δεν θα μπορούσε να γίνει ό,τι πρέπει να γίνει με φωτιά;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα. Διότι και εκείνη, αγαπητέ Γκόταμα, η φωτιά που ανάφτηκε από αυτούς που γεννήθηκαν από οικογένεια της πολεμικής κάστας, από βραχμανική οικογένεια, από βασιλική οικογένεια, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς από δέντρο σάκα ή σάλα ή σαλάλα ή σανδαλόξυλο ή παντούμακα, που έκανε να εμφανιστεί θερμότητα, εκείνη η φωτιά θα είχε φλόγα και χρώμα και λαμπρότητα, και με εκείνη τη φωτιά θα μπορούσε να γίνει ό,τι πρέπει να γίνει με φωτιά· και εκείνη η φωτιά που ανάφτηκε από αυτούς που γεννήθηκαν από οικογένεια παριών, από οικογένεια κυνηγών, από οικογένεια καλαθοπλεκτών, από οικογένεια αμαξοποιών, από οικογένεια σκουπιδιάρηδων, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς από γούρνα σκύλων ή γούρνα χοίρων ή γούρνα πλυντών ή ξύλο ρετσινόδεντρου, που έκανε να εμφανιστεί θερμότητα, εκείνη η φωτιά θα είχε φλόγα και χρώμα και λαμπρότητα, και με εκείνη τη φωτιά θα μπορούσε να γίνει ό,τι πρέπει να γίνει με φωτιά. Διότι, αγαπητέ Γκόταμα, κάθε φωτιά έχει φλόγα και χρώμα και λαμπρότητα, και με κάθε φωτιά μπορεί να γίνει ό,τι πρέπει να γίνει με φωτιά».

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, βραχμάνε, ακόμη κι αν κάποιος από οικογένεια της πολεμικής κάστας έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, ερχόμενος στη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή που διακήρυξε ο Τατχάγκατα, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων... κ.λπ... έχει ορθή άποψη, είναι αυτός που επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία. Ακόμη κι αν από βραχμανική οικογένεια, βραχμάνε... ακόμη κι αν από οικογένεια της εμπορικής κάστας, βραχμάνε... ακόμη κι αν κάποιος από οικογένεια της εργατικής κάστας, βραχμάνε, έχει εγκαταλείψει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, και αυτός, ερχόμενος στη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή που διακήρυξε ο Τατχάγκατα, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου, απέχει από τη μη-άγια ζωή, απέχει από την ψευδολογία, απέχει από τη διχαστική ομιλία, απέχει από τη σκληρή ομιλία, απέχει από τη φλυαρία, δεν είναι πλεονέκτης, δεν έχει κακόβουλο νου, έχει ορθή άποψη, είναι αυτός που επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Εσουκάρι είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα, θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα!... κ.λπ... Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Εσουκάρι, έκτη.

7. Η ομιλία στον Νταναντζάνι

445. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στο Ρατζάγκαχα, στο Άλσος των Μπαμπού, στο καταφύγιο σίτισης σκιούρων. Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Σαριπούττα περιπλανιόταν στη Νότια Ορεινή Περιοχή με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών. Τότε κάποιος μοναχός που ολοκλήρωσε την απόσυρση κατά την βροχερή εποχή στο Ρατζάγκαχα πήγε προς τη Νότια Ορεινή Περιοχή, εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Σαριπούττα· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Σαριπούττα. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιοσημείωντη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Στον μοναχό που καθόταν στο πλάι, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε αυτό - «Μήπως, φίλε, ο Ευλογημένος είναι υγιής και δυνατός;» «Ο Ευλογημένος, φίλε, είναι υγιής και δυνατός». «Μήπως όμως, φίλε, η Κοινότητα μοναχών είναι υγιής και δυνατή;» «Και η Κοινότητα μοναχών, φίλε, είναι υγιής και δυνατή». «Εδώ, φίλε, στην πύλη Τανντουλαπάλι υπάρχει ένας βραχμάνος ονόματι Νταναντζάνι. Μήπως, φίλε, ο βραχμάνος Νταναντζάνι είναι υγιής και δυνατός;» «Και ο βραχμάνος Νταναντζάνι, φίλε, είναι υγιής και δυνατός». «Μήπως όμως, φίλε, ο βραχμάνος Νταναντζάνι είναι επιμελής;» «Από πού όμως, φίλε, επιμέλεια για τον βραχμάνο Νταναντζάνι; Ο βραχμάνος Νταναντζάνι, φίλε, στηριζόμενος στον βασιλιά ληστεύει τους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες, στηριζόμενος στους βραχμάνους και τους οικοδεσπότες ληστεύει τον βασιλιά. Και η σύζυγός του που ήταν πιστή, φερμένη από πιστή οικογένεια, αυτή πέθανε· μια άλλη σύζυγος άπιστη, φερμένη από άπιστη οικογένεια». «Αλίμονο, φίλε, ακούσαμε κάτι δυσάρεστο, αλίμονο, φίλε, ακούσαμε κάτι δυσάρεστο· εμείς που ακούσαμε ότι ο βραχμάνος Νταναντζάνι είναι αμελής. Ίσως κάποτε εμείς να συναντούσαμε τον βραχμάνο Νταναντζάνι, ίσως να γινόταν κάποια συνομιλία».

446. Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα, αφού διέμεινε στη Νότια Ορεινή Περιοχή όσο επιθυμούσε, αναχώρησε για περιπλάνηση προς τη Ρατζάγκαχα. Περιπλανώμενος σταδιακά, έφτασε στη Ρατζάγκαχα. Εκεί ο σεβάσμιος Σαριπούττα διέμενε στο

Ρατζάγκαχα, στο Άλσος των Μπαμπού, στο καταφύγιο σίτισης σκιούρων. Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στη Ρατζάγκαχα για προσφερόμενη τροφή. Εκείνη την περίοδο ο βραχμάνος Ντανατζάνι έβαζε να αρμέγουν τις αγελάδες στο στάβλο έξω από την πόλη. Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα, αφού περπάτησε στη Ρατζάγκαχα για προσφερόμενη τροφή, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, πλησίασε τον βραχμάνο Ντανατζάνι. Ο βραχμάνος Ντανατζάνι είδε τον σεβάσμιο Σαριπούττα να έρχεται από μακριά. Αφού τον είδε, πλησίασε τον σεβάσμιο Σαριπούττα· αφού πλησίασε, είπε στον σεβάσμιο Σαριπούττα: «Από εδώ, αξιότιμε Σαριπούττα, υπάρχει γάλα· ας πιει πρώτα, μετά θα είναι η ώρα για το γεύμα». «Αρκετά, βραχμάνε. Έχει γίνει σήμερα το καθήκον του γεύματός μου. Στη βάση τάδε δένδρου θα είναι η ημερήσια διαμονή μου. Έλα εκεί». «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο βραχμάνος Ντανατζάνι στον σεβάσμιο Σαριπούττα. Τότε ο βραχμάνος Ντανατζάνι, μετά το γεύμα, αφού έφαγε το πρωινό του, πήγε στον σεβάσμιο Σαριπούττα· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Σαριπούττα. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιοσημείωτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Στον βραχμάνο Ντανατζάνι που καθόταν στο πλάι, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε αυτό: «Είσαι, Ντανατζάνι, επιμελής;» «Από πού, αξιότιμε Σαριπούττα, επιμέλεια για εμάς που πρέπει να συντηρούμε τη μητέρα και τον πατέρα, πρέπει να συντηρούμε τα παιδιά και τη σύζυγο, πρέπει να συντηρούμε τους δούλους και τους εργάτες, πρέπει να εκπληρώνουμε τα καθήκοντα προς τους φίλους και τους συμβούλους, πρέπει να εκπληρώνουμε τα καθήκοντα προς τους συγγενείς και τους ομόιμους, πρέπει να εκπληρώνουμε τα καθήκοντα προς τους φιλοξενούμενους, πρέπει να εκπληρώνουμε τα καθήκοντα προς τους προγόνους που έχουν πεθάνει, πρέπει να εκπληρώνουμε τα καθήκοντα προς τις θεότητες, πρέπει να εκπληρώνουμε τα καθήκοντα προς τον βασιλιά, και αυτό το σώμα πρέπει να τρέφεται και να ενδυναμώνεται;»

447. «Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, εδώ κάποιος εξαιτίας της μητέρας και του πατέρα θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτόν εξαιτίας της συμπεριφοράς αντίθετης στη Διδασκαλία και της άδικης συμπεριφοράς οι φύλακες της κόλασης θα τον έσερναν στην κόλαση. Θα μπορούσε άραγε αυτός να πετύχει: 'εγώ εξαιτίας της μητέρας και του πατέρα συμπεριφέρθηκα αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη με σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης', ή η μητέρα και ο πατέρας του θα μπορούσαν να πετύχουν: 'αυτός εξαιτίας μας συμπεριφέρθηκε αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη τον σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Σαριπούττα. Αλλά ενώ θα ούρλιαζε, οι φύλακες της κόλασης θα τον έριχναν στην κόλαση».

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, εδώ κάποιος εξαιτίας των παιδιών και της συζύγου θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτόν εξαιτίας της συμπεριφοράς αντίθετης στη Διδασκαλία και της άδικης συμπεριφοράς οι φύλακες της κόλασης θα τον έσερναν στην κόλαση. Θα μπορούσε άραγε αυτός να πετύχει: 'εγώ εξαιτίας των παιδιών και της συζύγου συμπεριφέρθηκα αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη με σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης', ή τα παιδιά και η σύζυγός του θα μπορούσαν να πετύχουν: 'αυτός εξαιτίας μας συμπεριφέρθηκε αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη τον σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Σαριπούττα. Αλλά ενώ θα ούρλιαζε, οι φύλακες της κόλασης θα τον έριχναν στην κόλαση».

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, εδώ κάποιος εξαιτίας των δούλων, των εργατών και των υπηρετών θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτόν εξαιτίας της συμπεριφοράς αντίθετης στη Διδασκαλία και της άδικης συμπεριφοράς οι φύλακες της κόλασης θα τον έσερναν στην κόλαση. Θα μπορούσε άραγε αυτός να πετύχει: 'εγώ εξαιτίας των δούλων, των εργατών και των υπηρετών συμπεριφέρθηκα αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη με σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης', ή οι δούλοι, οι εργάτες και οι υπηρέτες του θα μπορούσαν να πετύχουν: 'αυτός εξαιτίας μας συμπεριφέρθηκε αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη τον σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Σαριπούττα. Αλλά ενώ θα ούρλιαζε, οι φύλακες της κόλασης θα τον έριχναν στην κόλαση».

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, εδώ κάποιος εξαιτίας των φίλων και των συμβούλων θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτόν εξαιτίας της συμπεριφοράς αντίθετης στη Διδασκαλία και της άδικης συμπεριφοράς οι φύλακες της κόλασης θα τον έσερναν στην κόλαση. Θα μπορούσε άραγε αυτός να πετύχει: 'εγώ εξαιτίας των φίλων και των συμβούλων συμπεριφέρθηκα αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη με σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης', ή οι φίλοι και οι σύμβουλοί του θα μπορούσαν να πετύχουν: 'αυτός εξαιτίας μας συμπεριφέρθηκε αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη τον σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Σαριπούττα. Αλλά ενώ θα ούρλιαζε, οι φύλακες της κόλασης θα τον έριχναν στην κόλαση».

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, εδώ κάποιος εξαιτίας των συγγενών και των ομόαιμων θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτόν εξαιτίας της συμπεριφοράς αντίθετης στη Διδασκαλία και της άδικης συμπεριφοράς οι φύλακες της κόλασης θα τον έσερναν στην κόλαση. Θα μπορούσε άραγε αυτός να πετύχει: 'εγώ εξαιτίας των συγγενών και των ομόαιμων συμπεριφέρθηκα αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη με σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης', ή οι συγγενείς και οι ομόαιμοί του θα μπορούσαν να πετύχουν: 'αυτός εξαιτίας μας συμπεριφέρθηκε αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη τον σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Σαριπούττα. Αλλά ενώ θα ούρλιαζε, οι φύλακες της κόλασης θα τον έριχναν στην κόλαση».

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, εδώ κάποιος εξαιτίας των φιλοξενούμενων θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτόν εξαιτίας της συμπεριφοράς αντίθετης στη Διδασκαλία και της άδικης συμπεριφοράς οι φύλακες της κόλασης θα τον έσερναν στην κόλαση. Θα μπορούσε άραγε αυτός να πετύχει: 'εγώ εξαιτίας των φιλοξενούμενων συμπεριφέρθηκα αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη με σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης', ή οι φιλοξενούμενοί του θα μπορούσαν να πετύχουν: 'αυτός εξαιτίας μας συμπεριφέρθηκε αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη τον σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Σαριπούττα. Αλλά ενώ θα ούρλιαζε, οι φύλακες της κόλασης θα τον έριχναν στην κόλαση».

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, εδώ κάποιος εξαιτίας των προγόνων που έχουν πεθάνει θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτόν εξαιτίας της συμπεριφοράς αντίθετης στη Διδασκαλία και της άδικης συμπεριφοράς οι φύλακες της κόλασης θα τον έσερναν στην κόλαση. Θα μπορούσε άραγε αυτός να πετύχει: 'εγώ εξαιτίας των προγόνων που έχουν πεθάνει συμπεριφέρθηκα αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη με σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης', ή οι

πρόγονοι που έχουν πεθάνει θα μπορούσαν να πετύχουν: 'αυτός εξαιτίας μας συμπεριφέρθηκε αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη τον σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Σαριπούττα. Αλλά ενώ θα ούρλιαζε, οι φύλακες της κόλασης θα τον έριχναν στην κόλαση».

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, εδώ κάποιος εξαιτίας των θεοτήτων θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτόν εξαιτίας της συμπεριφοράς αντίθετης στη Διδασκαλία και της άδικης συμπεριφοράς οι φύλακες της κόλασης θα τον έσερναν στην κόλαση. Θα μπορούσε άραγε αυτός να πετύχει: 'εγώ εξαιτίας των θεοτήτων συμπεριφέρθηκα αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη με σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης', ή οι θεότητες θα μπορούσαν να πετύχουν: 'αυτός εξαιτίας μας συμπεριφέρθηκε αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη τον σύρετε στην κόλαση, φύλακες της κόλασης';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Σαριπούττα. Αλλά ενώ θα ούρλιαζε, οι φύλακες της κόλασης θα τον έριχναν στην κόλαση».

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, εδώ κάποιος εξαιτίας του βασιλιά θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, και αυτόν εξαιτίας της συμπεριφοράς αντίθετης στη Διδασκαλία και της άδικης συμπεριφοράς οι φύλακες της κόλασης θα τον έσερναν στην κόλαση. Θα μπορούσε άραγε αυτός να πετύχει: 'εγώ εξαιτίας του βασιλιά συμπεριφέρθηκα αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη με σύρουν οι φύλακες της κόλασης στην κόλαση', ή θα μπορούσε ο βασιλιάς να πετύχει γι' αυτόν: 'αυτός εξαιτίας μας συμπεριφέρθηκε αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη τον σύρουν οι φύλακες της κόλασης στην κόλαση';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Σαριπούττα. Αλλά ενώ θα ούρλιαζε, οι φύλακες της κόλασης θα τον έριχναν στην κόλαση».

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, εδώ κάποιος για χάρη της ευχαρίστησης του σώματος και για χάρη της τροφοδοσίας του θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, και αυτόν εξαιτίας της συμπεριφοράς αντίθετης στη Διδασκαλία και της άδικης συμπεριφοράς οι φύλακες της κόλασης θα τον έσερναν στην κόλαση. Θα μπορούσε άραγε αυτός να πετύχει: 'εγώ για χάρη της ευχαρίστησης του σώματος και για χάρη της τροφοδοσίας του συμπεριφέρθηκα αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη με σύρουν οι φύλακες της κόλασης στην κόλαση', ή θα μπορούσαν οι άλλοι να πετύχουν γι' αυτόν: 'αυτός για χάρη της ευχαρίστησης του σώματος και για χάρη της τροφοδοσίας του συμπεριφέρθηκε αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, μη τον σύρουν οι φύλακες της κόλασης στην κόλαση';» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Σαριπούττα. Αλλά ενώ θα ούρλιαζε, οι φύλακες της κόλασης θα τον έριχναν στην κόλαση».

448. «Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, αυτός που εξαιτίας της μητέρας και του πατέρα θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, ή αυτός που εξαιτίας της μητέρας και του πατέρα θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια· ποιο είναι ανώτερο;» «Αυτός πράγματι, αξιότιμε Σαριπούττα, που εξαιτίας της μητέρας και του πατέρα θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτό δεν είναι ανώτερο· αλλά αυτός, αξιότιμε Σαριπούττα, που εξαιτίας της μητέρας και του πατέρα θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια, αυτό πράγματι εδώ είναι ανώτερο. Από τη συμπεριφορά αντίθετη στη Διδασκαλία και την άδικη συμπεριφορά, αξιότιμε Σαριπούττα, η συμπεριφορά σύμφωνη με τη Διδασκαλία και η δίκαιη συμπεριφορά είναι ανώτερη». «Υπάρχουν πράγματι, Ντανατζάνι, άλλες δίκαιες δραστηριότητες με αιτία, με τις οποίες είναι δυνατόν και τη μητέρα και τον πατέρα να συντηρεί κανείς, και να μη διαπράττει κακόβουλη πράξη, και να ακολουθεί την αξιέπαινη πρακτική.

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, αυτός που εξαιτίας των παιδιών και της συζύγου θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, ή αυτός που εξαιτίας των παιδιών και της συζύγου θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια· ποιο είναι ανώτερο;» «Αυτός πράγματι, αξιότιμε Σαριπούττα, που εξαιτίας των παιδιών και της συζύγου θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτό δεν είναι ανώτερο· αλλά αυτός, αξιότιμε Σαριπούττα, που εξαιτίας των παιδιών και της συζύγου θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια, αυτό πράγματι εδώ είναι ανώτερο. Από τη συμπεριφορά αντίθετη στη Διδασκαλία και την άδικη συμπεριφορά, αξιότιμε Σαριπούττα, η συμπεριφορά σύμφωνη με τη Διδασκαλία και η δίκαιη συμπεριφορά είναι ανώτερη». «Υπάρχουν πράγματι, Ντανατζάνι, άλλες δίκαιες δραστηριότητες με αιτία, με τις οποίες είναι δυνατόν και τα παιδιά και τη σύζυγο να συντηρεί κανείς, και να μη διαπράττει κακόβουλη πράξη, και να ακολουθεί την αξιέπαινη πρακτική.

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, αυτός που εξαιτίας των δούλων, των εργατών και των υπηρετών θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, ή αυτός που εξαιτίας των δούλων, των εργατών και των υπηρετών θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια· ποιο είναι ανώτερο;» «Αυτός πράγματι, αξιότιμε Σαριπούττα, που εξαιτίας των δούλων, των εργατών και των υπηρετών θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτό δεν είναι ανώτερο· αλλά αυτός, αξιότιμε Σαριπούττα, που εξαιτίας των δούλων, των εργατών και των υπηρετών θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια, αυτό πράγματι εδώ είναι ανώτερο. Από τη συμπεριφορά αντίθετη στη Διδασκαλία και την άδικη συμπεριφορά, αξιότιμε Σαριπούττα, η συμπεριφορά σύμφωνη με τη Διδασκαλία και η δίκαιη συμπεριφορά είναι ανώτερη». «Υπάρχουν πράγματι, Ντανατζάνι, άλλες δίκαιες δραστηριότητες με αιτία, με τις οποίες είναι δυνατόν και τους δούλους, τους εργάτες και τους υπηρέτες να συντηρεί κανείς, και να μη διαπράττει κακόβουλη πράξη, και να ακολουθεί την αξιέπαινη πρακτική.

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, αυτός που εξαιτίας των φίλων και των συμβούλων θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, ή αυτός που εξαιτίας των φίλων και των συμβούλων θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια· ποιο είναι ανώτερο;» «Αυτός πράγματι, αξιότιμε Σαριπούττα, που εξαιτίας των φίλων και των συμβούλων θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτό δεν είναι ανώτερο· αλλά αυτός, αξιότιμε Σαριπούττα, που εξαιτίας των φίλων και των συμβούλων θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια, αυτό πράγματι εδώ είναι ανώτερο. Από τη συμπεριφορά αντίθετη στη Διδασκαλία και την άδικη συμπεριφορά, αξιότιμε Σαριπούττα, η συμπεριφορά σύμφωνη με τη Διδασκαλία και η δίκαιη συμπεριφορά είναι ανώτερη». «Υπάρχουν πράγματι, Ντανατζάνι, άλλες δίκαιες δραστηριότητες με αιτία, με τις οποίες είναι δυνατόν και τα καθήκοντα προς τους φίλους και τους συμβούλους να εκπληρώνει κανείς, και να μη διαπράττει κακόβουλη πράξη, και να ακολουθεί την αξιέπαινη πρακτική.

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, αυτός που εξαιτίας των συγγενών και των ομόαιμων θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, ή αυτός που εξαιτίας των συγγενών και των ομόαιμων θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια· ποιο είναι ανώτερο;» «Αυτός πράγματι, αξιότιμε Σαριπούττα, που εξαιτίας των συγγενών και των ομόαιμων θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και

άδικα, αυτό δεν είναι ανώτερο· αλλά αυτός, αξιότιμε Σαριπούττα, που εξαιτίας των συγγενών και των ομόαιμων θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια, αυτό πράγματι εδώ είναι ανώτερο. Από τη συμπεριφορά αντίθετη στη Διδασκαλία και την άδικη συμπεριφορά, αξιότιμε Σαριπούττα, η συμπεριφορά σύμφωνη με τη Διδασκαλία και η δίκαιη συμπεριφορά είναι ανώτερη». «Υπάρχουν πράγματι, Ντανατζάνι, άλλες δίκαιες δραστηριότητες με αιτία, με τις οποίες είναι δυνατόν και τα καθήκοντα προς τους συγγενείς και τους ομόαιμους να εκπληρώνει κανείς, και να μη διαπράττει κακόβουλη πράξη, και να ακολουθεί την αξιέπαινη πρακτική.

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, αυτός που εξαιτίας των φιλοξενούμενων θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, ή αυτός που εξαιτίας των φιλοξενούμενων θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια· ποιο είναι ανώτερο;» «Όποιος πράγματι, αξιότιμε Σαριπούττα, εξαιτίας των φιλοξενούμενων θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτό δεν είναι ανώτερο· αλλά όποιος, αξιότιμε Σαριπούττα, εξαιτίας των φιλοξενούμενων θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια, αυτό πράγματι εδώ είναι ανώτερο. Από τη συμπεριφορά αντίθετη στη Διδασκαλία και την άδικη συμπεριφορά, αξιότιμε Σαριπούττα, η συμπεριφορά σύμφωνη με τη Διδασκαλία και η δίκαιη συμπεριφορά είναι ανώτερη». «Υπάρχουν πράγματι, Ντανατζάνι, άλλες δίκαιες δραστηριότητες με αιτία, με τις οποίες είναι δυνατόν και τα καθήκοντα προς τους φιλοξενούμενους να εκπληρώσει κανείς, και να μη διαπράξει κακόβουλη πράξη, και να ακολουθήσει την αξιέπαινη πρακτική.

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, αυτός που εξαιτίας των προγόνων που έχουν πεθάνει θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, ή αυτός που εξαιτίας των προγόνων που έχουν πεθάνει θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια· ποιο είναι ανώτερο;» «Όποιος πράγματι, αξιότιμε Σαριπούττα, εξαιτίας των προγόνων που έχουν πεθάνει θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτό δεν είναι ανώτερο· αλλά όποιος, αξιότιμε Σαριπούττα, εξαιτίας των προγόνων που έχουν πεθάνει θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια, αυτό πράγματι εδώ είναι ανώτερο. Από τη συμπεριφορά αντίθετη στη Διδασκαλία και την άδικη συμπεριφορά, αξιότιμε Σαριπούττα, η συμπεριφορά σύμφωνη με τη Διδασκαλία και η δίκαιη συμπεριφορά είναι ανώτερη». «Υπάρχουν πράγματι, Ντανατζάνι, άλλες δίκαιες δραστηριότητες με αιτία, με τις οποίες είναι δυνατόν και τα καθήκοντα προς τους προγόνους που έχουν πεθάνει να εκπληρώσει κανείς, και να μη διαπράξει κακόβουλη πράξη, και να ακολουθήσει την αξιέπαινη πρακτική.

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, αυτός που εξαιτίας των θεοτήτων θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, ή αυτός που εξαιτίας των θεοτήτων θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια· ποιο είναι ανώτερο;» «Όποιος πράγματι, αξιότιμε Σαριπούττα, εξαιτίας των θεοτήτων θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτό δεν είναι ανώτερο· αλλά όποιος, αξιότιμε Σαριπούττα, εξαιτίας των θεοτήτων θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια, αυτό πράγματι εδώ είναι ανώτερο. Από τη συμπεριφορά αντίθετη στη Διδασκαλία και την άδικη συμπεριφορά, αξιότιμε Σαριπούττα, η συμπεριφορά σύμφωνη με τη Διδασκαλία και η δίκαιη συμπεριφορά είναι ανώτερη». «Υπάρχουν

πράγματι, Ντανατζάνι, άλλες δίκαιες δραστηριότητες με αιτία, με τις οποίες είναι δυνατόν και τα καθήκοντα προς τις θεότητες να εκπληρώσει κανείς, και να μη διαπράξει κακόβουλη πράξη, και να ακολουθήσει την αξιέπαινη πρακτική.

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, αυτός που εξαιτίας του βασιλιά θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, ή αυτός που εξαιτίας του βασιλιά θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια· ποιο είναι ανώτερο;» «Όποιος πράγματι, αξιότιμε Σαριπούττα, εξαιτίας του βασιλιά θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτό δεν είναι ανώτερο· αλλά όποιος, αξιότιμε Σαριπούττα, εξαιτίας του βασιλιά θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια, αυτό πράγματι εδώ είναι ανώτερο. Από τη συμπεριφορά αντίθετη στη Διδασκαλία και την άδικη συμπεριφορά, αξιότιμε Σαριπούττα, η συμπεριφορά σύμφωνη με τη Διδασκαλία και η δίκαιη συμπεριφορά είναι ανώτερη». «Υπάρχουν πράγματι, Ντανατζάνι, άλλες δίκαιες δραστηριότητες με αιτία, με τις οποίες είναι δυνατόν και τα καθήκοντα προς τον βασιλιά να εκπληρώσει κανείς, και να μη διαπράξει κακόβουλη πράξη, και να ακολουθήσει την αξιέπαινη πρακτική.

«Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, αυτός που για χάρη της ευχαρίστησης του σώματος και για χάρη της τροφοδοσίας του θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, ή αυτός που για χάρη της ευχαρίστησης του σώματος και για χάρη της τροφοδοσίας του θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια· ποιο είναι ανώτερο;» «Όποιος πράγματι, αξιότιμε Σαριπούττα, για χάρη της ευχαρίστησης του σώματος και για χάρη της τροφοδοσίας του θα συμπεριφερόταν αντίθετα στη Διδασκαλία και άδικα, αυτό δεν είναι ανώτερο· αλλά όποιος, αξιότιμε Σαριπούττα, για χάρη της ευχαρίστησης του σώματος και για χάρη της τροφοδοσίας του θα συμπεριφερόταν σύμφωνα με τη Διδασκαλία και δίκαια, αυτό πράγματι εδώ είναι ανώτερο. Από τη συμπεριφορά αντίθετη στη Διδασκαλία και την άδικη συμπεριφορά, αξιότιμε Σαριπούττα, η συμπεριφορά σύμφωνη με τη Διδασκαλία και η δίκαιη συμπεριφορά είναι ανώτερη». «Υπάρχουν πράγματι, Ντανατζάνι, άλλες δίκαιες δραστηριότητες με αιτία, με τις οποίες είναι δυνατόν και το σώμα να ευχαριστήσει και να τροφοδοτήσει κανείς, και να μη διαπράξει κακόβουλη πράξη, και να ακολουθήσει την αξιέπαινη πρακτική».

449. Τότε ο βραχμάνος Ντανατζάνι, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του σεβάσμιου Σαριπούττα, σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε. Τότε ο βραχμάνος Ντανατζάνι, αργότερα, αρρώστησε, ταλαιπωρήθηκε και έγινε βαριά ασθενής. Τότε ο βραχμάνος Ντανατζάνι απευθύνθηκε σε κάποιον άνθρωπο: «Έλα εσύ, άνθρωπε, πήγαινε εκεί που είναι ο Ευλογημένος· αφού πας, εκ μέρους μου απόδωσε σεβασμό με το κεφάλι σου στα πόδια του Ευλογημένου: "Ο βραχμάνος Ντανατζάνι, σεβάσμιε κύριε, είναι άρρωστος, ταλαιπωρημένος, βαριά ασθενής. Αυτός αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του Ευλογημένου". Και πήγαινε εκεί που είναι ο σεβάσμιος Σαριπούττα· αφού πας, εκ μέρους μου απόδωσε σεβασμό με το κεφάλι σου στα πόδια του σεβάσμιου Σαριπούττα: "Ο βραχμάνος Ντανατζάνι, σεβάσμιε κύριε, είναι άρρωστος, ταλαιπωρημένος, βαριά ασθενής. Αυτός αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του σεβάσμιου Σαριπούττα". Και πες έτσι: "Καλό θα ήταν, σεβάσμιε κύριε, αν ο σεβάσμιος Σαριπούττα έρθει στην κατοικία του βραχμάνου Ντανατζάνι από συμπόνια"». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε εκείνος ο άνθρωπος στον βραχμάνο Ντανατζάνι και πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι,

εκείνος ο άνθρωπος είπε στον Ευλογημένο: «Ο βραχμάνος Ντανατζάνι, σεβάσμιε κύριε, είναι άρρωστος, ταλαιπωρημένος, βαριά ασθενής. Αυτός αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του Ευλογημένου». Και πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Σαριπούττα· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον σεβάσμιο Σαριπούττα και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, εκείνος ο άνθρωπος είπε στον σεβάσμιο Σαριπούττα: «Ο βραχμάνος Ντανατζάνι, σεβάσμιε κύριε, είναι άρρωστος, ταλαιπωρημένος, βαριά ασθενής. Αυτός αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του σεβάσμιου Σαριπούττα, και λέει επίσης: "Καλό θα ήταν, σεβάσμιε κύριε, αν ο σεβάσμιος Σαριπούττα έρθει στην κατοικία του βραχμάνου Ντανατζάνι από συμπόνια"». Ο σεβάσμιος Σαριπούττα αποδέχθηκε με σιωπή.

450. Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα, αφού ντύθηκε και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, πήγε στην κατοικία του βραχμάνου Ντανατζάνι· αφού έφτασε, κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Αφού κάθισε, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον βραχμάνο Ντανατζάνι - «Μήπως, Ντανατζάνι, είσαι καλά, μήπως τα βγάζεις πέρα; Μήπως τα δυσάρεστα αισθήματα υποχωρούν, όχι εντείνονται; Είναι εμφανής η υποχώρησή τους, όχι η ένταση;» «Δεν είμαι καλά, αξιότιμε Σαριπούττα, δεν τα βγάζω πέρα. Έντονα δυσάρεστα αισθήματα εντείνονται σε μένα, δεν υποχωρούν. Είναι εμφανής η έντασή τους, όχι η υποχώρηση. Όπως, αξιότιμε Σαριπούττα, ένας δυνατός άνδρας θα τρυπούσε την κορυφή του κεφαλιού με αιχμηρή αιχμή· ακριβώς έτσι, αξιότιμε Σαριπούττα, υπερβολικοί άνεμοι χτυπούν την κορυφή του κεφαλιού. Δεν είμαι καλά, αξιότιμε Σαριπούττα, δεν τα βγάζω πέρα. Έντονα δυσάρεστα αισθήματα εντείνονται σε μένα, δεν υποχωρούν. Είναι εμφανής η έντασή τους, όχι η υποχώρηση. Όπως, αξιότιμε Σαριπούττα, ένας δυνατός άνδρας θα έδενε ένα σφιχτό επίδεσμο στο κεφάλι με ένα γερό δερμάτινο λουρί· ακριβώς έτσι, αξιότιμε Σαριπούττα, υπάρχουν υπερβολικοί πονοκέφαλοι στο κεφάλι. Δεν είμαι καλά, αξιότιμε Σαριπούττα, δεν τα βγάζω πέρα. Έντονα δυσάρεστα αισθήματα εντείνονται σε μένα, δεν υποχωρούν. Είναι εμφανής η έντασή τους, όχι η υποχώρηση. Όπως, αξιότιμε Σαριπούττα, ένας επιδέξιος χασάπης ή ο μαθητευόμενος χασάπης θα έκοβε την κοιλιά με κοφτερό μαχαίρι σφαγής· ακριβώς έτσι, αξιότιμε Σαριπούττα, υπερβολικοί άνεμοι κόβουν την κοιλιά. Δεν είμαι καλά, αξιότιμε Σαριπούττα, δεν τα βγάζω πέρα. Έντονα δυσάρεστα αισθήματα εντείνονται σε μένα, δεν υποχωρούν. Είναι εμφανής η έντασή τους, όχι η υποχώρηση. Όπως, αξιότιμε Σαριπούττα, δύο δυνατοί άνδρες, αφού πιάσουν έναν πιο αδύναμο άνδρα από τα δύο χέρια, θα τον έψηναν και θα τον κατέκαιγαν πάνω από λάκκο με κάρβουνα· ακριβώς έτσι, αξιότιμε Σαριπούττα, υπάρχει υπερβολικό κάψιμο στο σώμα. Δεν είμαι καλά, αξιότιμε Σαριπούττα, δεν τα βγάζω πέρα. Έντονα δυσάρεστα αισθήματα εντείνονται σε μένα, δεν υποχωρούν. Είναι εμφανής η έντασή τους, όχι η υποχώρηση».

451. «Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, ποιο είναι ανώτερο - η κόλαση ή το ζωικό βασίλειο;» «Από την κόλαση, αξιότιμε Σαριπούττα, το ζωικό βασίλειο είναι ανώτερο». «Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, ποιο είναι ανώτερο - το ζωικό βασίλειο ή η σφαίρα των φαντασμάτων;» «Από το ζωικό βασίλειο, αξιότιμε Σαριπούττα, η σφαίρα των φαντασμάτων είναι ανώτερη». «Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, ποιο είναι ανώτερο - η σφαίρα των φαντασμάτων ή οι άνθρωποι;» «Από τη σφαίρα των φαντασμάτων, αξιότιμε Σαριπούττα, οι άνθρωποι είναι ανώτεροι». «Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, ποιο είναι ανώτερο - οι άνθρωποι ή οι θεοί που κυβερνώνται από τους τέσσερις μεγάλους βασιλείς;» «Από τους ανθρώπους, αξιότιμε Σαριπούττα, οι θεοί που κυβερνώνται από τους τέσσερις μεγάλους βασιλείς είναι ανώτεροι». «Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, ποιο

είναι ανώτερο - οι θεοί που κυβερνώνται από τους τέσσερις μεγάλους βασιλείς ή οι Τριάντα Τρεις θεοί;» «Από τους θεούς που κυβερνώνται από τους τέσσερις μεγάλους βασιλείς, αξιότιμε Σαριπούττα, οι Τριάντα Τρεις θεοί είναι ανώτεροι». «Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, ποιο είναι ανώτερο - οι Τριάντα Τρεις θεοί ή οι θεοί Γιάμα;» «Από τους Τριάντα Τρεις θεούς, αξιότιμε Σαριπούττα, οι θεοί Γιάμα είναι ανώτεροι». «Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, ποιο είναι ανώτερο - οι θεοί Γιάμα ή οι θεοί Τουσίτα;» «Από τους θεούς Γιάμα, αξιότιμε Σαριπούττα, οι θεοί Τουσίτα είναι ανώτεροι». «Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, ποιο είναι ανώτερο - οι θεοί Τουσίτα ή οι δημιουργοχαρείς θεοί;» «Από τους θεούς Τουσίτα, αξιότιμε Σαριπούττα, οι δημιουργοχαρείς θεοί είναι ανώτεροι». «Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, ποιο είναι ανώτερο - οι δημιουργοχαρείς θεοί ή οι θεοί που ελέγχουν τα δημιουργήματα άλλων;» «Από τους δημιουργοχαρείς θεούς, αξιότιμε Σαριπούττα, οι θεοί που ελέγχουν τα δημιουργήματα άλλων είναι ανώτεροι». «Τι νομίζεις, Ντανατζάνι, ποιο είναι ανώτερο - οι θεοί που ελέγχουν τα δημιουργήματα άλλων ή ο κόσμος του Βράχμα;» «'Ο κόσμος του Βράχμα' - ο αξιότιμος Σαριπούττα είπε· 'ο κόσμος του Βράχμα' - ο αξιότιμος Σαριπούττα είπε».

Τότε στον σεβάσμιο Σαριπούττα ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτοί οι βραχμάνοι είναι προσηλωμένοι στον κόσμο του Βράχμα. Γιατί να μη διδάξω στον βραχμάνο Ντανατζάνι την οδό για τη συνύπαρξη με τους θεούς Βράχμα;» «Θα σου διδάξω, Ντανατζάνι, την οδό για τη συνύπαρξη με τους θεούς Βράχμα· άκουσέ το, πρόσεχε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο βραχμάνος Ντανατζάνι στον σεβάσμιο Σαριπούττα. Ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε αυτό - «Και ποια, Ντανατζάνι, είναι η οδός για τη συνύπαρξη με τους θεούς Βράχμα; Εδώ, Ντανατζάνι, ένας μοναχός, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, διαμένει· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη· έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, διαμένει. Αυτή, Ντανατζάνι, είναι η οδός για τη συνύπαρξη με τους θεούς Βράχμα».

452. «Επιπλέον, Ντανατζάνι, ένας μοναχός με νου συνοδευόμενο από συμπόνια... κ.λπ... με νου συνοδευόμενο από αλτρουιστική χαρά... με νου συνοδευόμενο από αταραξία, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, διαμένει· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη· Έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από αταραξία, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, διαμένει. Αυτή, Ντανατζάνι, είναι η οδός για τη συνύπαρξη με τους θεούς Βράχμα». Λοιπόν, αγαπητέ Σαριπούττα, εκ μέρους μου απόδωσε σεβασμό με το κεφάλι σου στα πόδια του Ευλογημένου - "Ο βραχμάνος Ντανατζάνι, σεβάσμιε κύριε, είναι άρρωστος, ταλαιπωρημένος, βαριά ασθενής. Αυτός αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του Ευλογημένου". Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα, αφού εδραίωσε τον βραχμάνο Ντανατζάνι στον κατώτερο κόσμο του Βράχμα ενώ υπήρχε κάτι ανώτερο που έπρεπε να γίνει, σηκώθηκε από τη θέση του και έφυγε. Τότε ο βραχμάνος Ντανατζάνι, λίγο μετά την αναχώρηση του σεβάσμιου Σαριπούττα, πέθανε και επαναγεννήθηκε στον κόσμο του Βράχμα.

453. Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Αυτός, μοναχοί, ο Σαριπούττα, αφού εδραίωσε τον βραχμάνο Ντανατζάνι στον κατώτερο κόσμο του Βράχμα ενώ υπήρχε κάτι ανώτερο που έπρεπε να γίνει, σηκώθηκε από τη θέση του

και έφυγε». Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα πήγε προς τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι· καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον Ευλογημένο: «Ο βραχμάνος Ντανατζάνι, σεβάσμιε κύριε, είναι άρρωστος, ταλαιπωρημένος, βαριά ασθενής. Αυτός αποδίδει σεβασμό με το κεφάλι του στα πόδια του Ευλογημένου». «Γιατί όμως εσύ, Σαριπούττα, αφού εδραίωσες τον βραχμάνο Ντανατζάνι στον κατώτερο κόσμο του Βράχμα ενώ υπήρχε κάτι ανώτερο που έπρεπε να γίνει, σηκώθηκες από τη θέση σου και έφυγες;» «Σε μένα, σεβάσμιε κύριε, έτσι ήταν - 'Αυτοί οι βραχμάνοι είναι προσηλωμένοι στον κόσμο του Βράχμα. Γιατί να μη διδάξω στον βραχμάνο Ντανατζάνι την οδό για τη συνύπαρξη με τους θεούς Βράχμα;» «Ο βραχμάνος Ντανατζάνι, Σαριπούττα, πέθανε και επαναγεννήθηκε στον κόσμο του Βράχμα».

Τέλος της ομιλίας Ντανάντζανι, έβδομη.

8. Η ομιλία στον Βάσεττα

454. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στην Ισχανάνγκαλα, στο δασώδες άλσος της Ισχανάνγκαλα. Εκείνη την περίοδο αρκετοί διάσημοι πλούσιοι βραχμάνοι διέμεναν στην Ισχανάνγκαλα, όπως: ο βραχμάνος Τσανγκί, ο βραχμάνος Τάρουκκχα, ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι, ο βραχμάνος Τζάνουσσόνι, ο βραχμάνος Τοντέγια και άλλοι διάσημοι πλούσιοι βραχμάνοι. Τότε, καθώς οι νεαροί Βασέτθα και Μπαρναντβάτζα περπατούσαν πέρα-δώθε κάνοντας περίπατο με τα πόδια, εγέρθηκε αυτή η συζήτηση μεταξύ τους - «Πώς, αγαπητέ, γίνεται κάποιος βραχμάνος;» Ο νεαρός Μπαρναντβάτζα είπε έτσι: «Όταν, αγαπητέ, κάποιος είναι καλής καταγωγής και από τις δύο πλευρές, από τη μητέρα και από τον πατέρα, με αγνή γενεαλογία μέχρι την έβδομη γενιά προγόνων, ακατηγόρητος και αδιάβλητος όσον αφορά την καταγωγή - σε αυτό το σημείο, αγαπητέ, γίνεται κάποιος βραχμάνος». Ο νεαρός Βασέτθα είπε έτσι: «Όταν, αγαπητέ, κάποιος είναι ηθικός και τέλειος στη συμπεριφορά - σε αυτό το σημείο, αγαπητέ, γίνεται κάποιος βραχμάνος». Ο νεαρός Μπαρναντβάτζα δεν μπόρεσε να πείσει τον νεαρό Βασέτθα, ούτε όμως μπόρεσε ο νεαρός Βασέτθα να πείσει τον νεαρό Μπαρναντβάτζα. Τότε ο νεαρός Βασέτθα απευθύνθηκε στον νεαρό Μπαρναντβάτζα: «Αυτός, αγαπητέ Μπαρναντβάτζα, ο ασκητής Γκόταμα, γιος των Σάκκα, που αναχώρησε από την οικογένεια των Σάκκα, διαμένει στην Ισχανάνγκαλα, στο δασώδες άλσος της Ισχανάνγκαλα. Και για αυτόν τον αξιότιμο Γκόταμα έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Πράγματι αυτός ο Ευλογημένος είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος'. Έλα, αγαπητέ Μπαρναντβάτζα, ας πάμε εκεί που είναι ο ασκητής Γκόταμα· αφού πάμε, θα ρωτήσουμε τον ασκητή Γκόταμα αυτό το θέμα. Όπως μας απαντήσει ο ασκητής Γκόταμα, έτσι θα το θυμόμαστε». «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο νεαρός Μπαρναντβάτζα στον νεαρό Βασέτθα.

455. Τότε οι νεαροί Βασέτθα και Μπαρναντβάτζα πήγαν στον Ευλογημένο· αφού πλησίασαν, χαιρέτησαν τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσαν την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισαν στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο νεαρός Βασέτθα απευθύνθηκε στον Ευλογημένο με στίχους:

«Αναγνωρισμένοι και παραδεχόμενοι, κάτοχοι της τριπλής αληθινής γνώσης

είμαστε και οι δύο·
εγώ του Ποκκχαρασάτι, αυτός ο νεαρός του Ταρούκκχα.

Ό,τι διδάχθηκε από τους κατόχους της τριπλής αληθινής γνώσης, σε αυτό
είμαστε πλήρεις·
στα εδάφια ερμηνευτές, στην απαγγελία ίσοι με τους δασκάλους·
σε αυτά, για μας, στο ζήτημα της γέννησης, υπάρχει αντιδικία, Γκόταμα.

Από τη γέννηση κάποιος είναι βραχμάνος, ο Μπαραντβάτζα έτσι λέει·
εγώ όμως λέω από την πράξη· έτσι να γνωρίζεις, εσύ που έχεις όραση.

Δεν μπορούμε να πείσουμε ο ένας τον άλλον, εμείς οι δύο·
ήρθαμε να ρωτήσουμε τον αξιότιμο, τον Αυτοφωτισμένο, έτσι διάσημο.

Όπως τη σελήνη που έχει περάσει τη φθορά, οι άνθρωποι με ενωμένες
παλάμες πλησιάζοντας·
προσκυνώντας τιμούν τον Γκόταμα στον κόσμο.

Το μάτι που εμφανίστηκε στον κόσμο, εμείς ρωτάμε τον Γκόταμα·
από τη γέννηση κάποιος είναι βραχμάνος, ή μήπως γίνεται από την πράξη;
Σε μας που δεν γνωρίζουμε, εξήγησε, ώστε να γνωρίσουμε τον βραχμάνο».

456. «Σε εσάς εγώ θα εξηγήσω,
σταδιακά σύμφωνα με την αλήθεια·
την ανάλυση της γέννησης των έμβιων όντων, οι γεννήσεις διαφέρουν μεταξύ
τους.

«Γνωρίζετε τα χόρτα και τα δέντρα, αν και δεν το αναγνωρίζουν·
το χαρακτηριστικό τους καθορίζεται από τη γέννηση, διότι οι γεννήσεις
διαφέρουν μεταξύ τους.

«Έπειτα τα σκουλήκια και τα έντομα, μέχρι τους ψείρες και τα μυρμήγκια·
το χαρακτηριστικό τους καθορίζεται από τη γέννηση, διότι οι γεννήσεις
διαφέρουν μεταξύ τους.

«Γνωρίζετε και τα τετράποδα, τα μικρά και τα μεγάλα·
το χαρακτηριστικό τους καθορίζεται από τη γέννηση, διότι οι γεννήσεις
διαφέρουν μεταξύ τους.

«Γνωρίζετε και αυτά που έχουν την κοιλιά ως πόδια, τα φίδια με τη μακριά
ράχη·
το χαρακτηριστικό τους καθορίζεται από τη γέννηση, διότι οι γεννήσεις
διαφέρουν μεταξύ τους.

«Έπειτα γνωρίζετε και τα ψάρια, που ζουν στο νερό, που τρέφονται στο νερό·
το χαρακτηριστικό τους καθορίζεται από τη γέννηση, διότι οι γεννήσεις
διαφέρουν μεταξύ τους.

«Έπειτα γνωρίζετε και τα πτηνά, που ταξιδεύουν με φτερά, που πετούν στον
αέρα·

το χαρακτηριστικό τους καθορίζεται από τη γέννηση, διότι οι γεννήσεις διαφέρουν μεταξύ τους.

«Όπως σε αυτές τις γεννήσεις, το χαρακτηριστικό που καθορίζεται από τη γέννηση είναι ποικίλο·

έτσι δεν υπάρχει στους ανθρώπους, χαρακτηριστικό που καθορίζεται από τη γέννηση ποικίλο.

«Ούτε από τα μαλλιά ούτε από το κεφάλι, ούτε από τα αυτιά ούτε από τα μάτια·

ούτε από το στόμα ούτε από τη μύτη, ούτε από τα χείλη ή τα φρύδια.

«Ούτε από τον λαιμό ούτε από τους ώμους, ούτε από την κοιλιά ούτε από την πλάτη·

ούτε από τους γλουτούς ούτε από το στήθος, ούτε από τα απόκρυφα μέρη ούτε από τη συνουσία.

«Ούτε από τα χέρια ούτε από τα πόδια, ούτε από τα δάχτυλα ή τα νύχια· ούτε από τις κνήμες ούτε από τους μηρούς, ούτε από το χρώμα ή τη φωνή· χαρακτηριστικό που καθορίζεται από τη γέννηση δεν υπάρχει, όπως στις άλλες γεννήσεις.

457. Και ξεχωριστά στα σώματα, αυτό δεν υπάρχει στους ανθρώπους· και η διαφορά στους ανθρώπους, λέγεται κατά σύμβαση.

Όποιος πράγματι μεταξύ των ανθρώπων, ζει από την κτηνοτροφία· έτσι, Βασέτθα, να γνωρίζεις, αγρότης είναι αυτός, όχι βραχμάνος.

Όποιος πράγματι μεταξύ των ανθρώπων, ζει με διάφορες τέχνες· έτσι, Βασέτθα, να γνωρίζεις, τεχνίτης είναι αυτός, όχι βραχμάνος.

Όποιος πράγματι μεταξύ των ανθρώπων, ζει από το εμπόριο· έτσι, Βασέτθα, να γνωρίζεις, έμπορος είναι αυτός, όχι βραχμάνος.

Όποιος πράγματι μεταξύ των ανθρώπων, ζει υπηρετώντας άλλους· έτσι, Βασέτθα, να γνωρίζεις, υπηρέτης είναι αυτός, όχι βραχμάνος.

Όποιος πράγματι μεταξύ των ανθρώπων, ζει από το μη δοσμένο· έτσι, Βασέτθα, να γνωρίζεις, κλέφτης είναι αυτός, όχι βραχμάνος.

Όποιος πράγματι μεταξύ των ανθρώπων, ζει από την τοξοβολία· έτσι, Βασέτθα, να γνωρίζεις, πολεμιστής είναι αυτός, όχι βραχμάνος.

Όποιος πράγματι μεταξύ των ανθρώπων, ζει ως ιερέας· έτσι, Βασέτθα, να γνωρίζεις, θύτης είναι αυτός, όχι βραχμάνος.

Όποιος πράγματι μεταξύ των ανθρώπων, απολαμβάνει χωριό και βασιλείο· έτσι, Βασέτθα, να γνωρίζεις, βασιλιάς είναι αυτός, όχι βραχμάνος.

Και δεν αποκαλώ εγώ βραχμάνο, αυτόν που γεννήθηκε από μήτρα, που

προήλθε από μητέρα·
αυτός ονομάζεται «αξιότιμε», αν έχει κατοχές·
τον μη κατέχοντα τίποτα, τον χωρίς προσκόλληση, αυτόν εγώ αποκαλώ
βραχμάνο.

458. «Αφού έκοψε όλους τους νοητικούς δεσμούς, αυτός που πράγματι δεν
ταράζεται·
τον υπερβάντα την προσκόλληση, τον αποδεσμευμένο, αυτόν εγώ αποκαλώ
βραχμάνο.

«Αφού έκοψε τη μνησικακία και τη δίψα, την αλυσίδα μαζί με τον κόμπο·
τον σηκώσαντα τον μοχλό, τον φωτισμένο, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.

«Αυτός που χωρίς κακία υπομένει την ύβρη, τη δολοφονία και τη φυλάκιση·
τον έχοντα τη δύναμη της υπομονής ως στρατιωτική μονάδα, αυτόν εγώ
αποκαλώ βραχμάνο.

«Τον μη οργίλο, τον ασκούντα ασκητικές πρακτικές, τον ηθικό, τον χωρίς
υπερβολή·
τον δαμασμένο, τον με το τελευταίο σώμα, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.

«Όπως το νερό στο φύλλο του λωτού, όπως ο σπόρος σιναπιού στην αιχμή της
βελόνας·
αυτός που δεν προσκολλάται στις ηδονές, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.

«Αυτός που κατανοεί εδώ ακριβώς την εξάλειψη του πόνου του·
τον αποθέσαντα το φορτίο, τον αποδεσμευμένο, αυτόν εγώ αποκαλώ
βραχμάνο.

«Τον με βαθιά σοφία, τον συνετό, τον επιδέξιο στην οδό και τη μη-οδό·
τον φτάσαντα στον ύψιστο σκοπό, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.

«Τον μη συναναστρεφόμενο με οικοδεσπότες, και με τους άστεγους, και με
τους δύο·
τον μη προσκολλημένο σε κατοικία, τον ολιγαρκή, αυτόν εγώ αποκαλώ
βραχμάνο.

«Αφού απέθεσε την τιμωρία στα όντα, στα τρέμοντα και στα σταθερά·
αυτός που δεν σκοτώνει ούτε προκαλεί φόνο, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.

«Τον μη εχθρικό ανάμεσα στους εχθρικούς, τον κατασβεσμένο ανάμεσα σε
αυτούς που κρατούν ρόπαλα·
τον χωρίς προσκόλληση ανάμεσα σε αυτούς με προσκόλληση, αυτόν εγώ
αποκαλώ βραχμάνο.

«Αυτός του οποίου η λαγνεία και το μίσος, η αλαζονεία και η περιφρόνηση
έχουν πέσει·
όπως ο σπόρος σιναπιού από την αιχμή της βελόνας, αυτόν εγώ αποκαλώ
βραχμάνο.

- 459.** «Μη τραχύ, κατανοητό, λόγο αληθινό ας εκφέρει·
με τον οποίο δεν προσβάλλει κανέναν, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.
- «Αυτός που είτε μακρύ είτε κοντό, λεπτό ή χοντρό, όμορφο ή άσχημο,
στον κόσμο το μη δοσμένο δεν παίρνει, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.
- «Αυτός στον οποίο δεν υπάρχουν ελπίδες, σε αυτόν τον κόσμο και στον άλλο·
τον χωρίς ελπίδες, τον αποδεσμευμένο, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.
- «Αυτός στον οποίο δεν υπάρχουν προσκολλήσεις, που γνωρίζοντας είναι
χωρίς αμφιβολία·
τον βασισμένο στο αθάνατο, τον επιτυχόντα, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.
- «Αυτός που εδώ και την αξιέπαινη πράξη και την κακή, και τις δύο
προσκολλήσεις υπερέβη·
τον χωρίς λύπη, τον χωρίς σκόνη, τον αγνό, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.
- «Σαν τη σελήνη, άσπιλο, αγνό, καθαρό, χωρίς θολούρα·
αυτόν στον οποίο η απόλαυση και η ύπαρξη έχουν εξαλειφθεί, αυτόν εγώ
αποκαλώ βραχμάνο.
- «Αυτός που αυτό το λασπώδες μονοπάτι, το δύσβατο, την περιπλάνηση στον
κύκλο των επαναγεννήσεων, την αυταπάτη υπερέβη·
αυτός που έχει διαβεί, που έχει υπερβεί, διαλογιστής, χωρίς λαχτάρα, χωρίς
αμφιβολία·
μέσω της μη προσκόλλησης κατασβεσμένος, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.
- «Αυτός που εδώ τις ηδονές εγκαταλείποντας, άοικος περιπλανιέται·
αυτόν στον οποίο η ηδονή και η ύπαρξη έχουν εξαλειφθεί, αυτόν εγώ αποκαλώ
βραχμάνο.
- «Αυτός που εδώ την επιθυμία εγκαταλείποντας, άοικος περιπλανιέται·
αυτόν στον οποίο η επιθυμία και η ύπαρξη έχουν εξαλειφθεί, αυτόν εγώ
αποκαλώ βραχμάνο.
- «Αφού εγκατέλειψε την ανθρώπινη νοητική δέσμευση, την θεϊκή νοητική
δέσμευση υπερέβη·
τον αποδεσμευμένο από κάθε νοητική δέσμευση, αυτόν εγώ αποκαλώ
βραχμάνο.
- «Αφού εγκατέλειψε την τέρψη και τη δυσαρέσκεια, τον ψυχρό, τον χωρίς
προσκόλληση·
τον κυρίαρχο όλου του κόσμου, τον ήρωα, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.
- «Αυτός που γνώρισε τον θάνατο των όντων, και την επαναγέννηση πλήρως·
τον μη προσκολλημένο, τον καλότυχο, τον φωτισμένο, αυτόν εγώ αποκαλώ
βραχμάνο.
- «Αυτού του οποίου τον προορισμό δεν γνωρίζουν, θεοί, γκαντχάμπα και
άνθρωποι·

αυτόν που έχει εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, τον Άξιο, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.

«Αυτός στον οποίο στο παρελθόν και στο μέλλον, και στο παρόν δεν υπάρχει καμία κατοχή·

τον μη κατέχοντα τίποτα, τον χωρίς προσκόλληση, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.

«Τον ταύρο, τον εξαίρετο, τον ήρωα, τον μεγάλο αναζητητή, τον νικητή· τον χωρίς λαχτάρα, τον λουσμένο, τον φωτισμένο, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.

«Αυτός που γνώρισε τις προηγούμενες ζωές, και βλέπει τον παράδεισο και τους κόσμους της αθλιότητας·

και επίσης έφτασε στην εξάλειψη της γέννησης, αυτόν εγώ αποκαλώ βραχμάνο.

460. «Αυτή είναι ονομασία στον κόσμο, όνομα και σόι επινοημένο· από συνθήκη προερχόμενο, εδώ και εκεί επινοημένο.

«Για μακρύ χρόνο λανθάνον, λανθασμένη άποψη των μη γνωριζόντων· μη γνωρίζοντας μας λένε, από τη γέννηση γίνεται βραχμάνος.

«Δεν γίνεται από τη γέννηση βραχμάνος, δεν γίνεται από τη γέννηση μη βραχμάνος·

από την πράξη γίνεται βραχμάνος, από την πράξη γίνεται μη βραχμάνος.

«Αγρότης γίνεται από την πράξη, τεχνίτης γίνεται από την πράξη· έμπορος γίνεται από την πράξη, υπηρέτης γίνεται από την πράξη.

«Και κλέφτης γίνεται από την πράξη, και πολεμιστής από την πράξη· θύτης γίνεται από την πράξη, και βασιλιάς γίνεται από την πράξη.

«Έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι, την πράξη βλέπουν οι σοφοί· αυτοί που βλέπουν την Εξαρτώμενη Γένεση, επιδέξιοι στο επακόλουθο της πράξης.

«Από την πράξη κινείται ο κόσμος, από την πράξη κινείται η γενιά· δεμένα στην πράξη τα όντα, όπως ο άξονας του άρματος που κινείται.

«Με τον αυστηρό ασκητισμό, με την άγια ζωή, με την αυτοσυγκράτηση και τον αυτοέλεγχο·

με αυτά γίνεται βραχμάνος, αυτό είναι το ύψιστο του βραχμάνου.

«Με τις τρεις αληθινές γνώσεις εφοδιασμένος, γαλήνιος, με εξαλειμμένη επαναγέννηση·

έτσι, Βασέθθα, να γνωρίζεις, Βράχμα και Σάκκα για τους γνωρίζοντες».

461. Όταν αυτό ειπώθηκε, οι νεαροί Βασέτθα και Μπαρναντβάτζα είπαν στον Ευλογημένο: «Θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα, θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα! Όπως, αγαπητέ Γκόταμα, κάποιος θα έσθηνε όρθιο κάτι που είχε αναποδογυριστεί, ή θα αποκάλυπτε κάτι που ήταν κρυμμένο, ή θα έδειχνε τον δρόμο σε κάποιον που είχε χαθεί, ή θα κρατούσε μια λάμπα λαδιού στο σκοτάδι - 'αυτοί που έχουν μάτια να δουν τα αντικείμενα' - έτσι ακριβώς η Διδασκαλία έχει φανερωθεί από τον αξιότιμο Γκόταμα με πολλούς τρόπους. Εμείς καταφεύγουμε στον αξιότιμο Γκόταμα ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας μας θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα λαϊκούς ακολούθους που έχουν καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Βασέτθα, όγδοη.

9. Η ομιλία στον Σούμπα

462. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκείνη την περίοδο ο Σούμπχα, ο νεαρός βραχμάνος, γιος του Τοντέγια, διέμενε στη Σαβάτθι, στην κατοικία κάποιου οικοδεσπότη, για κάποια υπόθεση. Τότε ο Σούμπχα, ο νεαρός βραχμάνος, γιος του Τοντέγια, είπε σε εκείνον τον οικοδεσπότη στην κατοικία του οποίου διέμενε: «Έχω ακούσει αυτό, οικοδεσπότη - 'η Σαβάτθι δεν είναι χωρίς Άξιους'. Ποιον ασκητή ή βραχμάνο θα μπορούσαμε να επισκεφθούμε σήμερα;» «Αυτός, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος διαμένει στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Επισκεφθείτε, σεβάσμιε κύριε, εκείνον τον Ευλογημένο». Τότε ο Σούμπχα, ο νεαρός βραχμάνος, γιος του Τοντέγια, αφού συμφώνησε με εκείνον τον οικοδεσπότη, πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο Σούμπχα, ο νεαρός βραχμάνος, γιος του Τοντέγια, είπε στον Ευλογημένο: «Οι βραχμάνοι, αγαπητέ Γκόταμα, λένε έτσι: 'αυτός που διάγει την οικιακή ζωή επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία, όχι ο αναχωρητής· ο αναχωρητής δεν επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία'. Εδώ τι λέει ο αξιότιμος Γκόταμα;»

463. «Εγώ σε αυτό είμαι αναλυτής, νεαρέ· δεν είμαι σε αυτό κατηγορηματικός. Δεν επαινώ, νεαρέ, τη λανθασμένη πρακτική είτε οικοδεσπότη είτε αναχωρητή. Διότι, νεαρέ, είτε οικοδεσπότης είτε αναχωρητής που ακολουθεί λανθασμένη πρακτική, εξαιτίας της λανθασμένης πρακτικής δεν επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία. Επαινώ, νεαρέ, την ορθή πρακτική είτε οικοδεσπότη είτε αναχωρητή. Διότι, νεαρέ, είτε οικοδεσπότης είτε αναχωρητής που ακολουθεί ορθή πρακτική, εξαιτίας της ορθής πρακτικής επιτυγχάνει την πραγματική μέθοδο, την καλή Διδασκαλία».

«Οι βραχμάνοι, αγαπητέ Γκόταμα, λένε έτσι - 'αυτή η εργασία της οικογενειακής ζωής που έχει μεγάλη ανάγκη, μεγάλο καθήκον, μεγάλη υπόθεση, μεγάλη προσπάθεια, έχει μεγάλο καρπό· αυτή η εργασία της αναχώρησης που έχει μικρή ανάγκη, μικρό καθήκον, μικρή υπόθεση, μικρή προσπάθεια, έχει μικρό καρπό'. Εδώ τι λέει ο αξιότιμος Γκόταμα;»

«Και σε αυτό εγώ, νεαρέ, είμαι αναλυτής· δεν είμαι σε αυτό κατηγορηματικός. Υπάρχει, νεαρέ, εργασία που έχει μεγάλη ανάγκη, μεγάλο καθήκον, μεγάλη υπόθεση, μεγάλη προσπάθεια, που όταν αποτυγχάνει έχει μικρό καρπό· υπάρχει, νεαρέ, εργασία που έχει μεγάλη ανάγκη, μεγάλο καθήκον, μεγάλη υπόθεση, μεγάλη προσπάθεια, που όταν επιτυγχάνεται έχει μεγάλο καρπό· υπάρχει, νεαρέ, εργασία που έχει μικρή ανάγκη, μικρό καθήκον, μικρή υπόθεση, μικρή προσπάθεια, που όταν αποτυγχάνει έχει μικρό καρπό· υπάρχει, νεαρέ, εργασία που έχει μικρή ανάγκη, μικρό καθήκον, μικρή υπόθεση, μικρή προσπάθεια, που όταν επιτυγχάνεται έχει μεγάλο καρπό. Και ποια είναι, νεαρέ, η εργασία που έχει μεγάλη ανάγκη, μεγάλο καθήκον, μεγάλη υπόθεση, μεγάλη προσπάθεια, που όταν αποτυγχάνει έχει μικρό καρπό; Η γεωργία, νεαρέ, είναι εργασία που έχει μεγάλη ανάγκη, μεγάλο καθήκον, μεγάλη υπόθεση, μεγάλη προσπάθεια, που όταν αποτυγχάνει έχει μικρό καρπό. Και ποια είναι, νεαρέ, η εργασία που έχει μεγάλη ανάγκη, μεγάλο καθήκον, μεγάλη υπόθεση, μεγάλη προσπάθεια, που όταν επιτυγχάνεται έχει μεγάλο καρπό; Ακριβώς η γεωργία, νεαρέ, είναι εργασία που έχει μεγάλη ανάγκη, μεγάλο καθήκον, μεγάλη υπόθεση, μεγάλη προσπάθεια, που όταν επιτυγχάνεται έχει μεγάλο καρπό. Και ποια είναι, νεαρέ, η εργασία που έχει μικρή ανάγκη, μικρό καθήκον, μικρή υπόθεση, μικρή προσπάθεια, που όταν αποτυγχάνει έχει μικρό καρπό; Το εμπόριο, νεαρέ, είναι εργασία που έχει μικρή ανάγκη, μικρό καθήκον, μικρή υπόθεση, μικρή προσπάθεια, που όταν αποτυγχάνει έχει μικρό καρπό. Και ποια είναι, νεαρέ, η εργασία που έχει μικρή ανάγκη, μικρό καθήκον, μικρή υπόθεση, μικρή προσπάθεια, που όταν επιτυγχάνεται έχει μεγάλο καρπό; Ακριβώς το εμπόριο, νεαρέ, είναι εργασία που έχει μικρή ανάγκη, μικρό καθήκον, μικρή υπόθεση, μικρή προσπάθεια, που όταν επιτυγχάνεται έχει μεγάλο καρπό.

464. «Όπως, νεαρέ, η γεωργία είναι εργασία που έχει μεγάλη ανάγκη, μεγάλο καθήκον, μεγάλη υπόθεση, μεγάλη προσπάθεια, που όταν αποτυγχάνει έχει μικρό καρπό· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, νεαρέ, η εργασία της οικογενειακής ζωής που έχει μεγάλη ανάγκη, μεγάλο καθήκον, μεγάλη υπόθεση, μεγάλη προσπάθεια, όταν αποτυγχάνει έχει μικρό καρπό. Όπως, νεαρέ, ακριβώς η γεωργία είναι εργασία που έχει μεγάλη ανάγκη, μεγάλο καθήκον, μεγάλη υπόθεση, μεγάλη προσπάθεια, που όταν επιτυγχάνεται έχει μεγάλο καρπό· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, νεαρέ, η εργασία της οικογενειακής ζωής που έχει μεγάλη ανάγκη, μεγάλο καθήκον, μεγάλη υπόθεση, μεγάλη προσπάθεια, όταν επιτυγχάνεται έχει μεγάλο καρπό. Όπως, νεαρέ, το εμπόριο είναι εργασία που έχει μικρή ανάγκη, μικρό καθήκον, μικρή υπόθεση, μικρή προσπάθεια, που όταν αποτυγχάνει έχει μικρό καρπό· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, νεαρέ, η αναχώρηση είναι εργασία που έχει μικρή ανάγκη, μικρό καθήκον, μικρή υπόθεση, μικρή προσπάθεια, που όταν αποτυγχάνει έχει μικρό καρπό. Όπως, νεαρέ, ακριβώς το εμπόριο είναι εργασία που έχει μικρή ανάγκη, μικρό καθήκον, μικρή υπόθεση, μικρή προσπάθεια, που όταν επιτυγχάνεται έχει μεγάλο καρπό· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, νεαρέ, η αναχώρηση είναι εργασία που έχει μικρή ανάγκη, μικρό καθήκον, μικρή υπόθεση, μικρή προσπάθεια, που όταν επιτυγχάνεται έχει μεγάλο καρπό».

«Οι βραχμάνοι, αγαπητέ Γκόταμα, θεσπίζουν πέντε παράγοντες για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού». «Αυτοί οι βραχμάνοι, νεαρέ, που θεσπίζουν πέντε παράγοντες για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού - αν δεν σε βαραίνει - καλώς, πες μας αυτούς τους πέντε παράγοντες σε αυτή τη συνέλευση». «Δεν με βαραίνει, αγαπητέ Γκόταμα, όπου κάθεται ο αξιότιμος

ή κάποιος σαν τον αξιότιμο». «Τότε λοιπόν, νεαρέ, μίλησε». «Την αλήθεια, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως πρώτο παράγοντα για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού. Τον αυστηρό ασκητισμό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως δεύτερο παράγοντα για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού. Την άγια ζωή, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως τρίτο παράγοντα για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού. Την απαγγελία των ιερών κειμένων, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως τέταρτο παράγοντα για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού. Τη γενναιοδωρία, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως πέμπτο παράγοντα για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού. Οι βραχμάνοι, αγαπητέ Γκόταμα, θεσπίζουν αυτούς τους πέντε παράγοντες για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού. Εδώ τι λέει ο αξιότιμος Γκόταμα;»

465. «Τι όμως, νεαρέ, υπάρχει κάποιος από τους βραχμάνους, έστω και ένας βραχμάνος, που να λέει έτσι: "Εγώ διακηρύσσω το επακόλουθο αυτών των πέντε διδασκαλιών, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση";» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Τι όμως, νεαρέ, υπάρχει κάποιος από τους βραχμάνους, έστω και ένας δάσκαλος, ή ένας δάσκαλος του δασκάλου, μέχρι την έβδομη γενιά δασκάλων, που να λέει έτσι: "Εγώ διακηρύσσω το επακόλουθο αυτών των πέντε διδασκαλιών, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση";» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα». «Τι όμως, νεαρέ, εκείνοι που ήταν οι αρχαίοι σοφοί των βραχμάνων, οι δημιουργοί των ιερών κειμένων, οι μεταδότες των ιερών κειμένων, των οποίων τα αρχαία ιερά εδάφια οι βραχμάνοι σήμερα ψάλλουν, απαγγέλλουν και έχουν συγκεντρώσει, τα επαναλαμβάνουν ψάλλοντας, τα επαναλαμβάνουν απαγγέλλοντας, επαναλαμβάνουν αυτά που ειπώθηκαν, διδάσκουν αυτά που διδάχθηκαν, δηλαδή - ο Ατθάκα, ο Βάμακα, ο Βαμαδέβα, ο Βεσσάμιττα, ο Γιαματάγκι, ο Ανγκίρασα, ο Μπαραντβάτζα, ο Βασέτθα, ο Κάσσαπα, ο Μπάγκου - μήπως και αυτοί είπαν έτσι: "Εμείς διακηρύσσουμε το επακόλουθο αυτών των πέντε διδασκαλιών, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση";» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Έτσι λοιπόν, νεαρέ, δεν υπάρχει κανείς από τους βραχμάνους, ούτε ένας βραχμάνος, που να λέει έτσι: "Εγώ διακηρύσσω το επακόλουθο αυτών των πέντε διδασκαλιών, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση". Δεν υπάρχει κανείς από τους βραχμάνους, ούτε ένας δάσκαλος, ούτε ένας δάσκαλος του δασκάλου, μέχρι την έβδομη γενιά δασκάλων, που να λέει έτσι: "Εγώ διακηρύσσω το επακόλουθο αυτών των πέντε διδασκαλιών, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση". Εκείνοι που ήταν οι αρχαίοι σοφοί των βραχμάνων, οι δημιουργοί των ιερών κειμένων, οι μεταδότες των ιερών κειμένων, των οποίων τα αρχαία ιερά εδάφια οι βραχμάνοι σήμερα ψάλλουν, απαγγέλλουν και έχουν συγκεντρώσει, τα επαναλαμβάνουν ψάλλοντας, τα επαναλαμβάνουν απαγγέλλοντας, επαναλαμβάνουν αυτά που ειπώθηκαν, διδάσκουν αυτά που διδάχθηκαν, δηλαδή - ο Ατθάκα, ο Βάμακα, ο Βαμαδέβα, ο Βεσσάμιττα, ο Γιαματάγκι, ο Ανγκίρασα, ο Μπαραντβάτζα, ο Βασέτθα, ο Κάσσαπα, ο Μπάγκου. Ούτε αυτοί είπαν έτσι: "Εμείς διακηρύσσουμε το επακόλουθο αυτών των πέντε διδασκαλιών, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση".

«Όπως, νεαρέ, μια σειρά τυφλών δεμένων ο ένας με τον άλλον - ούτε ο πρώτος βλέπει, ούτε ο μεσαίος βλέπει, ούτε ο τελευταίος βλέπει· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, νεαρέ, τα λόγια των βραχμάνων μοιάζουν, θα έλεγα, με σειρά τυφλών - ούτε ο πρώτος βλέπει, ούτε ο μεσαίος βλέπει, ούτε ο τελευταίος βλέπει».

466. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Σούμπχα, ο νεαρός βραχμάνος, γιος του Τοντέγια, όταν του μιλούσε ο Ευλογημένος με την παρομοίωση του τυφλού καλαμιού, θυμωμένος και δυσανεκτός, χλευάζοντας τον Ευλογημένο, περιφρονώντας τον Ευλογημένο, κατηγορώντας τον Ευλογημένο - σκεπτόμενος «ο ασκητής Γκόταμα θα με οδηγήσει σε κακό», είπε αυτό στον Ευλογημένο: «Ο βραχμάνος, αγαπητέ Γκόταμα, Ποκκχαρασάτι Οπαμάνια από το Σουμπαγκαβάνα είπε έτσι: 'Ακριβώς έτσι, ωστόσο, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι εδώ διακηρύσσουν υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών. Αυτά τα λόγια τους αποδεικνύονται απλώς γελοία, αποδεικνύονται απλώς ασήμαντα, αποδεικνύονται απλώς κενά, αποδεικνύονται απλώς κούφια. Πώς είναι δυνατόν ένας που είναι ανθρώπινο ον να γνωρίσει ή να δει ή να πραγματοποιήσει υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών - αυτό είναι αδύνατον'».

«Μήπως όμως, νεαρέ, ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι Οπαμάνια από το Σουμπαγκαβάνα κατανοεί τον νου όλων των ασκητών και βραχμάνων, περιλαμβάνοντας τον νου τους με τον δικό του νου;» «Ούτε καν τον νου της δικής του δούλης Πουννικά, αγαπητέ Γκόταμα, ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι Οπαμάνια από το Σουμπαγκαβάνα δεν κατανοεί, περιλαμβάνοντας τον νου της με τον δικό του νου· πώς λοιπόν θα κατανοούσε τον νου όλων των ασκητών και βραχμάνων, περιλαμβάνοντας τον νου τους με τον δικό του νου;»

«Όπως, νεαρέ, ένας άνθρωπος τυφλός εκ γενετής δεν θα έβλεπε σκοτεινές και φωτεινές μορφές, δεν θα έβλεπε μπλε μορφές, δεν θα έβλεπε κίτρινες μορφές, δεν θα έβλεπε κόκκινες μορφές, δεν θα έβλεπε βαθυκόκκινες μορφές, δεν θα έβλεπε το ομαλό και το ανώμαλο, δεν θα έβλεπε τα αστέρια, δεν θα έβλεπε τη σελήνη και τον ήλιο. Εκείνος θα έλεγε έτσι - 'Δεν υπάρχουν σκοτεινές και φωτεινές μορφές, δεν υπάρχει κάποιος που βλέπει σκοτεινές και φωτεινές μορφές· δεν υπάρχουν μπλε μορφές, δεν υπάρχει κάποιος που βλέπει μπλε μορφές· δεν υπάρχουν κίτρινες μορφές, δεν υπάρχει κάποιος που βλέπει κίτρινες μορφές· δεν υπάρχουν κόκκινες μορφές, δεν υπάρχει κάποιος που βλέπει κόκκινες μορφές· δεν υπάρχουν βαθυκόκκινες μορφές, δεν υπάρχει κάποιος που βλέπει βαθυκόκκινες μορφές· δεν υπάρχει το ομαλό και το ανώμαλο, δεν υπάρχει κάποιος που βλέπει το ομαλό και το ανώμαλο· δεν υπάρχουν τα αστέρια, δεν υπάρχει κάποιος που βλέπει τα αστέρια· δεν υπάρχουν η σελήνη και ο ήλιος, δεν υπάρχει κάποιος που βλέπει τη σελήνη και τον ήλιο. Εγώ δεν γνωρίζω αυτό, εγώ δεν βλέπω αυτό· επομένως αυτό δεν υπάρχει'. Άραγε εκείνος, νεαρέ, μιλώντας έτσι θα μιλούσε σωστά;»

«Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα. Υπάρχουν σκοτεινές και φωτεινές μορφές, υπάρχει κάποιος που βλέπει σκοτεινές και φωτεινές μορφές· υπάρχουν μπλε μορφές, υπάρχει κάποιος που βλέπει μπλε μορφές· υπάρχουν κίτρινες μορφές, υπάρχει κάποιος που βλέπει κίτρινες μορφές· υπάρχουν κόκκινες μορφές, υπάρχει κάποιος που βλέπει κόκκινες μορφές· υπάρχουν βαθυκόκκινες μορφές, υπάρχει κάποιος που βλέπει βαθυκόκκινες μορφές· υπάρχει το ομαλό και το ανώμαλο, υπάρχει κάποιος που βλέπει το ομαλό και το ανώμαλο· υπάρχουν τα αστέρια, υπάρχει κάποιος που βλέπει τα αστέρια· υπάρχουν η σελήνη και ο ήλιος, υπάρχει κάποιος που βλέπει τη σελήνη και

τον ήλιο. 'Εγώ δεν γνωρίζω αυτό, εγώ δεν βλέπω αυτό· επομένως αυτό δεν υπάρχει· όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα, εκείνος μιλώντας έτσι δεν θα μιλούσε σωστά».

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, νεαρέ, ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι ο Οπαμάνιος, ο άρχοντας του Σουμπαγκαβάνα, είναι τυφλός, χωρίς μάτια. Αυτός, βεβαίως, θα γνωρίσει ή θα δει ή θα πραγματοποιήσει υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών - αυτό είναι αδύνατον».

467. «Τι νομίζεις, νεαρέ, αυτοί οι πλούσιοι βραχμάνοι των Κοσάλα, δηλαδή -ο βραχμάνος Τσανγκί, ο βραχμάνος Τάρουκκχα, ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι, ο βραχμάνος Τζάνουσσόνι και ο πατέρας σου ο Τοντέγια, ποια ομιλία τους είναι καλύτερη, αυτή που θα μιλούσαν σύμφωνα με τη συνθήκη ή αυτή που θα μιλούσαν χωρίς τη συνθήκη;» «Σύμφωνα με τη συνθήκη, αγαπητέ Γκόταμα».

«Ποια ομιλία τους είναι καλύτερη, αυτή που θα μιλούσαν με σύνεση ή αυτή που θα μιλούσαν χωρίς σύνεση;» «Με σύνεση, αγαπητέ Γκόταμα».

«Ποια ομιλία τους είναι καλύτερη, αυτή που θα μιλούσαν αφού αναλογιστούν ή αυτή που θα μιλούσαν χωρίς να αναλογιστούν;» «Αφού αναλογιστούν, αγαπητέ Γκόταμα».

«Ποια ομιλία τους είναι καλύτερη, αυτή που θα μιλούσαν ωφέλιμη ή αυτή που θα μιλούσαν ανώφελη;» «Ωφέλιμη, αγαπητέ Γκόταμα».

«Τι νομίζεις, νεαρέ, αν αυτό είναι έτσι, η ομιλία που ειπώθηκε από τον βραχμάνο Ποκκχαρασάτι Οπαμάνια από το Σουμπαγκαβάνα ήταν σύμφωνα με τη συνθήκη ή χωρίς τη συνθήκη;» «Χωρίς τη συνθήκη, αγαπητέ Γκόταμα».

«Η ομιλία ειπώθηκε με σύνεση ή χωρίς σύνεση;» «Χωρίς σύνεση, αγαπητέ Γκόταμα».

«Η ομιλία ειπώθηκε αφού αναλογίστηκε ή χωρίς να αναλογιστεί;» «Χωρίς να αναλογιστεί, αγαπητέ Γκόταμα».

«Η ομιλία ειπώθηκε ωφέλιμη ή ανώφελη;» «Ανώφελη, αγαπητέ Γκόταμα».

«Αυτά, νεαρέ, είναι τα πέντε νοητικά εμπόδια. Ποια πέντε; Το νοητικό εμπόδιο της ηδονικής επιθυμίας, το νοητικό εμπόδιο του θυμού, το νοητικό εμπόδιο της νωθρότητας και υπνηλίας, το νοητικό εμπόδιο της ανησυχίας και τύψης, το νοητικό εμπόδιο της σκεπτικιστικής αμφιβολίας - αυτά, νεαρέ, είναι τα πέντε νοητικά εμπόδια. Με αυτά τα πέντε νοητικά εμπόδια, νεαρέ, ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι Οπαμάνια από το Σουμπαγκαβάνα είναι φραγμένος, εμποδισμένος, καλυμμένος και περιτυλιγμένος. Αυτός, βεβαίως, θα γνωρίσει ή θα δει ή θα πραγματοποιήσει υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών - αυτό είναι αδύνατον.

468. «Αυτά, νεαρέ, είναι τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής. Ποια πέντε; Υλικές μορφές αντιληπτές από το μάτι, επιθυμητές, ελκυστικές, ευχάριστες, αγαπητές, συνδεδεμένες με την αισθησιακή ηδονή, δελεαστικές· ήχοι αντιληπτοί από το αυτί... κ.λπ... Οσμές αντιληπτές από τη μύτη... γεύσεις αντιληπτές από τη γλώσσα... απτά αντικείμενα αντιληπτά από το σώμα, επιθυμητά, ελκυστικά, ευχάριστα, αγαπητά, συνδεδεμένα με την αισθησιακή ηδονή, δελεαστικά - αυτά, νεαρέ, είναι τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής. Με αυτά τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής, νεαρέ, ο βραχμάνος Ποκκχαρασάτι Οπαμάνια από το Σουμπαγκαβάνα καταναλώνει με

λαχτάρα, με πάθος, με υπερβολή, χωρίς να βλέπει τον κίνδυνο, χωρίς σοφία για τη διαφυγή. Αυτός, βεβαίως, θα γνωρίσει ή θα δει ή θα πραγματοποιήσει υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών - αυτό είναι αδύνατον.

«Τι νομίζεις, νεαρέ, αν κάποιος ανάψει φωτιά εξαρτώμενη από χόρτα και ξύλα ως καύσιμη ύλη ή αν κάποιος ανάψει φωτιά χωρίς χόρτα και ξύλα ως καύσιμη ύλη, ποια άραγε φωτιά θα είχε φλόγα και χρώμα και λαμπρότητα;» «Αν, αγαπητέ Γκόταμα, υπάρχει δυνατότητα να ανάψει κάποιος φωτιά χωρίς χόρτα και ξύλα ως καύσιμη ύλη, εκείνη η φωτιά θα είχε φλόγα και χρώμα και λαμπρότητα». «Αυτό είναι αδύνατον, νεαρέ, δεν υπάρχει δυνατότητα να ανάψει κάποιος φωτιά χωρίς χόρτα και ξύλα ως καύσιμη ύλη, εκτός από κάτοχο υπερφυσικής δύναμης. Όπως, νεαρέ, η φωτιά καίει εξαρτώμενη από χόρτα και ξύλα ως καύσιμη ύλη, παρόμοια με αυτό, νεαρέ, λέω ότι είναι αυτή η αγαλλίαση, η αγαλλίαση που εξαρτάται από τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής. Όπως, νεαρέ, η φωτιά καίει χωρίς χόρτα και ξύλα ως καύσιμη ύλη, παρόμοια με αυτό, νεαρέ, λέω ότι είναι αυτή η αγαλλίαση, η αγαλλίαση που είναι πέρα από τις ηδονές, πέρα από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις.

«Και ποια, νεαρέ, είναι η αγαλλίαση πέρα από τις ηδονές, πέρα από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις; Εδώ, νεαρέ, ένας μοναχός, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές... κ.λπ... εισέρχεται και παραμένει στην πρώτη διαλογιστική έκσταση. Αυτή επίσης, νεαρέ, είναι η αγαλλίαση πέρα από τις ηδονές, πέρα από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις. Επιπλέον, νεαρέ, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού... κ.λπ... εισέρχεται και παραμένει στη δεύτερη διαλογιστική έκσταση. Αυτή επίσης, νεαρέ, είναι η αγαλλίαση πέρα από τις ηδονές, πέρα από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις.

469. «Αυτοί οι βραχμάνοι, νεαρέ, που θεσπίζουν πέντε παράγοντες για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού, ποιον παράγοντα από αυτούς οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως πιο καρποφόρο για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού;» «Αυτοί οι βραχμάνοι, αγαπητέ Γκόταμα, που θεσπίζουν πέντε παράγοντες για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού, τη γενναιοδωρία από αυτούς οι βραχμάνοι θεσπίζουν ως πιο καρποφόρο παράγοντα για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού».

«Τι νομίζεις, νεαρέ, εδώ κάποιος βραχμάνος θα είχε ετοιμάσει μεγάλη θυσία. Τότε δύο βραχμάνοι θα έρχονταν - 'θα απολαύσουμε τη μεγάλη θυσία του τάδε βραχμάνου'. Εκεί σε έναν βραχμάνο θα ερχόταν αυτή η σκέψη - 'Αχ, μακάρι! Εγώ ο ίδιος να λάμβανα στην τραπεζαρία την καλύτερη θέση, το καλύτερο νερό, την καλύτερη προσφερόμενη τροφή, και να μη λαμβάνει άλλος βραχμάνος στην τραπεζαρία την καλύτερη θέση, το καλύτερο νερό, την καλύτερη προσφερόμενη τροφή'. Είναι δυνατόν όμως, νεαρέ, άλλος βραχμάνος να λαμβάνει στην τραπεζαρία την καλύτερη θέση, το καλύτερο νερό, την καλύτερη προσφερόμενη τροφή, και εκείνος ο βραχμάνος να μη λαμβάνει στην τραπεζαρία την καλύτερη θέση, το καλύτερο νερό, την καλύτερη προσφερόμενη τροφή. 'Άλλος βραχμάνος λαμβάνει στην τραπεζαρία την καλύτερη θέση, το καλύτερο νερό, την καλύτερη προσφερόμενη τροφή, εγώ δεν λαμβάνω στην τραπεζαρία την καλύτερη θέση, το καλύτερο νερό, την καλύτερη προσφερόμενη τροφή' - έτσι αυτός είναι θυμωμένος και δυσαρεστημένος. Για αυτόν όμως, νεαρέ, τι επακόλουθο θεσπίζουν οι βραχμάνοι;» «Όχι πράγματι σε αυτό, αγαπητέ Γκόταμα, οι βραχμάνοι δεν δίνουν δωρεά έτσι - 'με αυτό ας είναι ο άλλος θυμωμένος και δυσαρεστημένος'. Αλλά

πράγματι σε αυτό οι βραχμάνοι δίνουν δωρεά που έχει τη φύση της συμπόνιας». «Αφού έτσι έχουν τα πράγματα, νεαρέ, για τους βραχμάνους αυτός είναι ο έκτος τρόπος εκτέλεσης αξιέπαινης πράξης - δηλαδή αυτός που έχει τη φύση της συμπόνιας». «Αφού έτσι έχουν τα πράγματα, αγαπητέ Γκόταμα, για τους βραχμάνους αυτός είναι ο έκτος τρόπος εκτέλεσης αξιέπαινης πράξης - δηλαδή αυτός που έχει τη φύση της συμπόνιας».

«Αυτοί οι βραχμάνοι, νεαρέ, που θεσπίζουν πέντε παράγοντες για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού, αυτούς τους πέντε παράγοντες που τους βλέπεις επανειλημμένα - σε αυτούς που διάγουν την οικιακή ζωή ή στους αναχωρητές;» «Αυτοί οι βραχμάνοι, αγαπητέ Γκόταμα, που θεσπίζουν πέντε παράγοντες για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού, αυτούς τους πέντε παράγοντες εγώ τους βλέπω επανειλημμένα στους αναχωρητές, λίγο σε αυτούς που διάγουν την οικιακή ζωή. Διότι, αγαπητέ Γκόταμα, αυτός που διάγει την οικιακή ζωή έχει πολλές ανάγκες, πολλές υποχρεώσεις, πολλές νομικές υποθέσεις, πολλές δραστηριότητες, δεν λέει συνεχώς και αδιάκοπα την αλήθεια· ο αναχωρητής όμως, αγαπητέ Γκόταμα, έχει λίγες ανάγκες, λίγες υποχρεώσεις, λίγες νομικές υποθέσεις, λίγες δραστηριότητες, λέει συνεχώς και αδιάκοπα την αλήθεια. Διότι, αγαπητέ Γκόταμα, αυτός που διάγει την οικιακή ζωή έχει πολλές ανάγκες, πολλές υποχρεώσεις, πολλές νομικές υποθέσεις, πολλές δραστηριότητες, δεν είναι συνεχώς και αδιάκοπα αυστηρός ασκητής... ασκούμενος στην άγια ζωή... αφοσιωμένος στην απαγγελία... αφοσιωμένος στη γενναιοδωρία· ο αναχωρητής όμως, αγαπητέ Γκόταμα, έχει λίγες ανάγκες, λίγες υποχρεώσεις, λίγες νομικές υποθέσεις, λίγες δραστηριότητες, είναι συνεχώς και αδιάκοπα αυστηρός ασκητής... ασκούμενος στην άγια ζωή... αφοσιωμένος στην απαγγελία... αφοσιωμένος στη γενναιοδωρία. Αυτοί οι βραχμάνοι, αγαπητέ Γκόταμα, που θεσπίζουν πέντε παράγοντες για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού, αυτούς τους πέντε παράγοντες εγώ τους βλέπω επανειλημμένα στους αναχωρητές, λίγο σε αυτούς που διάγουν την οικιακή ζωή».

«Αυτοί οι βραχμάνοι, νεαρέ, που θεσπίζουν πέντε παράγοντες για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού, εγώ τους ονομάζω συμπληρώματα της συνείδησης - δηλαδή για την ανάπτυξη συνείδησης χωρίς εχθρότητα και χωρίς κακία. Εδώ, νεαρέ, ένας μοναχός λέει την αλήθεια. Αυτός σκεπτόμενος "λέω την αλήθεια" αποκτά έμπνευση για το νόημα, αποκτά έμπνευση για τη Διδασκαλία, αποκτά χαρά συνδεδεμένη με τη Διδασκαλία. Αυτή η χαρά που είναι συνδεδεμένη με το καλό, εγώ την ονομάζω συμπλήρωμα της συνείδησης - δηλαδή για την ανάπτυξη συνείδησης χωρίς εχθρότητα και χωρίς κακία. Εδώ, νεαρέ, ένας μοναχός είναι αυστηρός ασκητής... κ.λπ... ζει αγνή ζωή... κ.λπ... είναι αφοσιωμένος στην απαγγελία... κ.λπ... αφοσιωμένος στη γενναιοδωρία. Αυτός σκεπτόμενος "είμαι αφοσιωμένος στη γενναιοδωρία" αποκτά έμπνευση για το νόημα, αποκτά έμπνευση για τη Διδασκαλία, αποκτά χαρά συνδεδεμένη με τη Διδασκαλία. Αυτή η χαρά που είναι συνδεδεμένη με το καλό, εγώ την ονομάζω συμπλήρωμα της συνείδησης - δηλαδή για την ανάπτυξη συνείδησης χωρίς εχθρότητα και χωρίς κακία. Αυτοί οι βραχμάνοι, νεαρέ, που θεσπίζουν πέντε παράγοντες για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού, εγώ τους ονομάζω συμπληρώματα της συνείδησης - δηλαδή για την ανάπτυξη συνείδησης χωρίς εχθρότητα και χωρίς κακία».

470. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Σούμπχα, ο νεαρός βραχμάνος, γιος του Τοντέγια, είπε στον Ευλογημένο: «Έχω ακούσει αυτό, αγαπητέ Γκόταμα - 'ο ασκητής Γκόταμα γνωρίζει την οδό για τη συνύπαρξη με τους θεούς Βράχμα'».

«Τι νομίζεις, νεαρέ, το χωριό Ναλακάρα είναι κοντά από εδώ, δεν είναι μακριά από εδώ το χωριό Ναλακάρα;»

«Ναι, αγαπητέ, το χωριό Ναλακάρα είναι κοντά από εδώ, δεν είναι μακριά από εδώ το χωριό Ναλακάρα».

«Τι νομίζεις, νεαρέ, ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας άνθρωπος γεννημένος και μεγαλωμένος στο χωριό Ναλακάρα· αν τον ρωτούσαν για τον δρόμο προς το χωριό Ναλακάρα αμέσως μόλις είχε φύγει από το χωριό Ναλακάρα· θα υπήρχε άραγε, νεαρέ, για εκείνον τον άνθρωπο που γεννήθηκε και μεγάλωσε στο χωριό Ναλακάρα, όταν ρωτήθηκε για τον δρόμο προς το χωριό Ναλακάρα, κάποιος δισταγμός ή αμηχανία;»

«Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα».

«Για ποιο λόγο;»

«Διότι, αγαπητέ Γκόταμα, εκείνος ο άνθρωπος γεννήθηκε και μεγάλωσε στο χωριό Ναλακάρα. Όλοι οι δρόμοι προς το χωριό Ναλακάρα του είναι πολύ καλά γνωστοί». «Μπορεί, νεαρέ, να υπάρχει για εκείνον τον άνθρωπο που γεννήθηκε και μεγάλωσε στο χωριό Ναλακάρα, όταν ρωτήθηκε για τον δρόμο προς το χωριό Ναλακάρα, κάποιος δισταγμός ή αμηχανία, αλλά για τον Τατχάγκατα, όταν ρωτηθεί για τον κόσμο του Βράχμα ή για την πρακτική που οδηγεί στον κόσμο του Βράχμα, δεν υπάρχει κανένας δισταγμός ή αμηχανία. Εγώ, νεαρέ, κατανοώ τους θεούς Βράχμα και τον κόσμο του Βράχμα και την πρακτική που οδηγεί στον κόσμο του Βράχμα· και κατανοώ επίσης πώς κάποιος που ασκεί έτσι γεννιέται στον κόσμο του Βράχμα».

«Έχω ακούσει αυτό, αγαπητέ Γκόταμα - 'ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει την οδό για τη συνύπαρξη με τους θεούς Βράχμα'. Ας μου διδάξει ο αξιότιμος Γκόταμα την οδό για τη συνύπαρξη με τους θεούς Βράχμα».

«Τότε λοιπόν, νεαρέ, άκουσε, πρόσεχε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο Σούμπχα, ο νεαρός βραχμάνος, γιος του Τοντέγια, στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

471. «Και ποια, νεαρέ, είναι η οδός για τη συνύπαρξη με τους θεούς Βράχμα; Εδώ, νεαρέ, ένας μοναχός, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, διαμένει· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη· έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, διαμένει. Όταν η απελευθέρωση του νου μέσω της φιλικότητας, νεαρέ, έχει αναπτυχθεί έτσι, οποιαδήποτε πράξη περιορισμένη δεν παραμένει εκεί, δεν επιμένει εκεί. Όπως, νεαρέ, ένας δυνατός φυσητής κόχλου θα μπορούσε να ειδοποιήσει τις τέσσερις κατευθύνσεις χωρίς δυσκολία· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, νεαρέ... κ.λπ... όταν η απελευθέρωση του νου μέσω της φιλικότητας, νεαρέ, έχει αναπτυχθεί έτσι, οποιαδήποτε πράξη περιορισμένη δεν παραμένει εκεί, δεν επιμένει εκεί. Αυτή επίσης, νεαρέ, είναι η οδός για τη συνύπαρξη με τους θεούς Βράχμα. «Επιπλέον, νεαρέ, ένας

μοναχός με νου συνοδευόμενο από συμπόνια... κ.λπ... με νου συνοδευόμενο από αλτρουιστική χαρά... κ.λπ... με νου συνοδευόμενο από αταραξία, έχοντας διαπεράσει μια κατεύθυνση, διαμένει· ομοίως τη δεύτερη, ομοίως την τρίτη, ομοίως την τέταρτη· Έτσι προς τα πάνω, προς τα κάτω, οριζοντίως, παντού, σε όλους τους εαυτούς, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από αταραξία, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, διαμένει. Όταν η απελευθέρωση του νου μέσω αταραξίας, νεαρέ, έχει αναπτυχθεί έτσι, οποιαδήποτε πράξη περιορισμένη δεν παραμένει εκεί, δεν επιμένει εκεί. Όπως, νεαρέ, ένας δυνατός φυσητής κόχλου θα μπορούσε να ειδοποιήσει τις τέσσερις κατευθύνσεις χωρίς δυσκολία· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, νεαρέ... κ.λπ... όταν η απελευθέρωση του νου μέσω αταραξίας, νεαρέ, έχει αναπτυχθεί έτσι, οποιαδήποτε πράξη περιορισμένη δεν παραμένει εκεί, δεν επιμένει εκεί. Αυτή επίσης, νεαρέ, είναι η οδός για τη συνύπαρξη με τους θεούς Βράχμα».

472. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Σούμπχα, ο νεαρός βραχμάνος, γιος του Τοντέγια, είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα, θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα! Όπως, αγαπητέ Γκόταμα, κάποιος θα έσπινε όρθιο κάτι που είχε αναποδογυρισθεί, ή θα αποκάλυπτε κάτι που ήταν κρυμμένο, ή θα έδειχνε τον δρόμο σε κάποιον που είχε χαθεί, ή θα κρατούσε μια λάμπα λαδιού στο σκοτάδι - 'αυτοί που έχουν μάτια να δουν τα αντικείμενα' - έτσι ακριβώς η Διδασκαλία έχει φανερωθεί από τον αξιότιμο Γκόταμα με πολλούς τρόπους. Εγώ καταφεύγω στον αξιότιμο Γκόταμα ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής. Λοιπόν, τώρα, αγαπητέ Γκόταμα, εμείς φεύγουμε· έχουμε πολλές υποχρεώσεις, πολλά πρέπει να κάνουμε». «Όποτε θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα, νεαρέ». Τότε ο Σούμπχα, ο νεαρός βραχμάνος, γιος του Τοντέγια, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και έφυγε.

Εκείνη την περίοδο ο βραχμάνος Τζανουσσόνι έβγαινε από τη Σαβάτθι με ένα ολόλευκο άρμα με φοράδες, το μεσημέρι. Ο βραχμάνος Τζανουσσόνι είδε τον Σούμπχα, τον νεαρό βραχμάνο, γιο του Τοντέγια, να έρχεται από μακριά. Αφού είδε τον Σούμπχα, τον νεαρό βραχμάνο, γιο του Τοντέγια, είπε: «Λοιπόν, από πού έρχεται ο αξιότιμος Μπαραντβάτζα το μεσημέρι;» «Από εδώ, αγαπητέ, έρχομαι, από κοντά στον ασκητή Γκόταμα». «Τι νομίζει ο αξιότιμος Μπαραντβάτζα για τη διαύγεια της σοφίας του ασκητή Γκόταμα; Θεωρεί ότι είναι σοφός;» «Ποιος είμαι εγώ, αγαπητέ, και πώς θα γνωρίσω τη διαύγεια της σοφίας του ασκητή Γκόταμα; Σίγουρα αυτός που θα γνώριζε τη διαύγεια της σοφίας του ασκητή Γκόταμα θα ήταν τέτοιος όπως εκείνος». «Πράγματι ο αξιότιμος Μπαραντβάτζα επαινεί τον ασκητή Γκόταμα με υψηλό έπαινο». «Ποιος είμαι εγώ, αγαπητέ, και πώς θα επαινέσω τον ασκητή Γκόταμα; Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα είναι επαινεμένος από τους επαινεμένους, ο άριστος μεταξύ θεών και ανθρώπων. Αυτοί οι βραχμάνοι, αγαπητέ, που θεσπίζουν πέντε παράγοντες για την εκτέλεση αξιέπαινης πράξης, για την επίτευξη του καλού· αυτούς ο ασκητής Γκόταμα τους ονομάζει συμπληρώματα της συνείδησης -δηλαδή για την ανάπτυξη συνείδησης χωρίς εχθρότητα και χωρίς κακία».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Τζανουσσόνι, αφού κατέβηκε από την άμαξα που την έσερναν ολόλευκες φοράδες, αφού τακτοποίησε τον άνω χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, αφού χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου, εξέφρασε αυτόν τον εμπνευσμένο λόγο: «Τι κέρδος για τον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα, τι καλό κέρδος για τον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα, στου οποίου το βασίλειο διαμένει ο Τατχάγκατα, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος».

Τέλος της ομιλίας Σούμπχα, ένατη.

10. Η ομιλία στον Σανγκάραβα

473. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος περιπλανιόταν στους Κοσάλα με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών. Εκείνη την περίοδο μια βραχμάνα ονόματι Ντανατζάνι διέμενε στην Τσαντζαλικάππα, με βαθιά πίστη στον Βούδα, στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα. Τότε η βραχμάνα Ντανατζάνι, αφού σκόνταψε, εξέφρασε τρεις φορές αυτόν τον εμπνευσμένο λόγο: «Τιμή σε εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Τιμή σε εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Τιμή σε εκείνον τον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο».

Εκείνη την περίοδο ένας νεαρός βραχμάνος ονόματι Σανγκάραβα διέμενε στην Τσαντζαλικάππα, που είχε διαβεί στην άλλη όχθη των τριών Βεδών μαζί με τα λεξικά και τα τελετουργικά, με την ανάλυση των συλλαβών, με την ιστορία ως πέμπτη, ειδικός στη γραμματική και τη σύνταξη, πλήρως καταρτισμένος στην κοσμική γνώση και στα χαρακτηριστικά του μεγάλου ανθρώπου. Άκουσε ο νεαρός βραχμάνος Σανγκάραβα τη βραχμάνα Ντανατζάνι να λέει αυτά τα λόγια. Αφού άκουσε, είπε στη βραχμάνα Ντανατζάνι: «Αυτή η βραχμάνα Ντανατζάνι είναι σαν χαμένη, αυτή η βραχμάνα Ντανατζάνι είναι σαν καταστραμμένη, ενώ υπάρχουν βραχμάνοι, και όμως θα επαινεί εκείνον τον ξυρισμένο ασκητή». «Εσύ όμως, αγαπητέ καλοπρόσωπε, δεν γνωρίζεις την ηθική και τη σοφία εκείνου του Ευλογημένου. Αν εσύ, αγαπητέ καλοπρόσωπε, γνώριζες την ηθική και τη σοφία εκείνου του Ευλογημένου, δεν θα φανταζόσουν, αγαπητέ καλοπρόσωπε, ότι εκείνος ο Ευλογημένος πρέπει να υβρίζεται και να κακολογείται». «Τότε λοιπόν, κυρία, όταν ο ασκητής Γκόταμα φτάσει στην Τσαντζαλικάππα, να μου το αναφέρεις». «Ναι, καλοπρόσωπε», απάντησε η βραχμάνα Ντανατζάνι στον νεαρό βραχμάνο Σανγκάραβα.

Τότε ο Ευλογημένος, περιπλανώμενος σταδιακά στους Κοσάλα, έφτασε στην Τσαντζαλικάππα. Εκεί ο Ευλογημένος διέμενε στην Τσαντζαλικάππα, στο άλσος μανγκοδέντρων των βραχμάνων Τοντέγια. Άκουσε η βραχμάνα Ντανατζάνι: «Ο Ευλογημένος, λένε, έφτασε στην Τσαντζαλικάππα και διαμένει στην Τσαντζαλικάππα, στο άλσος μανγκοδέντρων των βραχμάνων Τοντέγια». Τότε η βραχμάνα Ντανατζάνι πήγε εκεί όπου ήταν ο νεαρός βραχμάνος Σανγκάραβα· αφού πήγε, είπε στον νεαρό βραχμάνο Σανγκάραβα: «Αυτός, αγαπητέ καλοπρόσωπε, ο Ευλογημένος έφτασε στην Τσαντζαλικάππα και διαμένει στην Τσαντζαλικάππα, στο άλσος μανγκοδέντρων των βραχμάνων Τοντέγια. Όποτε τώρα θεωρείς ότι είναι η κατάλληλη ώρα, αγαπητέ καλοπρόσωπε».

474. «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο νεαρός βραχμάνος Σανγκάραβα στη βραχμάνα Ντανατζάνι και πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε

στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο νεαρός βραχμάνος Σανγκάραβα είπε στον Ευλογημένο: «Υπάρχουν, αγαπητέ Γκόταμα, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που έχουν φτάσει στην τελειότητα της ολοκλήρωσης της άμεσης γνώσης στην παρούσα ζωή και διακηρύσσουν τις βασικές αρχές της άγιας ζωής. Εκεί, αγαπητέ Γκόταμα, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που έχουν φτάσει στην τελειότητα της ολοκλήρωσης της άμεσης γνώσης στην παρούσα ζωή και διακηρύσσουν τις βασικές αρχές της άγιας ζωής, ποιος από αυτούς είναι ο αξιότιμος Γκόταμα;» «Ακόμη και μεταξύ εκείνων που έχουν φτάσει στην τελειότητα της ολοκλήρωσης της άμεσης γνώσης στην παρούσα ζωή και διακηρύσσουν τις βασικές αρχές της άγιας ζωής, Μπαρναντβάτσα, εγώ λέω ότι υπάρχει διαφορά. Υπάρχουν, Μπαρναντβάτσα, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που βασίζονται στην προφορική παράδοση. Αυτοί μέσω της προφορικής παράδοσης έχουν φτάσει στην τελειότητα της ολοκλήρωσης της άμεσης γνώσης στην παρούσα ζωή και διακηρύσσουν τις βασικές αρχές της άγιας ζωής· όπως οι βραχμάνοι κάτοχοι της τριπλής αληθινής γνώσης. Υπάρχουν επίσης, Μπαρναντβάτσα, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που μόνο με απλή πίστη έχουν φτάσει στην τελειότητα της ολοκλήρωσης της άμεσης γνώσης στην παρούσα ζωή και διακηρύσσουν τις βασικές αρχές της άγιας ζωής· όπως οι ορθολογιστές και αναλυτικοί. Υπάρχουν, Μπαρναντβάτσα, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι που σχετικά με φαινόμενα που δεν είχαν ακουστεί πριν, έχοντας γνωρίσει άμεσα τη Διδασκαλία οι ίδιοι, έχουν φτάσει στην τελειότητα της ολοκλήρωσης της άμεσης γνώσης στην παρούσα ζωή και διακηρύσσουν τις βασικές αρχές της άγιας ζωής. Εκεί, Μπαρναντβάτσα, εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που σχετικά με φαινόμενα που δεν είχαν ακουστεί πριν, έχοντας γνωρίσει άμεσα τη Διδασκαλία οι ίδιοι, έχουν φτάσει στην τελειότητα της ολοκλήρωσης της άμεσης γνώσης στην παρούσα ζωή και διακηρύσσουν τις βασικές αρχές της άγιας ζωής, ένας από αυτούς είμαι εγώ. Και αυτό, Μπαρναντβάτσα, πρέπει να γίνει κατανοητό με αυτή τη μέθοδο, πώς εκείνοι οι ασκητές και βραχμάνοι που σχετικά με φαινόμενα που δεν είχαν ακουστεί πριν, έχοντας γνωρίσει άμεσα τη Διδασκαλία οι ίδιοι, έχουν φτάσει στην τελειότητα της ολοκλήρωσης της άμεσης γνώσης στην παρούσα ζωή και διακηρύσσουν τις βασικές αρχές της άγιας ζωής, ένας από αυτούς είμαι εγώ.

475. «Εδώ σε μένα, Μπαρναντβάτσα, πριν ακόμα από την ανώτατη φώτιση, όταν δεν είχα ακόμα αφυπνιστεί πλήρως, όντας ακόμα Μπόντχισαττα, ήρθε αυτή η σκέψη - "Η οικογενειακή ζωή είναι εγκλεισμός, ένα μονοπάτι σκόνης· η αναχώρηση είναι σαν τον ανοιχτό ουρανό. Δεν είναι εύκολο για κάποιον που ζει εντός οικίας να ακολουθήσει την άγια ζωή απόλυτα ολοκληρωμένη, απόλυτα αγνή, γυαλισμένη σαν κοχύλι. Γιατί να μην ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου, να ντυθώ με ώχρινα ρούχα και να εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;" Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτσα, αργότερα, ενώ ήμουν ακόμα νέος με κατάμαυρα μαλλιά, προικισμένος με ευλογημένη νεότητα, στην πρώτη περίοδο της ζωής μου, παρά τη θέληση των γονιών μου που είχαν δακρυσμένα πρόσωπα και έκλαιγαν, αφού ξύρισα τα μαλλιά και τα γένια μου και ντύθηκα με ώχρινα ρούχα, αναχώρησα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Έχοντας αναχωρήσει έτσι, αναζητώντας τι είναι το καλό, αναζητώντας την ανυπέβλητη εξαιρετική κατάσταση ειρήνης, πλησίασα τον Αλάρα Καλάμα· αφού πλησίασα, είπα στον Αλάρα Καλάμα: «Επιθυμώ, φίλε Καλάμα, να ζήσω την άγια ζωή σε αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή». Όταν αυτό ειπώθηκε, Μπαρναντβάτσα, ο Αλάρα Καλάμα μου είπε: "Ας παραμείνει ο σεβάσμιος· τέτοια είναι αυτή η διδασκαλία, όπου ένας νοήμων άνθρωπος σε σύντομο χρόνο

μπορεί ο ίδιος με άμεση γνώση να συνειδητοποιήσει τη διδαχή του δασκάλου του, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει". Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, εξέμαθα εκείνη τη διδασκαλία. Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, μόνο με το κούνημα των χειλιών, μόνο με την επανάληψη αυτών που ειπώθηκαν, διακήρυττα τον ισχυρισμό της γνώσης και τον ισχυρισμό του πρεσβύτερου, και δήλωνα «γνωρίζω, βλέπω», εγώ και άλλοι. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Ο Αλάρα Καλάμα δεν διακηρύσσει αυτή τη διδασκαλία μόνο με απλή πίστη, λέγοντας "έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω". σίγουρα ο Αλάρα Καλάμα διαμένει γνωρίζοντας και βλέποντας αυτή τη διδασκαλία».

«Τότε εγώ, Μπαρναντβάτζα, πλησίασα τον Αλάρα Καλάμα· αφού πλησίασα, είπα στον Αλάρα Καλάμα: «Σε ποιο βαθμό, φίλε Καλάμα, διακηρύσσεις αυτή τη διδασκαλία λέγοντας "έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω";» Όταν αυτό ειπώθηκε, Μπαρναντβάτζα, ο Αλάρα Καλάμα διακήρυξε το επίπεδο της μηδαμινότητας. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Δεν έχει μόνο ο Αλάρα Καλάμα πίστη, κι εγώ έχω πίστη· δεν έχει μόνο ο Αλάρα Καλάμα ενεργητικότητα... κ.λπ... μνήμη... αυτοσυγκέντρωση... σοφία, κι εγώ έχω σοφία. Γιατί να μην αγωνιστώ για την πραγμάτωση εκείνης της διδασκαλίας που ο Αλάρα Καλάμα διακηρύσσει λέγοντας «έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω»;» Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση εκείνη τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει, διέμενα. Τότε εγώ, Μπαρναντβάτζα, πλησίασα τον Αλάρα Καλάμα· αφού πλησίασα, είπα στον Αλάρα Καλάμα: «Σε αυτό το βαθμό, φίλε Καλάμα, διακηρύσσεις αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει;» «Σε αυτό το βαθμό πράγματι, φίλε, διακηρύσσω αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει». «Κι εγώ πράγματι, φίλε, σε αυτό το βαθμό διαμένω έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτή τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει». «Είμαστε τυχεροί, φίλε, είναι καλή τύχη για μας, φίλε, που βλέπουμε έναν τέτοιο σεβάσμιο σύντροφο στην άγια ζωή. Έτσι τη διδασκαλία που εγώ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακηρύττω, αυτή τη διδασκαλία εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις· τη διδασκαλία που εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις, αυτή τη διδασκαλία εγώ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακηρύττω. Έτσι τη διδασκαλία που εγώ γνωρίζω, αυτή τη διδασκαλία εσύ γνωρίζεις· τη διδασκαλία που εσύ γνωρίζεις, αυτή τη διδασκαλία εγώ γνωρίζω. Έτσι όπως είμαι εγώ, τέτοιος είσαι εσύ· όπως είσαι εσύ, τέτοιος είμαι εγώ. Έλα τώρα, φίλε, και οι δύο μαζί ας φροντίζουμε αυτή την ομάδα». Έτσι λοιπόν, Μπαρναντβάτζα, ο Αλάρα Καλάμα, ενώ ήταν ο δάσκαλός μου, εμένα που ήμουν μαθητευόμενος με τοποθέτησε ίσο με τον εαυτό του, και με τίμησε με υψηλή τιμή. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Αυτή η διδασκαλία δεν οδηγεί στην αποστασιοποίηση, δεν οδηγεί στο μη πάθος, δεν οδηγεί στην παύση, δεν οδηγεί στη γαλήνη, δεν οδηγεί στην άμεση γνώση, δεν οδηγεί στην ανώτατη φώτιση, δεν οδηγεί στο Νιμπάνα, αλλά μόνο στην επαναγέννηση στο επίπεδο της μηδαμινότητας». Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, μη ικανοποιούμενος με αυτή τη διδασκαλία, αποστασιοποιούμενος από αυτή τη διδασκαλία, έφυγα.

476. «Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, αναζητώντας τι είναι το καλό, αναζητώντας την ανυπέρβλητη εξαίρετη κατάσταση ειρήνης, πλησίασα τον Ουντάκα, τον γιο του

Ράμα· αφού πλησίασα, είπα στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα: "Επιθυμώ, φίλε, να ζήσω την άγια ζωή σε αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή". Όταν αυτό ειπώθηκε, Μπαρναντβάτζα, ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, μου είπε: "Ας παραμείνει ο σεβάσμιος· τέτοια είναι αυτή η διδασκαλία, όπου ένας νοήμων άνθρωπος σε σύντομο χρόνο μπορεί ο ίδιος με άμεση γνώση να συνειδητοποιήσει τη διδαχή του δασκάλου του, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει". Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, εξέμαθα εκείνη τη διδασκαλία. Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, μόνο με το κούνημα των χειλιών, μόνο με την επανάληψη αυτών που ειπώθηκαν, διακήρυττα τον ισχυρισμό της γνώσης και τον ισχυρισμό του πρεσβύτερου, και δήλωνα «γνωρίζω, βλέπω», εγώ και άλλοι. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Ο Ράμα δεν διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία μόνο με απλή πίστη, λέγοντας 'έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω'· σίγουρα ο Ράμα διέμενε γνωρίζοντας και βλέποντας αυτή τη διδασκαλία". Τότε εγώ, Μπαρναντβάτζα, πλησίασα τον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα· αφού πλησίασα, είπα στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα: "Σε ποιο βαθμό, φίλε, ο Ράμα διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία λέγοντας 'έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω';" Όταν αυτό ειπώθηκε, Μπαρναντβάτζα, ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, διακήρυξε το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Δεν είχε μόνο ο Ράμα πίστη, κι εγώ έχω πίστη· δεν είχε μόνο ο Ράμα ενεργητικότητα... κ.λπ... μνήμη... αυτοσυγκέντρωση... σοφία, κι εγώ έχω σοφία. Γιατί να μην αγωνιστώ για την πραγμάτωση εκείνης της διδασκαλίας που ο Ράμα διακήρυξε λέγοντας 'έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω';" Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση εκείνη τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει, διέμενα.

«Τότε εγώ, Μπαρναντβάτζα, πλησίασα τον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα· αφού πλησίασα, είπα στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα: "Σε αυτό το βαθμό, φίλε, ο Ράμα διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει;" "Σε αυτό το βαθμό πράγματι, φίλε, ο Ράμα διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει". «Κι εγώ πράγματι, φίλε, σε αυτό το βαθμό διαμένω έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτή τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει». «Είμαστε τυχεροί, φίλε, είναι καλή τύχη για μας, φίλε, που βλέπουμε έναν τέτοιο σεβάσμιο σύντροφο στην άγια ζωή. Έτσι τη διδασκαλία που ο Ράμα ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακήρυξε, αυτή τη διδασκαλία εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις· τη διδασκαλία που εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις, αυτή τη διδασκαλία ο Ράμα ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακήρυξε. Έτσι τη διδασκαλία που ο Ράμα κατανόησε πλήρως, αυτή τη διδασκαλία εσύ γνωρίζεις· τη διδασκαλία που εσύ γνωρίζεις, αυτή τη διδασκαλία ο Ράμα κατανόησε πλήρως. Έτσι όπως ήταν ο Ράμα, τέτοιος είσαι εσύ· όπως είσαι εσύ, τέτοιος ήταν ο Ράμα. Έλα τώρα, φίλε, εσύ φρόντιζε αυτή την ομάδα". Έτσι λοιπόν, Μπαρναντβάτζα, ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, ενώ ήταν σύντροφός μου στην άγια ζωή, με τοποθέτησε στη θέση του δασκάλου, και με τίμησε με υψηλή τιμή. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, ήρθε αυτή η σκέψη: "Αυτή η διδασκαλία δεν οδηγεί στην αποστασιοποίηση, δεν οδηγεί στο μη πάθος, δεν οδηγεί στην παύση, δεν οδηγεί στη γαλήνη, δεν οδηγεί στην άμεση γνώση, δεν οδηγεί στην

ανώτατη φώτιση, δεν οδηγεί στο Νιμπάνα, αλλά μόνο στην επαναγέννηση στο επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης". Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, μη ικανοποιούμενος με αυτή τη διδασκαλία, αποστασιοποιούμενος από αυτή τη διδασκαλία, έφυγα.

477. «Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, αναζητώντας τι είναι το καλό, αναζητώντας την ανυπέρβλητη εξαίρετη κατάσταση ειρήνης, περιπλανώμενος σταδιακά στους Μαγκάντα, έφτασα στο χωριό Σενάνι κοντά στην Ουρουβέλα. Εκεί είδα ένα γοητευτικό κομμάτι γης, και ένα χαριτωμένο δασώδες άλσος, και έναν ποταμό που έρεε με καθαρό νερό, με ωραίες όχθες, γοητευτικό, και ολόγυρα χωριό για συλλογή τροφής. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γοητευτικό πράγματι, αγαπητοί, είναι αυτό το κομμάτι γης, και χαριτωμένο είναι το δασώδες άλσος, και ο ποταμός ρέει με καθαρό νερό, με ωραίες όχθες, γοητευτικός, και ολόγυρα υπάρχει χωριό για συλλογή τροφής. Αυτό πράγματι είναι αρκετό για έναν γιο καλής οικογένειας που επιθυμεί την επίμονη προσπάθεια, για επίμονη προσπάθεια». Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, κάθισα εκεί ακριβώς - «αυτό είναι αρκετό για επίμονη προσπάθεια». Και επίσης, Μπαρναντβάτζα, σε μένα εμφανίστηκαν τρεις αυθόρμητες παρομοιώσεις που δεν είχαν ακουστεί πριν.

«Όπως, Μπαρναντβάτζα, ένα νωπό ξύλο με υγρασία τοποθετημένο στο νερό. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς - 'θα παράγω φωτιά, θα κάνω να εμφανιστεί θερμότητα'. Τι νομίζεις, Μπαρναντβάτζα, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς και τρίβοντας εκείνο το νωπό ξύλο με υγρασία τοποθετημένο στο νερό, να παράγει φωτιά, να κάνει να εμφανιστεί θερμότητα;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα. Για ποιο λόγο; Επειδή, αγαπητέ Γκόταμα, εκείνο το ξύλο είναι νωπό με υγρασία, και επιπλέον είναι τοποθετημένο στο νερό· και εκείνος ο άνθρωπος θα γινόταν απλώς μέτοχος κούρασης και δυσφορίας». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Μπαρναντβάτζα, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι διαμένουν μη αποτραβηγμένοι από τις ηδονές με το σώμα και με τη συνείδηση, και η ηδονική επιθυμία, η ηδονική προσκόλληση, η ηδονική μέθη, η ηδονική δίψα, ο ηδονικός πυρετός τους στις ηδονές δεν έχει εγκαταλειφθεί καλά εσωτερικά, δεν έχει καταπραυνθεί καλά, ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ανίκανοι για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι δεν βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ανίκανοι για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Αυτή, Μπαρναντβάτζα, ήταν η πρώτη αυθόρμητη παρομοίωση που μου εμφανίστηκε και δεν είχε ακουστεί πριν.

478. «Μια άλλη, δεύτερη αυθόρμητη παρομοίωση μου εμφανίστηκε, Μπαρναντβάτζα, που δεν είχε ακουστεί πριν. Όπως, Μπαρναντβάτζα, ένα νωπό ξύλο με υγρασία, τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς - 'θα παράγω φωτιά, θα κάνω να εμφανιστεί θερμότητα'. Τι νομίζεις, Μπαρναντβάτζα, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς και τρίβοντας εκείνο το νωπό ξύλο με υγρασία τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό, να παράγει φωτιά, να κάνει να εμφανιστεί θερμότητα;» «Όχι βέβαια, αγαπητέ Γκόταμα. Για ποιο λόγο; Επειδή, αγαπητέ Γκόταμα, εκείνο το ξύλο είναι νωπό με υγρασία, αν και είναι

τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό· και εκείνος ο άνθρωπος θα γινόταν απλώς μέτοχος κούρασης και δυσφορίας». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Μπαρναντβάτζα, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι διαμένουν αποτραβηγμένοι από τις ηδονές με το σώμα και με τη συνείδηση, αλλά η ηδονική επιθυμία, η ηδονική προσκόλληση, η ηδονική μέθη, η ηδονική δίψα, ο ηδονικός πυρετός τους στις ηδονές δεν έχει εγκαταλειφθεί καλά εσωτερικά, δεν έχει καταπραυνθεί καλά, ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ανίκανοι για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι δεν βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ανίκανοι για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Αυτή, Μπαρναντβάτζα, ήταν η δεύτερη αυθόρμητη παρομοίωση που μου εμφανίστηκε και δεν είχε ακουστεί πριν.

479. «Μια άλλη, τρίτη αυθόρμητη παρομοίωση μου εμφανίστηκε, Μπαρναντβάτζα, που δεν είχε ακουστεί πριν. Όπως, Μπαρναντβάτζα, ένα στεγνό ξύλο χωρίς υγρασία, τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς - 'θα παράγω φωτιά, θα κάνω να εμφανιστεί θερμότητα'. Τι νομίζεις, Μπαρναντβάτζα, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος, παίρνοντας το πάνω ξύλο για άναμμα φωτιάς και τρίβοντας εκείνο το στεγνό ξύλο χωρίς υγρασία τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό, να παράγει φωτιά, να κάνει να εμφανιστεί θερμότητα;» «Ναι, αγαπητέ Γκόταμα. Για ποιο λόγο; Επειδή, αγαπητέ Γκόταμα, εκείνο το ξύλο είναι στεγνό χωρίς υγρασία, και επιπλέον είναι τοποθετημένο στη στεριά μακριά από το νερό». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Μπαρναντβάτζα, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι διαμένουν αποτραβηγμένοι από τις ηδονές με το σώμα και με τη συνείδηση, και η ηδονική επιθυμία, η ηδονική προσκόλληση, η ηδονική μέθη, η ηδονική δίψα, ο ηδονικός πυρετός τους στις ηδονές έχει εγκαταλειφθεί καλά εσωτερικά, έχει καταπραυνθεί καλά, ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ικανοί για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Ακόμη κι αν εκείνοι οι σεβάσμιοι ασκητές και βραχμάνοι δεν βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, είναι ικανοί για γνώση, για ενόραση, για την ανυπέρβλητη ανώτατη φώτιση. Αυτή, Μπαρναντβάτζα, ήταν η τρίτη αυθόρμητη παρομοίωση που μου εμφανίστηκε και δεν είχε ακουστεί πριν. Αυτές, Μπαρναντβάτζα, ήταν οι τρεις αυθόρμητες παρομοιώσεις που μου εμφανίστηκαν και δεν είχαν ακουστεί πριν.

480. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μη σφίξω τα δόντια πάνω στα δόντια, να πιέσω τη γλώσσα στον ουρανίσκο, και με τον νου να συγκρατήσω τη συνείδηση, να την πιέσω, να την καταπονήσω;» Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, σφίγγοντας τα δόντια πάνω στα δόντια, πιέζοντας τη γλώσσα στον ουρανίσκο, με τον νου συγκρατώ τη συνείδηση, την πιέζω, την καταπονώ. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, καθώς σφίγγω τα δόντια πάνω στα δόντια, πιέζω τη γλώσσα στον ουρανίσκο, και με τον νου συγκρατώ τη συνείδηση, την πιέζω, την καταπονώ, ιδρώτας τρέχει από τις μασχάλες. Όπως, Μπαρναντβάτζα, ένας δυνατός άνδρας, αφού πιάσει έναν πιο αδύναμο άνδρα από το κεφάλι ή από τους ώμους, θα τον συγκρατούσε, θα τον πίεζε, θα τον καταπονούσε, ακριβώς έτσι σε μένα, Μπαρναντβάτζα, καθώς σφίγγω τα δόντια πάνω στα δόντια, πιέζω τη γλώσσα στον

ουρανίσκο, και με τον νου συγκρατώ τη συνείδηση, την πιέζω, την καταπονώ, ιδρώτας τρέχει από τις μασχάλες. Η ενεργητικότητά μου όμως, Μπαρναντβάτζα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη· αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια.

481. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα και τη μύτη. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα και τη μύτη είχαν συγκρατηθεί, υπήρχε υπερβολικός ήχος από τους ανέμους που έβγαιναν από τα αυτιά. Όπως ακριβώς υπάρχει υπερβολικός ήχος από το φουσερό του σιδερά όταν φυσά, ακριβώς έτσι σε μένα, Μπαρναντβάτζα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα και τη μύτη είχαν συγκρατηθεί, υπήρχε υπερβολικός ήχος από τους ανέμους που έβγαιναν από τα αυτιά. Η ενεργητικότητά μου όμως, Μπαρναντβάτζα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη· αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια.

Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπήρχαν υπερβολικοί άνεμοι χτυπούσαν την κορυφή του κεφαλιού. Όπως, Μπαρναντβάτζα, ένας δυνατός άνδρας θα τρυπούσε την κορυφή του κεφαλιού με αιχμηρή αιχμή, ακριβώς έτσι σε μένα, Μπαρναντβάτζα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπερβολικοί άνεμοι χτυπούσαν την κορυφή του κεφαλιού. Η ενεργητικότητά μου όμως, Μπαρναντβάτζα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη· αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια.

Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπήρχαν υπερβολικοί πονοκέφαλοι στο κεφάλι. Όπως, Μπαρναντβάτζα, ένας δυνατός άνδρας θα έδενε ένα σφιχτό επίδεσμο στο κεφάλι με ένα γερό δερμάτινο λουρί, ακριβώς έτσι, Μπαρναντβάτζα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπήρχαν υπερβολικοί πονοκέφαλοι στο κεφάλι. Η ενεργητικότητά μου όμως, Μπαρναντβάτζα, ήταν ξεκινήμενη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη· αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια.

Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά. Σε μένα, Μπαρναντβάτζα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπερβολικοί άνεμοι έκοβαν την κοιλιά. Όπως, Μπαρναντβάτζα, ένας επιδέξιος χασάπης ή ο μαθητευόμενος χασάπης θα έκοβε την κοιλιά με κοφτερό μαχαίρι

σφαγής, ακριβώς έτσι σε μένα, Μπαρναντβάττσα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπερβολικοί άνεμοι έκοβαν την κοιλιά. Η ενεργητικότητά μου όμως, Μπαρναντβάττσα, ήταν ξεκινημένη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη· αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια.

Σε μένα, Μπαρναντβάττσα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ασκήσω τη διαλογιστική έκσταση χωρίς αναπνοή;» Έτσι εγώ, Μπαρναντβάττσα, συγκράτησα την εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά. Σε μένα, Μπαρναντβάττσα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπήρχε υπερβολικό κάψιμο στο σώμα. Όπως, Μπαρναντβάττσα, δύο δυνατοί άνδρες, αφού πιάνουν έναν πιο αδύναμο άνδρα από τα δύο χέρια, θα τον έψηναν και θα τον κατέκαιγαν πάνω από λάκκο με κάρβουνα, ακριβώς έτσι σε μένα, Μπαρναντβάττσα, καθώς η εισπνοή και εκπνοή από το στόμα, τη μύτη και τα αυτιά είχαν συγκρατηθεί, υπήρχε υπερβολικό κάψιμο στο σώμα. Η ενεργητικότητά μου όμως, Μπαρναντβάττσα, ήταν ξεκινημένη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου ήταν εφαρμοσμένη χωρίς λήθη, αλλά το σώμα μου ήταν ταραγμένο χωρίς γαλήνη, επειδή ήμουν διαπερασμένος από εκείνη την επίπονη επίμονη προσπάθεια. Και επίσης, Μπαρναντβάττσα, θεότητες αφού με είδαν είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα έχει πεθάνει.» Μερικές θεότητες είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα δεν έχει πεθάνει, αλλά πεθαίνει.» Μερικές θεότητες είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα δεν έχει πεθάνει, ούτε πεθαίνει· ο ασκητής Γκόταμα είναι Άξιος· αυτή είναι η διαμονή ενός Άξιου, τέτοιος είναι αυτός.»

Σε μένα, Μπαρναντβάττσα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ακολουθήσω την πλήρη αποχή από τροφή;» Τότε, Μπαρναντβάττσα, θεότητες με πλησίασαν και είπαν αυτό: «Μην ακολουθήσεις, αγαπητέ, την πλήρη αποχή από τροφή. Αν εσύ, αγαπητέ, ακολουθήσεις την πλήρη αποχή από τροφή, εμείς θα σου εισάγουμε θεϊκή θρεπτική ουσία μέσω των πόρων του δέρματος. Με αυτή θα συντηρείσαι». Σε μένα, Μπαρναντβάττσα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Αν εγώ διακηρύξω πλήρη αποχή από τροφή, και αυτές οι θεότητες μου εισάγουν θεϊκή θρεπτική ουσία μέσω των πόρων του δέρματος, και με αυτή συντηρούμαι, αυτό θα ήταν ψέμα από μέρους μου». Έτσι εγώ, Μπαρναντβάττσα, απέρριψα εκείνες τις θεότητες, λέγοντας «αρκετά».

Σε μένα, Μπαρναντβάττσα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην τρώω λίγη λίγη τροφή, μια χούφτα μια χούφτα, είτε ζωμό από φασόλια μουνγκ, είτε ζωμό από φακές, είτε ζωμό από μπιζέλια, είτε ζωμό από κεχρί;» Έτσι εγώ, Μπαρναντβάττσα, έτρωγα λίγη λίγη τροφή, μια χούφτα μια χούφτα, είτε ζωμό από φασόλια μουνγκ, είτε ζωμό από φακές, είτε ζωμό από μπιζέλια, είτε ζωμό από κεχρί. Σε μένα, Μπαρναντβάττσα, που έτρωγα λίγη λίγη τροφή, μια χούφτα μια χούφτα, είτε ζωμό από φασόλια μουνγκ, είτε ζωμό από φακές, είτε ζωμό από μπιζέλια, είτε ζωμό από κεχρί, το σώμα έφτασε σε ακραία ισχύτητα. Όπως ακριβώς οι αρθρώσεις του φυτού ασιτικά ή οι αρθρώσεις του φυτού κάλα, έτσι ακριβώς γίνονταν τα μέλη και τα άκρα μου εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής· όπως ακριβώς η πατημασιά καμήλας, έτσι ακριβώς γινόταν ο γλουτός μου εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής· όπως ακριβώς μια σειρά από χάντρες, έτσι ακριβώς η σπονδυλική μου στήλη γινόταν με εξοχές και βαθουλώματα εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής· όπως ακριβώς σε μια παλιά καλύβα τα δοκάρια της στέγης γίνονται χαλαρά και σαθρά, έτσι ακριβώς τα πλευρά μου γίνονταν χαλαρά και σαθρά εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής· όπως ακριβώς σε ένα βαθύ

πηγάδι οι αντανάκλασεις του νερού φαίνονται βαθιά βυθισμένες, έτσι ακριβώς στις κόγχες των ματιών μου οι κόρες των ματιών φαίνονταν βαθιά βυθισμένες εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής· όπως ακριβώς μια πικρή κολοκύθα κομμένη άγουρη ζαρώνει και μαραίνεται από τον άνεμο και τον ήλιο, έτσι ακριβώς το δέρμα του κεφαλιού μου ζάρωνε και μαραινόταν εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτσα, σκεπτόμενος «θα αγγίξω το δέρμα της κοιλιάς μου» έπιανα τη σπονδυλική μου στήλη, σκεπτόμενος «θα αγγίξω τη σπονδυλική μου στήλη» έπιανα το δέρμα της κοιλιάς μου· τόσο πολύ, Μπαρναντβάτσα, το δέρμα της κοιλιάς μου είχε κολλήσει στη σπονδυλική μου στήλη εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτσα, σκεπτόμενος «θα αποδεύσω ή θα ουρήσω» έπεφτα μπρούμυτα εκεί ακριβώς εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτσα, ανακουφίζοντας αυτό το ίδιο το σώμα, έτριβα τα μέλη μου με την παλάμη. Σε μένα, Μπαρναντβάτσα, καθώς έτριβα τα μέλη μου με την παλάμη, οι τρίχες με σάπιες ρίζες έπεφταν από το σώμα εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής. Και επίσης, Μπαρναντβάτσα, άνθρωποι αφού με είδαν είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα είναι μαύρος.» Μερικοί άνθρωποι είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα δεν είναι μαύρος, ο ασκητής Γκόταμα είναι καστανός.» Μερικοί άνθρωποι είπαν έτσι: «Ο ασκητής Γκόταμα δεν είναι μαύρος, ούτε καστανός, ο ασκητής Γκόταμα έχει δέρμα σαν χρυσόψαρο»· τόσο πολύ, Μπαρναντβάτσα, το αγνό χρώμα του δέρματός μου, το λαμπερό, είχε καταστραφεί εξαιτίας αυτής της λιγοστής τροφής.

482. Σε μένα, Μπαρναντβάτσα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι στο παρελθόν βίωσαν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, αυτό ήταν το ύψιστο, όχι περισσότερο από αυτό· και όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι στο μέλλον θα βιώσουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, αυτό θα είναι το ύψιστο, όχι περισσότερο από αυτό· και όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι τώρα βιώνουν οδυνηρά, έντονα, σκληρά, δριμέα αισθήματα που προκλήθηκαν από τη δική τους προσπάθεια, αυτό είναι το ύψιστο, όχι περισσότερο από αυτό. Εγώ όμως με αυτή τη δριμεία εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού δεν φτάνω σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών. Θα μπορούσε άραγε να υπάρχει άλλη οδός προς τη φώτιση;» Σε μένα, Μπαρναντβάτσα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γνωρίζω άμεσα ότι όταν ο πατέρας μου ο Σάκκα εργαζόταν, καθισμένος στη δροσερή σκιά μιας τριανταφυλλιάς, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διέμενα. Θα μπορούσε άραγε αυτή να είναι η οδός προς τη φώτιση;» Σε μένα, Μπαρναντβάτσα, υπήρξε συνείδηση που ακολουθεί τη μνήμη: «Αυτή ακριβώς είναι η οδός προς τη φώτιση». Σε μένα, Μπαρναντβάτσα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί άραγε φοβάμαι εκείνη την ευτυχία, που είναι ευτυχία πέρα από τις ηδονές, πέρα από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις;» Σε μένα, Μπαρναντβάτσα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Δεν φοβάμαι εκείνη την ευτυχία, που είναι ευτυχία πέρα από τις ηδονές, πέρα από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις».

483. Σε μένα, Μπαρναντβάτσα, ήρθε αυτή η σκέψη: «Δεν είναι εύκολο να επιτευχθεί ευτυχία με ένα σώμα που έχει φτάσει σε τέτοια ακραία ισχύτητα. Γιατί να μην φάω χονδροειδή τροφή, μαγειρεμένο ρύζι και αρτοπαρασκεύασμα;» Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτσα, έφαγα χονδροειδή τροφή, μαγειρεμένο ρύζι και αρτοπαρασκεύασμα. Εκείνη την περίοδο, Μπαρναντβάτσα, οι πέντε μοναχοί της ομάδας με υπηρετούσαν:

«Ό,τι Διδασκαλία ο ασκητής Γκόταμα επιτύχει, αυτή θα μας την ανακοινώσει». Όταν εγώ, Μπαρναντβάτζα, έφαγα χονδροειδή τροφή, μαγειρεμένο ρύζι και αρτοπαρασκευάσμα, τότε εκείνοι οι πέντε μοναχοί της ομάδας αποστασιοποιήθηκαν και έφυγαν: «Ο ασκητής Γκόταμα επιδίδεται στην πολυτέλεια, παρέκκλινε από την επίμονη προσπάθεια, επέστρεψε στην πολυτέλεια».

Έτσι εγώ, Μπαρναντβάτζα, αφού έφαγα χονδροειδή τροφή και απέκτησα δύναμη, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές... κ.λπ... έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, διέμενα. Με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση... την τρίτη διαλογιστική έκσταση... έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, διέμενα.

Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, κατεύθυνα τον νου προς τη γνώση της ανάμνησης προηγούμενων ζωών. Θυμάμαι πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή - μία γέννηση, δύο γεννήσεις... κ.λπ... Έτσι θυμάμαι πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους. Αυτή, Μπαρναντβάτζα, ήταν η πρώτη αληθινή γνώση που επέτυχα την πρώτη περίοδο της νύχτας· η άγνοια καταστράφηκε, η αληθινή γνώση εγέρθηκε· το σκοτάδι καταστράφηκε, το φως εγέρθηκε· όπως συμβαίνει σε αυτόν που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος.

484. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, κατεύθυνα τον νου προς τη γνώση του θανάτου και της επαναγέννησης των όντων. Με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπω τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοώ τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους... κ.λπ... Αυτή, Μπαρναντβάτζα, ήταν η δεύτερη αληθινή γνώση που επέτυχα τη μεσαία περίοδο της νύχτας· η άγνοια καταστράφηκε, η αληθινή γνώση εγέρθηκε· το σκοτάδι καταστράφηκε, το φως εγέρθηκε· όπως συμβαίνει σε αυτόν που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος.

Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, κατεύθυνα τον νου προς τη γνώση της εξάλειψης των νοητικών διαφθορών. Γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος», γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση του υπαρξιακού πόνου», γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση του υπαρξιακού πόνου», γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου»· γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτές είναι οι νοητικές διαφθορές», γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση των νοητικών διαφθορών», γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση των νοητικών διαφθορών», γνώρισα άμεσα όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση των νοητικών διαφθορών». Καθώς εγώ γνώριζα έτσι και έβλεπα έτσι, ο νους απελευθερώθηκε από τη νοητική διαφθορά της φιληδονίας, ο νους απελευθερώθηκε

από τη νοητική διαφθορά της προσκόλλησης στην ύπαρξη, ο νους απελευθερώθηκε από τη νοητική διαφθορά της άγνοιας. Υπήρξε η γνώση: «στον απελευθερωμένο, υπάρχει απελευθέρωση». Γνώρισα άμεσα: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Αυτή, Μπαρναντβάτζα, ήταν η τρίτη αληθινή γνώση που επέτυχα την τελευταία περίοδο της νύχτας· η άγνοια καταστράφηκε, η αληθινή γνώση εγέρθηκε· το σκοτάδι καταστράφηκε, το φως εγέρθηκε· όπως συμβαίνει σε αυτόν που διαμένει επιμελής, ενεργητικός και αποφασισμένος».

485. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο νεαρός βραχμάνος Σανγκάραβα είπε στον Ευλογημένο: «Η επίμονη προσπάθεια του αξιότιμου Γκόταμα ήταν σταθερή, η επίμονη προσπάθεια του αξιότιμου Γκόταμα ήταν ενός ενάρετου ατόμου· όπως αρμόζει σε έναν Άξιο, Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Τι λοιπόν, αγαπητέ Γκόταμα, υπάρχουν θεοί;» «Αυτό, Μπαρναντβάτζα, είναι γνωστό σε μένα ως προς τη συνθήκη, δηλαδή - υπάρχουν ανώτεροι θεοί». «Τι λοιπόν, αγαπητέ Γκόταμα, ερωτηθείς 'υπάρχουν θεοί;' λες 'αυτό, Μπαρναντβάτζα, είναι γνωστό σε μένα ως προς τη συνθήκη, δηλαδή υπάρχουν ανώτεροι θεοί'. Δεν είναι λοιπόν, αγαπητέ Γκόταμα, αν αυτό είναι έτσι, κενό και ψευδές;» «'Υπάρχουν θεοί;' - Μπαρναντβάτζα, ερωτηθείς, όποιος θα έλεγε 'υπάρχουν θεοί', όποιος θα έλεγε 'είναι γνωστό σε μένα ως προς τη συνθήκη'· τότε εδώ από έναν νοήμονα άνθρωπο πρέπει κατηγορηματικά να καταλήξει σε συμπέρασμα, δηλαδή - 'υπάρχουν θεοί'». «Γιατί όμως ο αξιότιμος Γκόταμα δεν μου το εξήγησε αυτό από την αρχή;» «Αυτό, Μπαρναντβάτζα, είναι εγκεκριμένο δυνατό στον κόσμο, δηλαδή - 'υπάρχουν θεοί'».

486. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο νεαρός βραχμάνος Σανγκάραβα είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα, θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα! Όπως, αγαπητέ Γκόταμα, κάποιος θα έστηνε όρθιο κάτι που είχε αναποδογυρισθεί, ή θα αποκάλυπτε κάτι που ήταν κρυμμένο, ή θα έδειχνε τον δρόμο σε κάποιον που είχε χαθεί, ή θα κρατούσε μια λάμπα λαδιού στο σκοτάδι - 'αυτοί που έχουν μάτια να δουν τα αντικείμενα' - έτσι ακριβώς η Διδασκαλία έχει φανερωθεί από τον αξιότιμο Γκόταμα με πολλούς τρόπους. Εγώ καταφεύγω στον αξιότιμο Γκόταμα ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Σανγκάραβα, δέκατη.

Τέλος του κεφαλαίου Μπραχμάνα, πέμπτο.

Αυτή είναι η σύνοψή του -

Μπραχμάγιου, Σέλα, Ασسالάγιανα, Γκχοταμούκχα και ο βραχμάνος·
Τσανγκί, σε αυτούς Ντανατζάνι, Βασέτθα, Σούμπα και Γκάραβα.

Αυτή είναι η σύνοψη των κεφαλαίων -

Το κεφάλαιο του οικοδεσπότη, του μοναχού, που ονομάζεται του
περιπλανώμενου ασκητή·
Το κεφάλαιο Ράτζα και του βραχμάνου, πέντε στη Μέση Συλλογή.

Τέλος της Μέσης Πεντηκοντάδας.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. Ο Κανόνας των Ομιλιών. 2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών. 2. Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες. 5. Το κεφάλαιο για τους Βραχμάνους έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org